IDENTIFICACIÓ	BALUARD DE SANTA TECLA	FITXA NÚM.:	A001

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364493 / 4307597	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Museu Arqueològic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Plaça de la Catedral. A extramurs, zona natural des Soto.			

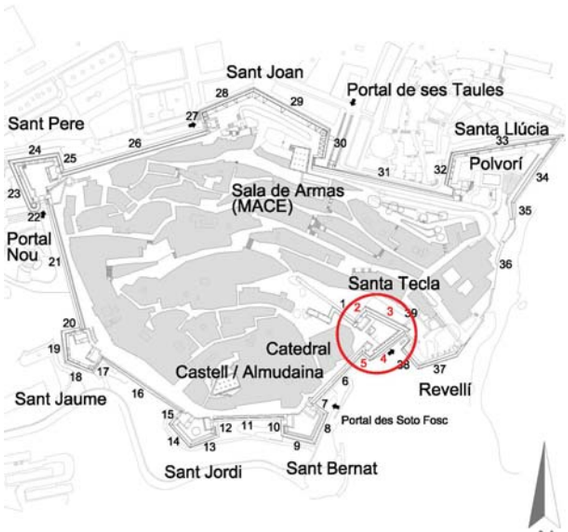

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 1

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1576	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Construït al peu de l'absis de la Catedral, aquest edifici és el que tanca la gola del terraplè superior del baluard. S'inicià el 1557, però les dades documentals informen que el 1560 encara s'estava construint. És un dels baluards del recinte dissenyats per l'enginyer Calvi, però la seva funció defensiva es va veure reduïda quan s'ampliaren les muralles projectades per Fratin i la construcció del revellí. Amb aquesta obra, alguns dels seus elements deixaren de ser operatius, al restar a intramurs, tot i que mantingueren la seva funcionalitat la casamata i la tronera del flanc de ponent que confronta amb el baluard de Sant Bernat. Al nivell inferior, té dos casamates semicobertes pels flancs i un corredor que comunica amb el jardí de la Cúria, situat sota el Mirador de la plaça de la Catedral. La casamata de la zona O té una sola tronera i la de la banda oposada en té dos. Totes elles presenten un doble esplandit corbat i estan separades per un merlet amb remat abossellat. Baix rasant es conserven dos sales, la del costat del flanc SO, conserva una inscripció pintada en vermelle a la volta. Com la resta de la fortificació es va construir amb maçoneria de pedra calçària i morter de cal, amb cantoneres de blocs de marès, igual que les peces que formen el cordó.
Originalment, va tenir parapet abossellat però es modificà en època posterior per un altre de sorra amb costelles i ampit. Amb les obres de restauració s'han recuperat els parapets originals de les cares del baluard i el retorn sobre la cara interior de la casamata oest. Per evitar filtracions i humitats sobre la volta del túnel, es construí una coberta ventilada.

Elements singulars: Inscripció pintada. Grafits incisos al morter dels paraments exteriors.

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

1996: Reforma i condicionament de les instalaciones del Museu Arqueològic. Ministeri de Cultura, Govern Balear.
2010-2011: Projecte de restauració de la muralla entre els baluards de Santa Tecla i Sant Bernat. Ministeri de Foment i Ajuntament d'Eivissa. (Subvenció 1% cultural).
De forma periòdica: retirada de vegetació de parapets i llenç exteriors

Joaquim Roca Mata (1 de 1)
Secretari Acctal
Data Signatura: 13/04/2018
HASH: 1552ffa5f0f6713a83ca3699d72c595f

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

2/11/1556: El Governador Pedro Ezquerra demana al Rei que vinguin galeres de Barcelona per poder posar en defensa dos baluards: el de la Porta del Mar (St. Joan) i el de l'església (Sta. Tecla).
16/11/1557: Jaume Salva informa que es fèia la cimentació del baluard de Sta. Tecla, *en lo alto desta tierra ques junto al campanario de la yglesia por ser el más ymportante que al presente se puede azer y estando abriendo los dichos fundamentos se a caydo un lienço de la muralla vieja devaxo en el arrabal a causa del viento y la lluvia.*

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, proyecto de G.B. Calvi. Segona meitat del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46
Traza de Ibiza. Giovan Giacomo Palearo "el Fratín", hacia 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171
Estado de la Fortificación de Eivissa. Juan Alonso Rubián, 1579. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XV-4

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008, p. 85, Figura 57.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE, Eivissa 1970, p. 37.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.
COSTA B.; H. FERNÁNDEZ, J.: *Guía para la visita del Museo Arqueológico*. Eivissa 1995.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	009	

Ús existent/Ús compatible: Cultural-Museu, mirador públic en plataforma.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT, previ informe favorable de la CIOTUPHA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paños 02 a 05; Plano nº 2: Planta de casamatas; Plano nº 5: Alzados baluarte
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Área museística de la ciudad y la muralla, pp 46-49

Usos permesos	Cultural-Museu; mirador, usos culturales (Regulat en Ordenança Municipal).
Elements a preservar	Els originals; fàbriques, rassants, galeries i casamates, remats superiors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	Eliminar tancaments i usos inadecuados.
Rasants int./ ext.	Recuperació de les originals, quan existeix documentació per portar-lo a terme.
Elements Ornamentals	Conservació
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptivas en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlisi arqueològic dels murs i espais construïts interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Els espais interiors forman part del Museu Arqueològic de Eivissa (actualment tancat) i es troben comunicades amb l'edifici de la Universidad (A023).

Data	Novembre de 2015. Revisada en juny de 2017
Autor/s	Rosa Gurrea, Ángeles Martín, Manuel Navarro.

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

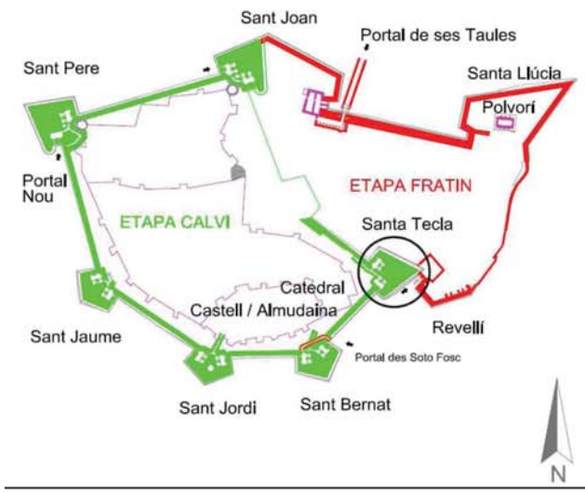

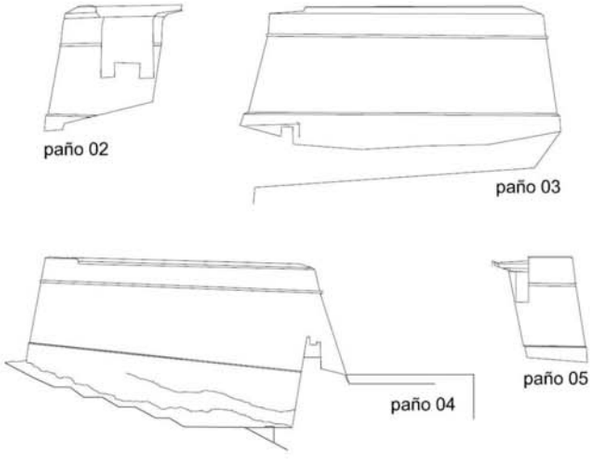

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 5

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden, University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

CGE, Ibiza 171. Madrid

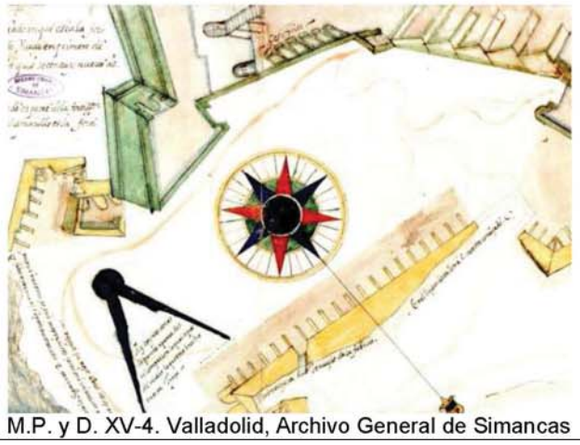

M.P. y D. XV-4. Valladolid, Archivo General de Simancas

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	CORTINA ENTRE BALUARDS: STA. TECLA - ST. BERNAT	FITXA NÚM.:	A002

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364453 / 4307550	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: A l'interior: ronda de la Almudaina; al peu de muralla s'estén la zona natural des Soto.			

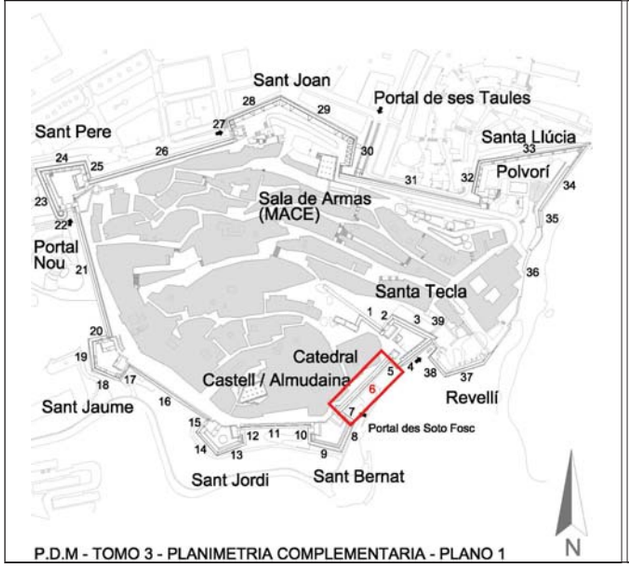

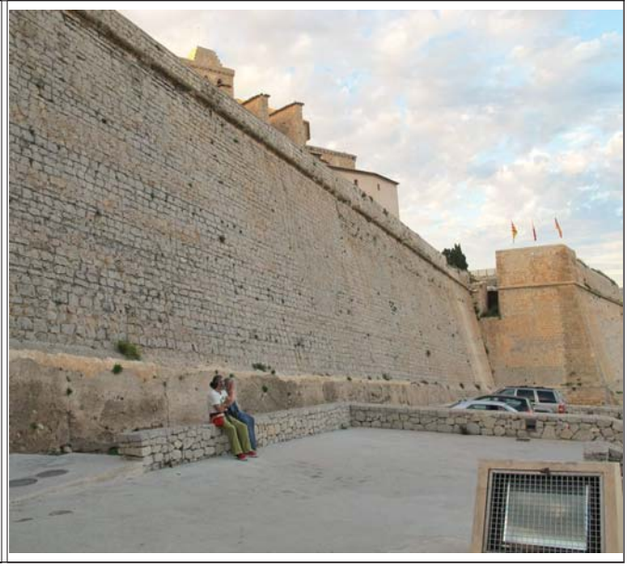

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1576	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Tram de la muralla que uneix els baluards de Santa Tecla i Sant Bernat, amb una llargada d'uns 85 m. i una alçada entre 14 I 18 m. Forma part del projecte dissenyat per G. B. Calvi. El parament exterior és un mur en talud des de la línia del cordó fins la base. Per sobre del cordo s'eleva el parapet vertical, amb una pendet cap enfora. En paral·lel, passa la ronda de l'Almudaina. A l'extrem més proper al baluard de Santa Tecla té una obertura per desaiguar per un canaló de marès. El remat del parapet el constiueix una derrama inclinada cap a l'exterior de costra de cal, recentment restaurada. A la unió amb el baluard de Sant Bernat, el parapet presenta un eixamplament en el qua les perfora el forat de la buhera que protegeix l'entra del Soto Fosc. Aquest accés situat a l'empar del baluard, s'ordenà consturir cap el 1576-1578 per Alonso Rubian. La porta exterior connecta amb un corridor en dos trams que es creuen a different nivell i al replec s'obren les entrades a les casamates inferiors del baluard.
La tècnica constructiva del parament exterior és similar a la de la resta de la fortificació, paredat de pedra calcària amb rejuntat de morter de cal, a la part interna es reforça amb costelles o contraforts no visibles. L'anàlisi dels paraments indiquen que la cortina es va construir en dos torns, el seu inici va ser coetani al del baluard de Santa Tecla i després s'afegí a resta de la cortina i del blanc de Sant Bernat.

Elements singulars: Túnel i porta des Soto Fosc, Buhera. Cordó al parament exterior.

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

2010-2011: Projecte de restauració dels parapets entre els baluards de Santa Tecla i Sant Bernat. Les obres van consistir en la recuperació del parapet recte de pedra amb crosta de calç. Ministeri de Foment i Ajuntament d'Eivissa. (Subvenció 1% cultural).
De forma periòdica: retirada de vegetació de parapets i llenç exteriors.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

Encara que no es concreta la data, l'historiador B. Escandell recull la següent notícia sobre la porta del Soto Fosc, atribuida a Alonso Rubián, la construcció de la qual justificaba: … *con la comodidad de una calle que he hecho abrir para entrar cuviertos en la muralla que antes la havian de rodear casi toda para entrar en ella…*

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, proyecto de G.B. Calvi. Segona meitat del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa i Formentera 2007, p. 70 -71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008, p. 89, Figura 61.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970, 44.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	011	

Ús existent/Ús compatible: Accés públic, ronda intramurs, pas a peu de la murada i túnel des Soto Fosc.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT, previ informe favorable de la CIOTUPHA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos: paño 06; Plano nº 6: Alzado Cortina
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Espais de domini públic adjacents a la cortina.
Elements a preservar	Els originals; disseny, fàbriques, remats superiors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9.
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperació de rasants originals, quan existeixi documentació per portar-lo a terme.
Elements Ornamentals	
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptivas en totes les intervenciones, tant del subsòl com análisi arqueològic dels murs i espais construïts interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM,Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

La cortina acaba en el Baluard de Sant Bernat (A003), part del túnel del Soto Fosc passa davant de les casamatas d'aquell baluard. La buhera està situada en la unió del flanc del baluard amb la Cortina.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

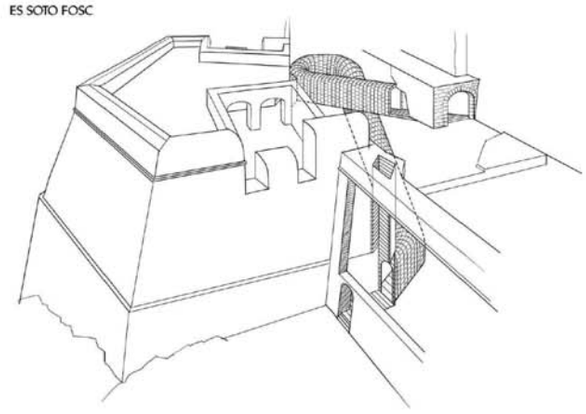

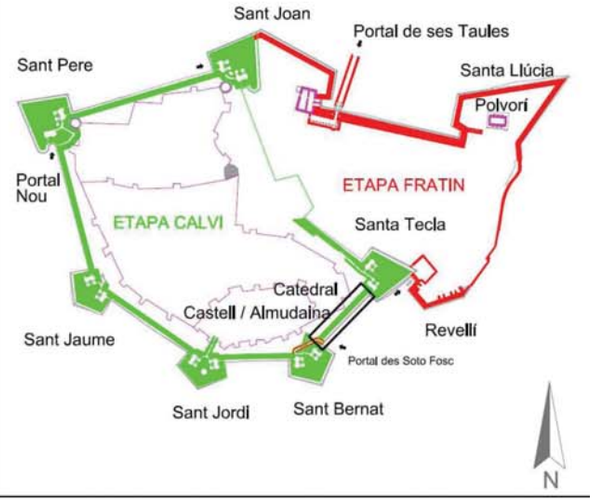

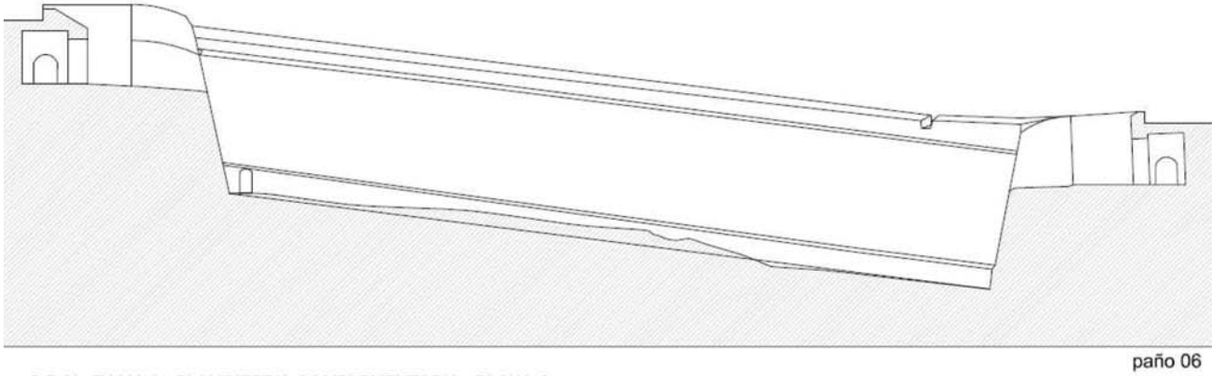

paño 06

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 6

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden. University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

8. FOTOGRAFIES

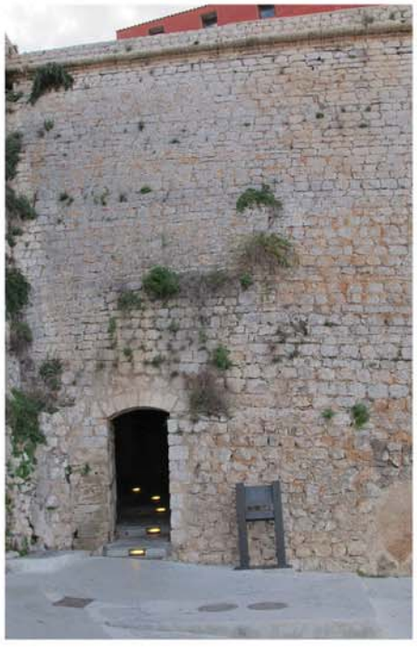

IDENTIFICACIÓ	BALUARD DE SANT BERNAT	FITXA NÚM.:	A003

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 354423 / 4307510	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Casamates museïtzades.	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: A l'interior, ronda Almudaina. Al peu de muralla, zona natural des Soto i final del Camí des Calvari.			

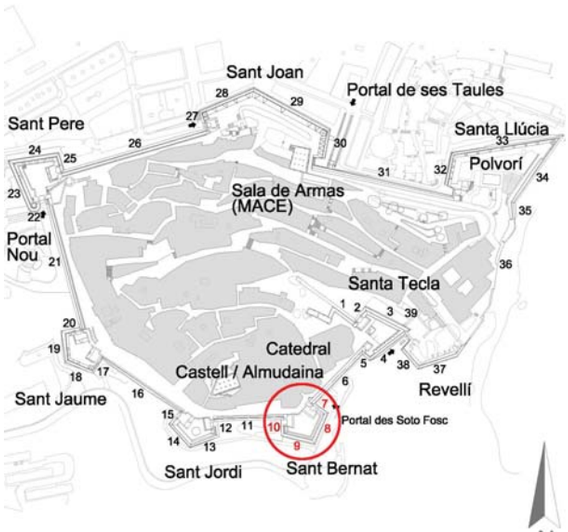

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 1

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1576	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Baluard de planta pentagonal. Va ser el darrer baluard en terminar del projecte de Calvi. Compta amb dos casamates o places baixes semicobertes als flancs en els quals s'obren dos troneres separades per un pany de paperet amb remat corbat. Amb les del flanc de llevat, es cobria la zona exterior fins l'aresta del baluard de Santa Tecla, abans de què es fes el revellí i les de ponent permetrien la defensa del peu de la muralla fins la cara del baluard de sant Jordi, Prop de la gola del baluard, es troba l'entrada al corredor de la Porta de Soto fos, per la qual s'accedeix a l'interior de les places baixes.
Originalment les parapets eren abossellats o de contraparet corba, baixos i sense muralleta així els canons podien disparar a barbeta a sobre d'ells. Posteriorment es modificaren convertint-los en parapets rectes amb banqueta, però en una recent intervenció s'ha recuperat la seva morfologia original.
El terraplè originalment de sorra, va ser empedrat durant els anys 70 del segle XX.
En els morters de la junta exteriors es conserven grafits incisos amb representació de galeres, canons i altres símbols.

Elements singulars: Troneres. Casamates semicobertes. Grafits. Cordó. Buhera des Soto Fosc

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

2010-2011: Projecte de restauració de la muralla entre els baluards de Santa Tecla i Sant Bernat. Les obres van consistir en la recuperació dels parapets abossellats contra amplit existent. Ministeri de Foment i Ajuntament d'Eivissa (Subvenció 1% cultural).
De forma periòdica: retirada de vegetació de parapets i llenç exteriors.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

***2/11/1556**: El Gobernador Pedro Ezquerra pide al Rey hazer benir aquí las galeras que están en barçelona porque con estar aquí tres meses se podrían poner en defenssa dos baluartes que es el uno el de la puerta la Mar el otro el de la Iglesia que con estos y los otros tres que están hechos* (refiriéndose a St. Bernat, St Jordi y St. Jaume*) la tierra se podrá muy bien defender de qualquiere armada que benga...*
***1568:** Se realiza el cimiento de la cortina intermedia y el baluarte del Castillo.* Tal vez en referencia a la construcción del St. Bernardo

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, proyecto de G.B. Calvi. Segona meitat del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa,2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008, p.78-79 y 88, Fig. 46, 47, 50, 60.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989, p. 129.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	012	

Ús existent/Ús compatible: Casamates; recepció i accés al futur aparcament des Soto. Mirador públic en plataforma.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT, previ informe favorable de la CIOTUPHA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paños 07 a 10; Plano nº 2: Planta de casamatas; Plano nº 5: Alzados
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos (ejecutado 2010-2011)

Usos permesos	Cultural, casamates museïtzades en 2003. Terraplé superior; mirador.
Elements a preservar	Els originals; dissseny, fàbriques i construció d'interiors, exteriors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	Mantenir disseny original.
Rasants int./ ext.	Recuperació de rasants originals, quan existeixi documentació per portar-lo a terme.
Elements Ornamentals	Conservació prioritària dels grafits inicisos.
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptivas en totes les intervenciones, tant del subsòl com análisi arqueològic dels murs i espais construïts interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

La presència dels grafits incisos representan galeres pot relacionar-se amb la utilització de pressos i forçats per la construcció de les muralles, que esmenta la documentació escrita.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

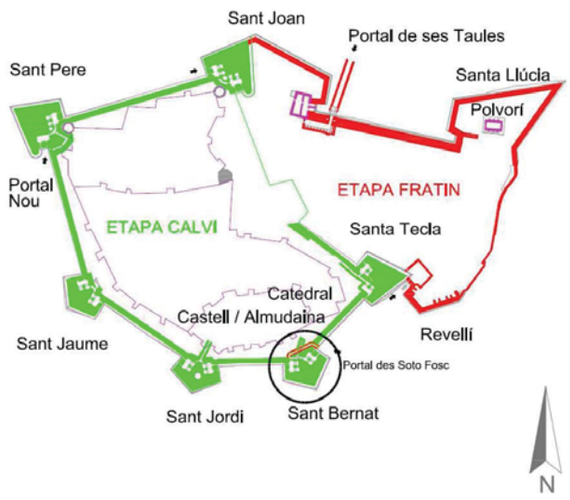

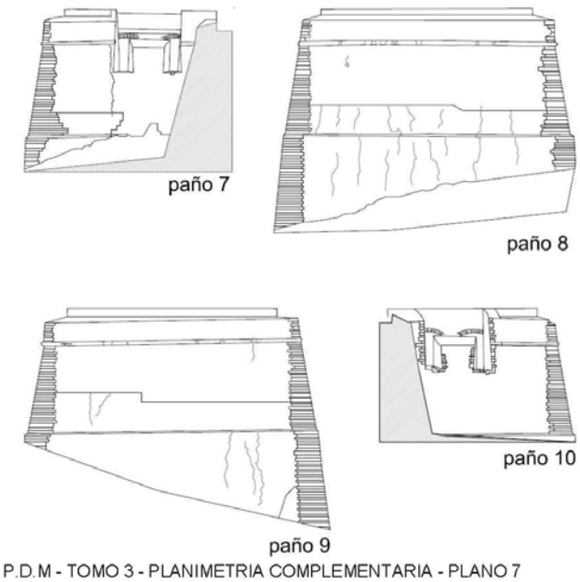

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 7

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden. University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	CORTINA ENTRE BALUARDS: DE ST. BERNAT - ST. JORDI	FITXA NÚM.:	A004

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364370 / 4307517	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: A intramurs, ronda Almudaina, al peu de muralla, zona natural des Soto			

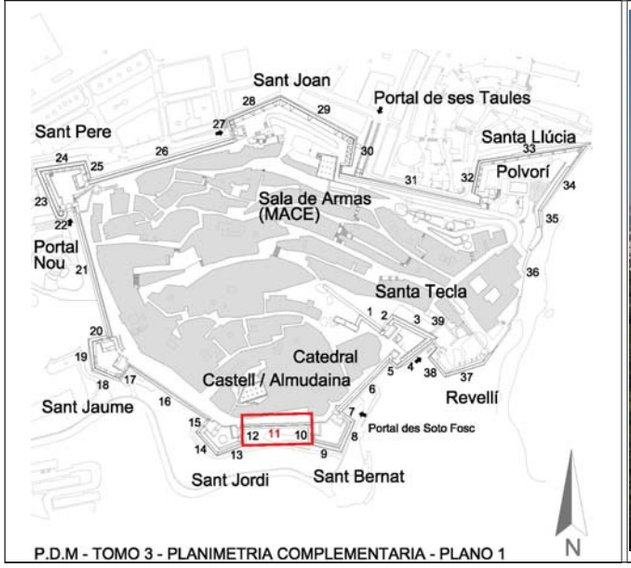

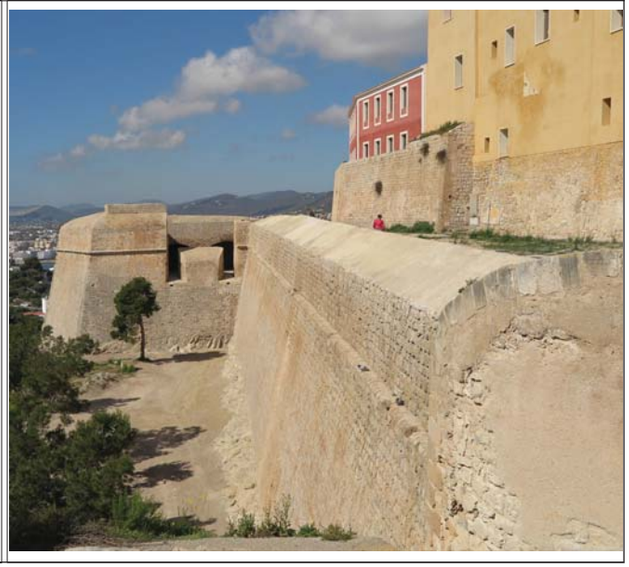

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1576	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Tram de muralla que uneix els baluards de Sant Bernat i Sant Jordi. Té una llargada d'uns 75 m. i una alçada que oscil·la entre els 12 i els 14 m. Correspon al projecte dissenyat per G. B. Calvi. El parament exterior de la cortina és atalussat des de la línia del cordó fins la base, per sobre del cordó s'aixeca el parapet, a l'interior del qual passa la ronda Almudaina. Igual que la resta de la muralla, és una sòlida obra de paredat de pedra calcària rejuntada amb morter de cal. Al costat més proper al baluard de Sant Jordi s'observa una junta d'unió, testimoni de la discontinuïtat en l'execució de la cortina i els baluards adjacents. La derrama del parapet presenta una superfície aplanada coberta en l'actualitat per cants rodats, situats en una intervenció dels anys 80 del s. XX. La muralleta interior presenta clares deficiències amb pèrdua de pedres i morter a les juntes.
Als propers mesos s'executarà la restauració de la derrama, eliminant els cantells rodats que la cobreixen.

Elements singulars: Cordó longitudinal. Junta vertical

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

En la dècada dels 80 es va cobrir la part superior amb còdols
2016-2017: Projecte de restauració del baluard de Sant Jordi i tram entre aquest i Sant Bernat. Ministeri de Foment i Ajuntament d'Eivissa. (Subvenció 1'5% cultural)
De forma periòdica: retirada de vegetació de parapets i llenç exteriors.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, proyecto de G.B. Calvi. Segona meitat del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	013	

Ús existent/Ús compatible: Passeig públic i mirador des de la Ronda a intramurs (Ronda Almudaina).
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT, previ informe favorable de la CIOTUPHA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paño 11; Plano nº 8: Alzado Cortina
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Espais de domini públic adjacents a la cortina.
Elements a preservar	Els originals; disseny, fàbriques, remats superiors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperació de rasants originals, quan existeixi documentació per portar-lo a terme.
Elements Ornamentals	
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptivas en totes les intervenciones, tant del subsòl com análisi arqueològic dels murs i espais construïts interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Data	Novembre de 2015. Revisada en juny de 2017
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

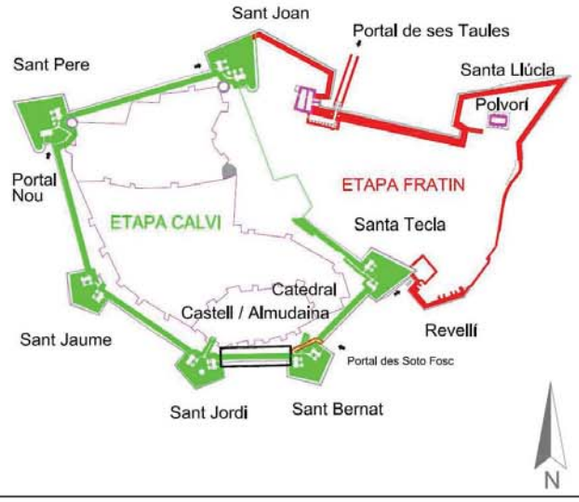

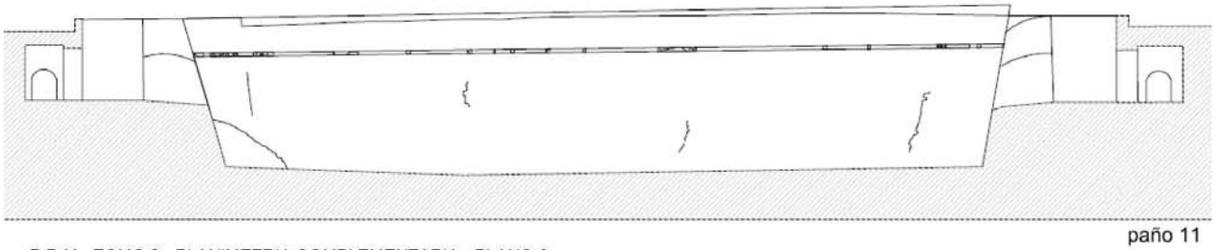

paño 11

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 8

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden. University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

8. FOTOGRAFIES

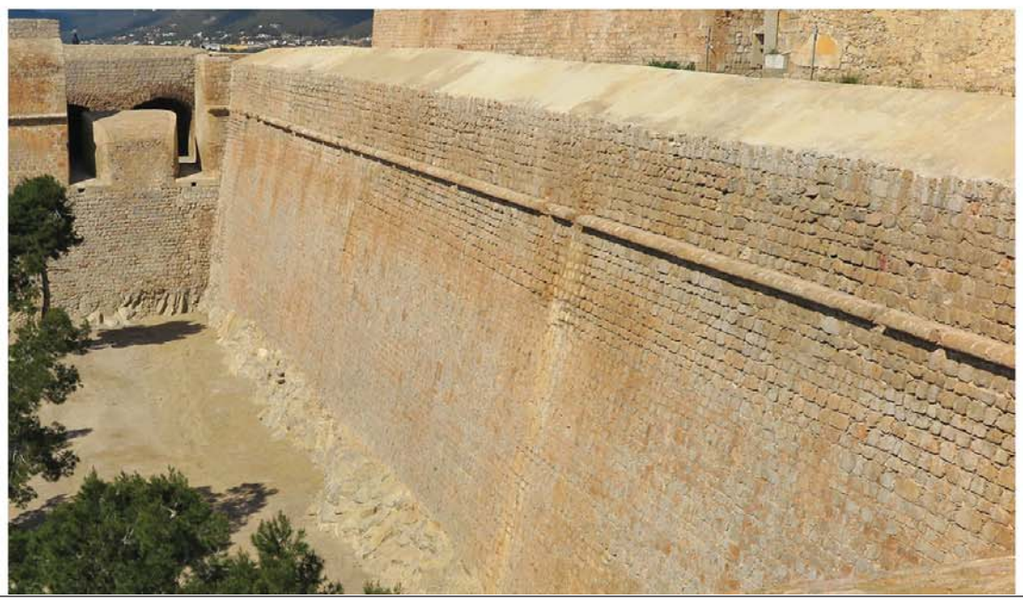

IDENTIFICACIÓ	BALUARD DE SANT JORDI	FITXA NÚM.:	A005

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364316 / 4307504	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: A intramurs confina amb la ronda de l'Almudaina, al peu de muralla s'estén la zona natural des Soto			

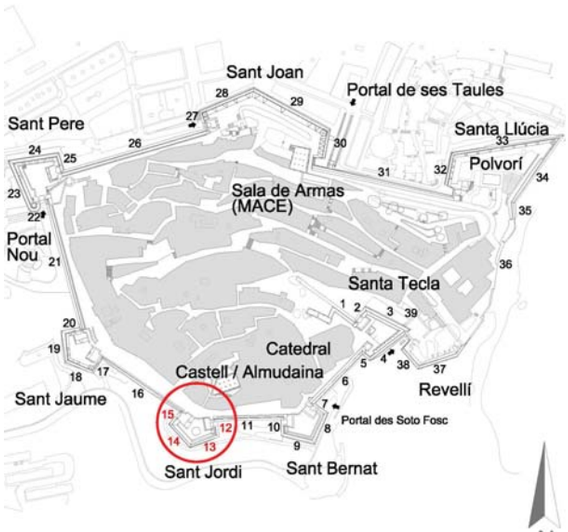

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 1

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1576	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Situat a la cantonada SO del recinte. Està ubicat al peu de l'antiga Almudaina, on s'eleva el cavaller de Santa Bàrbara, darrera la gola del baluard, construït entre 1584 i 1585 i que reforça la defensa de la part alta de la ciutat. Les cares del baluard conserven l'únic exemple original del parapet abossellat per al tir a barbeta, tot i que posteriorment va ser lleugerament modificat elevant un ampit interior. Compta amb sendes casamates semi cobertes als flancs i a cada banda s'obren les troneres separades pel pany de paperet. Les del flanc de ponent van ser modificades al segle XVIII, afegint arcades sobre l'obertura superior i elevant un mur de paredat sobre els arcs del pany de paperet. Actualment només es pot accedir a les casamates des de l'interior del Castell, a través de l'estreta galeria que passa sota el corredor de la porta de la Bomba.

Aquest baluard va substituir al d'Alfons que apareixia al traçat del mestre Simó i que segons pareix s'havia construït el 1554. les obres de les muralles varen començar per aquest baluard i el de Sant Jaume en març de 1555. No obstant pareix que l'any 1595 els parapets encara no s'havien acabat i faltava terraplenar la plataforma superior. A la part baixa de la cantonada oest del baluard, a un dels carreus apareix una inscripció hebrea i un canelobre de set braços tallat al marès. Es desconeix l'època de la inscripció tot i que els investigadors locals indiquen que és contemporània. Al centre del baluard es va construir un dipòsit d'aigua a la dècada dels anys 60 del s. XX, actualment fora d'ús.

Elements singulars: Galeria, inscripció hebrea, casamates semi-cobertes.

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

2016-2017: Projecte de restauració del baluard de Sant Jordi i tram entre aquest i Sant Bernat. Ministeri de Foment. Consorci d'Eivissa Patrimoni de la Humanitat i Ajuntament d'Eivissa. (Subvenció 1'5% cultural).
De forma periòdica: retirada de vegetació de parapets i llenç exteriors.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

El 20 de març de 1555, Calvi Informa des de Mallorca: *que ha dejado 3 baluartes comenzados, 2 de ellos (*St Jordi y St Jaume *) están a cuatro canas de altura y se están terraplenando, estarán acabados en el mes de abril.*
30 de agosto de 1595: el governador Alonso de Zanoguera es queixa de la manca de diners per la fortificació i que als baluards de Santa Tecla, del Castell (St. Bernat), St. Jordi y St Jaume les falten completar els parapets i acabar de terraplenar-los i cobrir les voltes de las casamates del baluard del Castell i Sant Jaume.

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, proyecto de G.B. Calvi. Segona meitat del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46.

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008, p. 76 , Figura 42.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970, p. 37.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	014	

Ús existent/Ús compatible: Institucional. Mirador. Posible dependència del Castell.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT, previ informe favorable de la CIOTUPHA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paños 12 a 15; Plano nº 2: Planta de casamatas; Plano nº 5: Alzados
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos

Usos permesos	Cultural. Terraplé superior; mirador.
Elements a preservar	Els originals; dissseny, fàbriques i construció d'interiors, exteriors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	Mantenir arcades a sobre les troneres del flanc nord
Rasants int./ ext.	Recuperar o indicar la rasant interior del terraplé
Elements Ornamentals	Conservació
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptivas en totes les intervenciones, tant del subsòl com análisi arqueològic dels murs i espais construïts interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Element connectat amb el Castell-Almudaina (A025: Sala dels Molins).

Data	Novembre de 2015. Revisada en juny de 2017
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

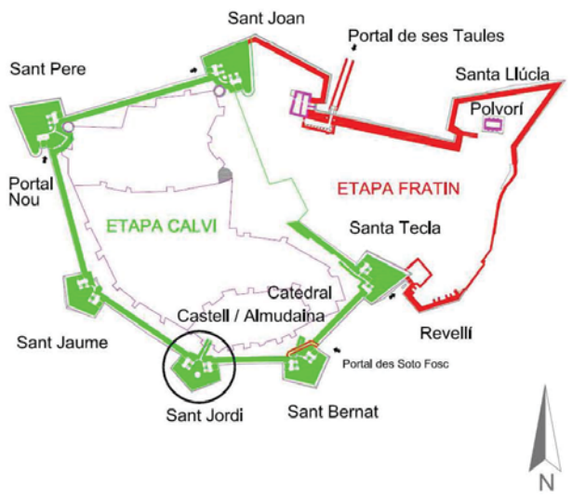

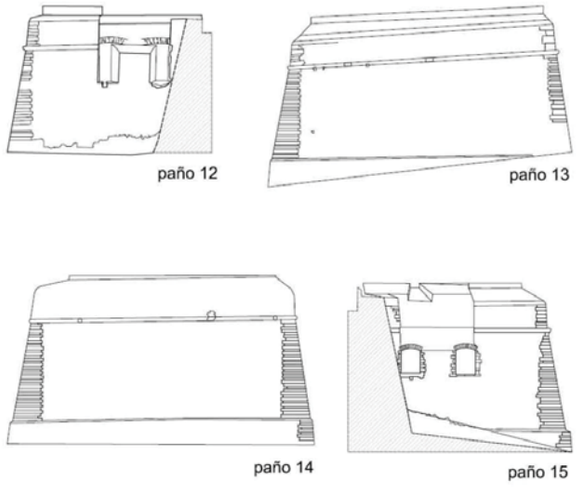

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 9

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden. University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	CORTINA ENTRE BALUARDS: ST. JORDI - ST. JAUME	FITXA NÚM.:	A006

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364262 / 4307554	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Intramurs, ronda de Giovanni Battista Calvi, al peu de muralla, zona natural del Soto			

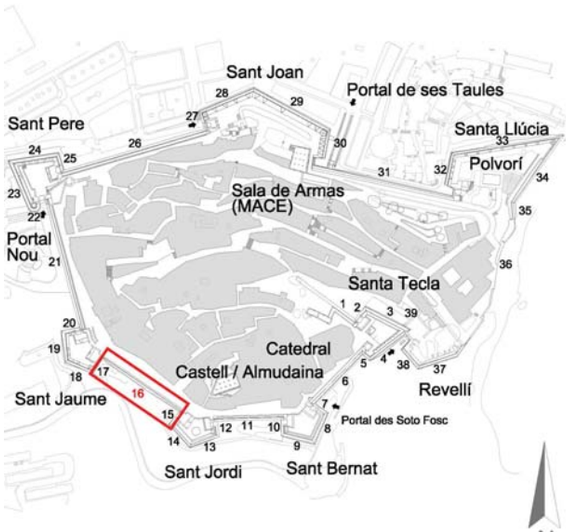

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 1

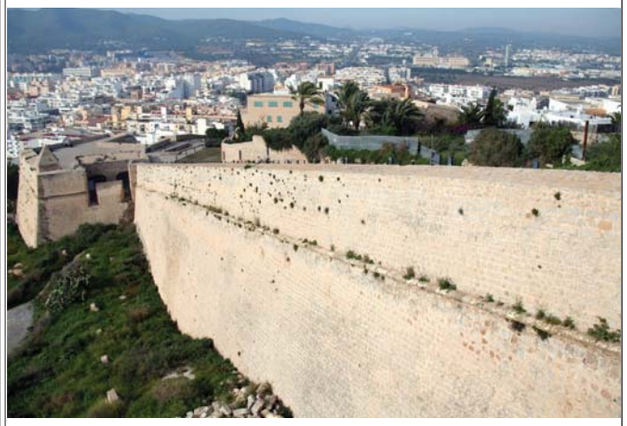

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1576	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

La cortina de muralla que uneix els baluards de Sant Jordi i Sant Jaume té una longitud de 100 m. i una alçada entre 11 i 13 m., descendeix per la part de ponent del recinte adaptant-se a la forta pendent de la zona. Correspon al projecte dissenyat per G. B. Calvi tot i que la seva finalització va ser més tardana, en l'època de Fratín. La tècnica constructiva és similar a la de la resta de trams de muralla però en aquest cas destaca la forta inclinació patent, principalment per la línia del cordó i parapet, però també ben pronunciada pendent del pas intramurs a la ronda Calvi. De la mateixa manera que la resta de cortines, presenta el característic perfil en talús fins l'alçada del cordó que marca el començament del parapet. Construït amb paredat de pedra calcària reforçat a l'interior amb costelles o contraforts i arcs de descàrrega, alguns dels quals són visibles per la part d'intramurs, baix la ronda de muralles i davant de la torre medieval de la Ronda Calvi (T. XXV). El remat del parapet està fet de pedra irregular rejuntada amb morter, creant una superfície inclinada cap a l'exterior, va ser situada a començament dels anys 90 del s. XX. Aquesta intervenció merament constructiva és aliena als models documentats en altres parts de la muralla, la qual cosa no permet fer una lectura històrica del parament, parapet i derrama originals. Igualment es realitzà un rejuntat complet del parament exterior que no permet realitzar la lectura correcta sobre la textura original del mateix. Es tracta d'un dels pocs trams del perímetre en el qual es pot observar la doble línia de la fortificació medieval i renaixentista, quasi en paral·lel i també com la posterior va amortitzar l'anterior amb el terraplenat de la ronda.

Elements singulars: Cordó longitudinal, arcs constructius interiors (Ronda Calvi).

Estat de Conservació: Bo

Intervencions:

1990-1992: Restauració del parament i parapet superior. Conselleria de Cultura, Govern Balear.
Dècada dels anys 90: excavacions arqueològiques de la Ronda Calvi.
De forma periòdica: retirada de vegetació en paraments verticals i parapets

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

Fent referència a la cortina entre St. Jordi i St. Jaume, el 4 de novembre de 1555, Pedro Ezquerra escriu una carta a la princessa en què l'Informea què davant la notícia de la arribada de l'armada turca, havia ordenat deixar de fer les casamates dels baluards per fer la cortina entre ells

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, proyecto de G.B. Calvi. Segona meitat del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa i Formentera 2007, p. 70 -71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970, p. 37.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	015	

Ús existent/Ús compatible: Passeig i mirador públic. Passseig arqueològic.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT previ Informe favorable de la CIOTHUPA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paño 16; Plano nº 8: Alzado Cortina
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Espais de domini públic adjacents a la cortina.
Elements a preservar	Els originals; disseny, fàbriques, remats superiors i elements singulars
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperació de rasants originals, quan existeixi documentació per portar-lo a terme.
Elements Ornamentals	
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptivas en totes les intervenciones, tant del subsòl com análisi arqueològic dels murs i espais construïts interiors i exteriors
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM,Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

El parapet interior, que dóna a la Ronda Calvi, discorreix en paral·lel a les restes arqueològiques de les muralles medievals, entre les torres XXV i XXVI.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

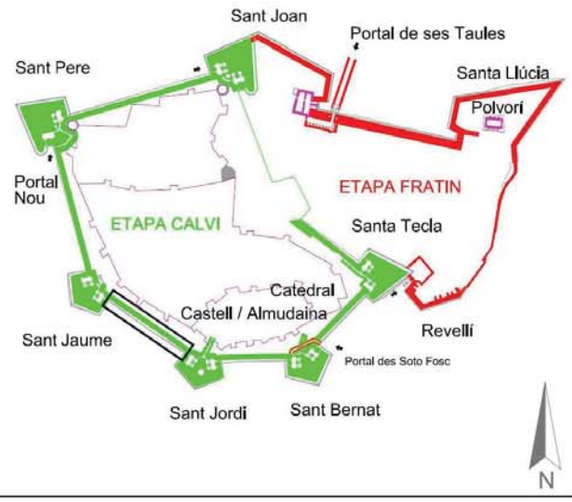

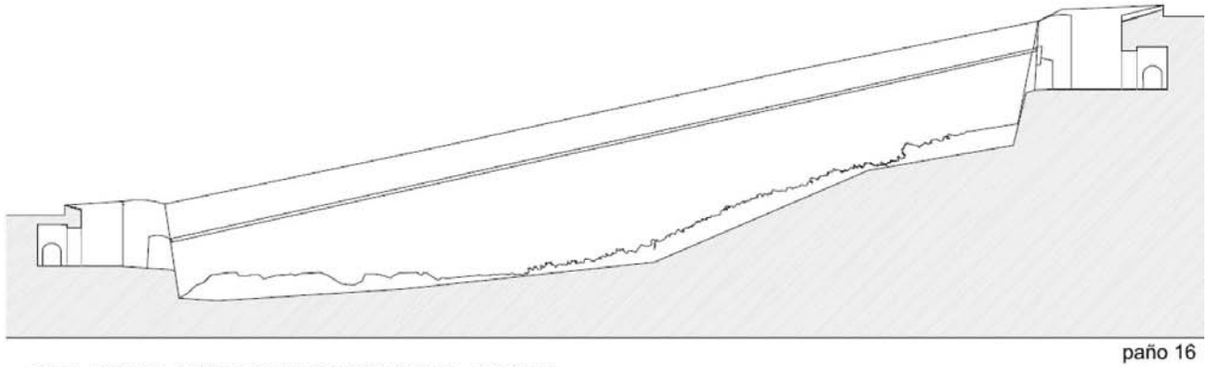

paño 16

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 10

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden, University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	BALUARD DE SANT JAUME	FITXA NÚM.:	A007

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364205 / 4307580	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Equipament cultural	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Intramurs, ronda de Giovanni Battista Calvi, al peu de muralla, zona natural des Soto			

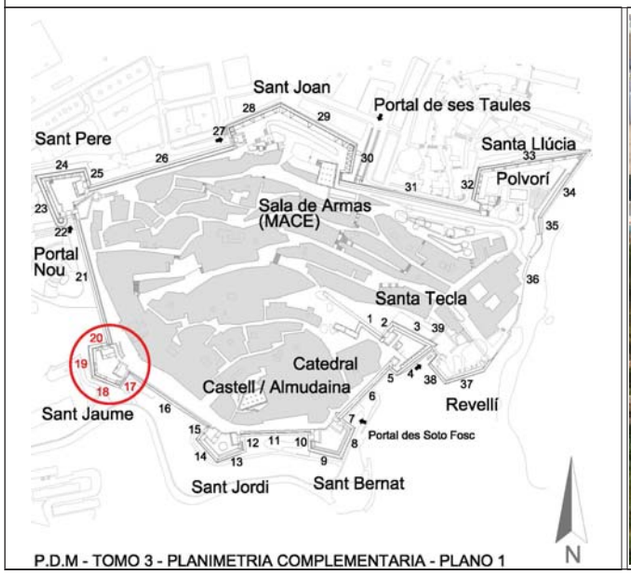

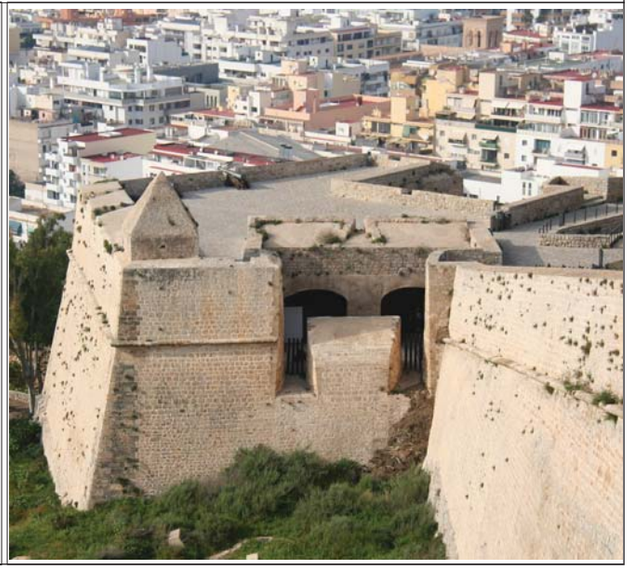

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1576	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Aquest baluard i el de Sant Jordi van ser els primers en construir-se, l'any 1556 ja eren operatius. No obstant, el 1595 encara figura a un Informe d'Alonso Zanoguera en què fa una relació dels remats, que encara no s'havia acabat. El baluard de Sant Jaume que domina la part de ponent de la ciutat i la zona d' es Molins, defensava un dels punts mes febles del recinte medieval. Respon al model del baluard pentagonal de dos cares i flancs, amb casamates semidescobertes a un nivell inferior al terraplè o plataforma. Morfològicament és similar als baluards de Sant Bernat i Sant Jordi. Està rematat per un parapet recte de fàbrica amb troneres. Als flancs de les casamates, s'obre dos troneres separades per un pany de parapet. L'angle d'aquestes obertures està orientat per cobrir la zona entre les cortines i les cares dels baluards de Sant Pere al nord i de Sant Jordi al sud. Inicialment, a les casamates s'accedia per un corredor en rampa descendent situat davant a la gola del baluard, que embocava frontalment amb la porta de la galeria semicircular que enllaça amb els espais semicoberts de les casamates. Aquest accés va ser modificat al s. XX i actualment s'accedeix per una rampa italiana disposada en setit lateral a l'entrada.
A la cantonada SO del terraplè s'aixeca una senzilla garita de paredat, la construcció de la qual s'acabaria al s. XVII, si tenim en compte la ressenya de l'Informee de 1595 d'Alonso Zanoguera.

Elements singulars: Garita de planta quadrada amb coberta piramidal

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

1990-1992: Projecte de Restauració de la Ronda Calvi. Ajuntament d'Eivissa. Es va fer la pavimentació de la plataforma.
2006: Eliminación del dipòsit d'aigua del baluard de la casamata del baluard.
2007: Restauració de casamates, paraments interiors i parapets. Ajuntament d'Eivissa.
2007: Projecte de museografia del baluard. Govern Balear/Ajuntament d'Eivissa.
De forma periòdica: retirada de vegetació en paraments verticals i parapets

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

20/03/1555: Calvi Informea des de Mallorca *que ha dejado 3 baluartes comenzados, 2 de ellos* (St Jordi i St Jaume *) están a cuatro canas de altura y se están terraplenando, estarán acabados en el mes de abril.*
30/08/1595: el governador Alonso de Zanoguera es queixa de la manca de diners per la fortificació i que als baluards de Santa Tecla, del Castell (St. Bernat), St. Jordi y St Jaume les falten completar els parapets i acabar de terraplenar-los i cobrir les voltes de las casamates del baluard del Castell i Sant Jaume.

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, projecte de G.B. Calvi. Segona meitat del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. CIEF, 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970, p. 37.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	016	

Ús existent/Ús compatible: Cultural, mirador públic.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT previ Informe favorable de la CIOTHUPA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paños 17 a 20; Plano nº 2: Planta de casamatas; Plano nº 5: Alzados
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos (ejecutado 2010-2011)

Usos permesos	Cultural; Casamates museïtzades en 2003-2007. Terraplé superior: mirador
Elements a preservar	Els originals; dissseny, fàbriques i construció d'interiors, exteriors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	Mantenir diseny original.
Rasants int./ ext.	Recuperació de les originals, quan existeix documentació per portar-lo a terme.
Elements Ornamentals	Conservació.
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com de murs i espais interiors i exteriors
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Als anys 40/50 del segle XX, la casamata del flanc sud fou convertida en dipòsit d'aigua. Estigué en ús fins els anys noranta. En 2006 es va recuperar la casamata original.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

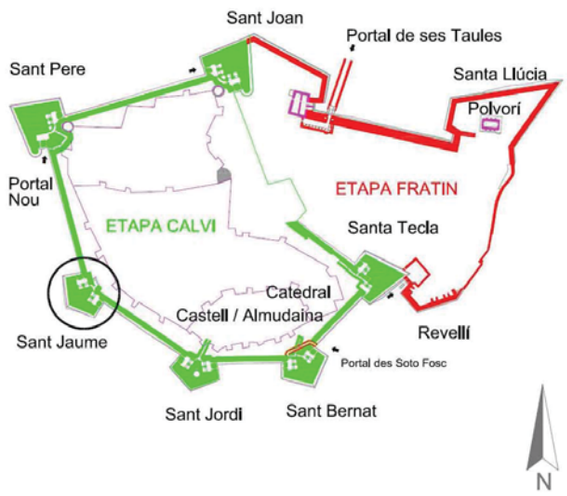

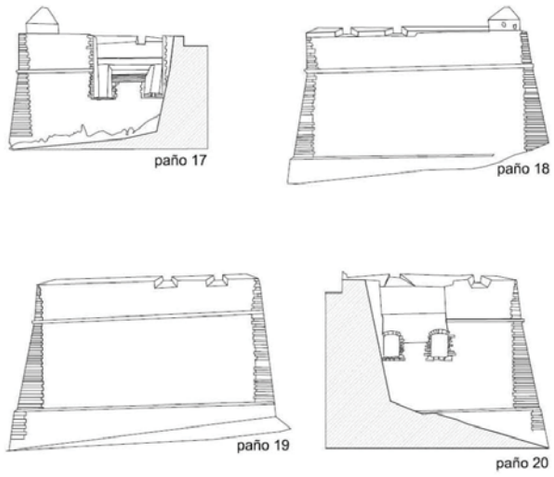

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 11

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden, University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	CORTINA ENTRE BALUARDS: ST. JAUME - ST. PERE	FITXA NÚM.:	A008

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364190 / 4307664	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic.	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Intramurs, ronda de Giovanni Battista Calvi, al peu de muralla, parc Reina Sofía.			

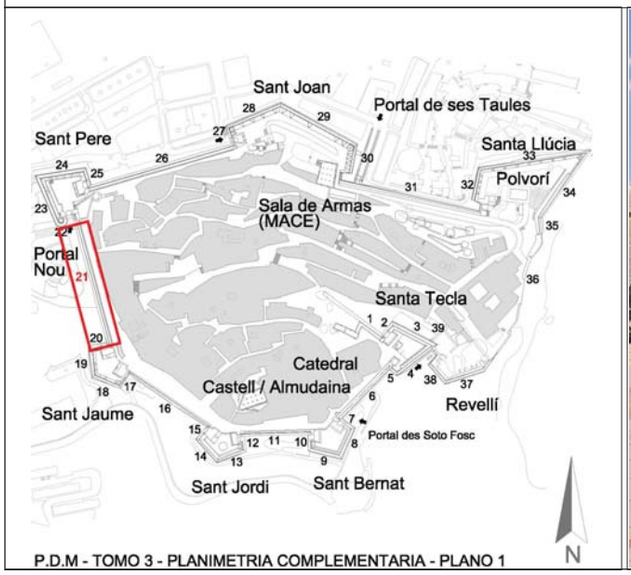

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	1556	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Cortina de la muralla que uneix els baluards de Sant Jaume i Sant Pere, amb una longitud d'uns 132 m., correspon a la fase dissenyada per G. B. Calvi. L'obra va començar l'any 1556 però el parapet no s'acabaria fins el s. XVII. El parament exterior atalussat s'adapta a la fort pendent del terreny, desnivell que queda reflectit a la forta inclinació de la línia del cordó i del parapet, així com a la ronda de muralles a intramurs. Construïda amb paredat de pedra calcària reforçat interiorment amb costelles o contraforts i arcs de descàrrega, alguns dels quals queden reflectits a la paret interior de la part baixa de la ronda, juntament al Cavaller de Sant Lluc. El remat s'associa amb el model de parapet recte de sorra amb muralleta posterior i costelles, que es realitzà ja al s. XVII, època en la qual es planteja la construcció del cavaller de Sant Lluc, sobre el baluard de Sant Pere. Segons un Informee de l'enginyer Tiburzio Spannochi del 1605, a gran part de la fortificació resten per finalitzar els parapets.
Aquest tram passa pròxim al recinte medieval, documentat per les restes de tàpies, possiblement de la torre XXII, apareguts durant les obres de restauració del parapet executades els anys 2009-2010.
A l'extrem inferior s'obre una de les entrades originals a la ciutat: el Portal Nou (A010)

Elements singulars: Porta i corredor del Portal Nou

Estat de Conservació: Mol bo

Intervencions:

1990-1992: Projecte de Restauració de la Ronda Calvi. Ajuntament d'Eivissa.
2008-2009: Projecte de Restauració de parapets de la muralla renacentista. Ministeri de Foment (1% Cultural). Ajuntament d'Eivissa. Restauració del Portal Nou.
De forma periòdica: retirada de vegetació en paraments verticals i parapets

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

5/10/1555: El governador Pedro Ezquerra Informea de que s'estava treballant en el tercer bastió –St.Pere- *que placiendo a Dios será puesto en defensa por todo mayo juntamente con la cortina que del començara hasta el baluarte de en medio* (el de St. Jaume) *y con la que esta ya hecha y los tres baluartes todos estarán en defensa por el tiempo que digo.*
1605: Un altre Informee de l'enginyer Tiburzio Spannochi, deia que en gran part de la fortificació quedaven per acabar els parapets.

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, projecte de G.B. Calvi. Segunda mitad del siglo XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa i Formentera 2007.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970, p. 37.
MARTÍN, Á. (2010): "Documentació de dues torres del recinte islàmic durant la restauració dels parapets de la muralla renaixentista", *Quaderns d'Arqueologia Ebusitana, 2*. Consell d'Eivissa. Eivissa 2010, p.11-15.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	017	

Ús existent/Ús compatible: Passeig arqueològic, passeig públic i mirador. Accés a Dalt Vila pel Portal Nou.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT previ Informe favorable de la CIOTHUPA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paño 21; Plano nº 8: Alzado Cortina.
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Domini públic: Ronda Calvi i Portal Nou. Zona verd: Parque Reina Sofia.
Elements a preservar	Els originals; disseny, fàbriques, remats, buhera, arcs constructius i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Conservar el traçat dels arcs de descarrega en parapet interior. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperació de les originals, quan existeix documentació per portar-lo a terme.
Elements Ornamentals	Arcades, làpida, buhera i elements conservats del Portal Nou.
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com de murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos en el PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Al peu de muralla hi ha la pedrera on es va extreure material per a la construcció del port d'Eivissa, a finals del segle XIX, i principis del XX

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

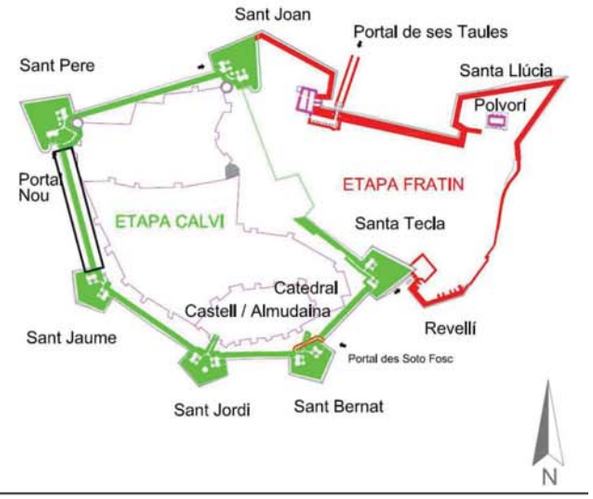

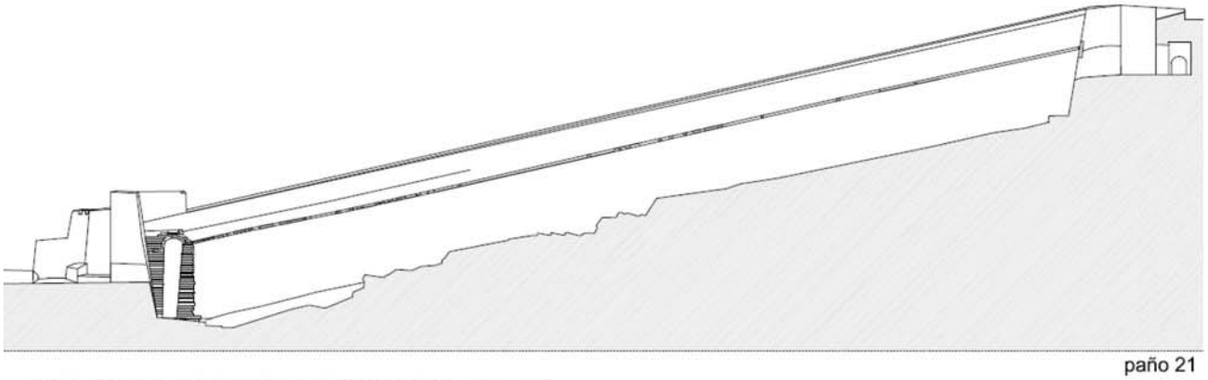

paño 21

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 12

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden, University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

8. FOTOGRAFIES

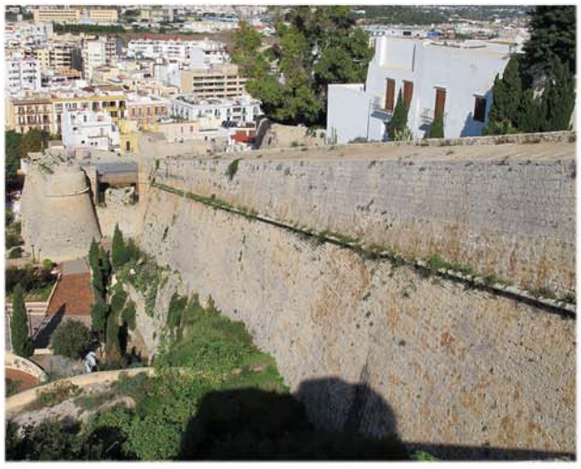

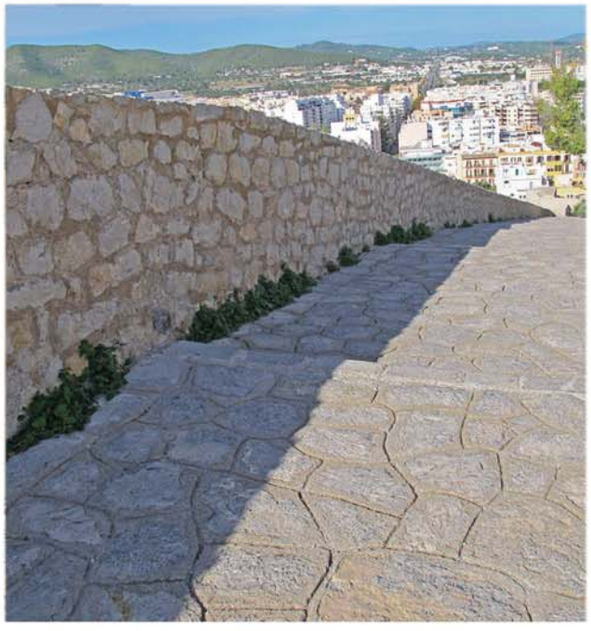

IDENTIFICACIÓ	BALUARD DE SANT PERE	FITXA NÚM.:	A009

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364159 / 4307750	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Equipament cultural	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Intramurs, plaça del Sol; extramurs, carrer de Joan Xicó			

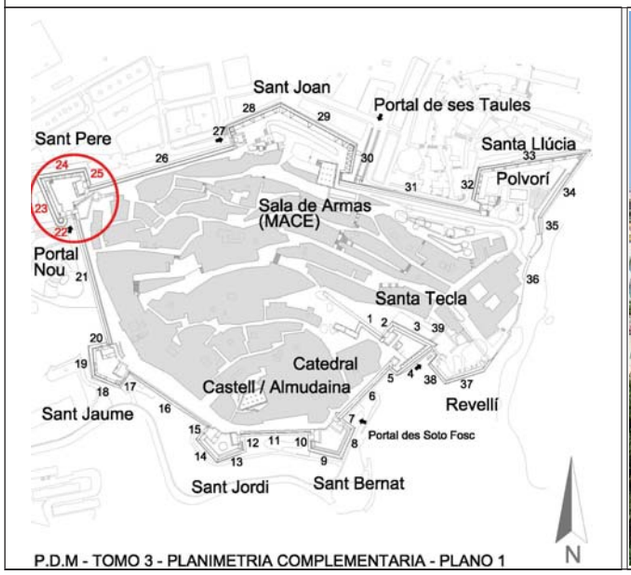

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1556	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Situat al NO del recinte, a la part baixa, més proper a la ciutat, per aquesta raó s'explica la pronunciada pendent existent entre aquest baluard i el de Sant Jaume; el desnivell fa que sigui un dels baluards més complexos. La planta presenta algunes diferències amb els baluards pentagonals del projecte de Calvi, seguint la tendència triangular, s'allarguen les cares i es retallen els flancs. Un altre element diferencial és la presència de l'orelló, situat junt al flanc sud per reforçar la defensa del Portal Nou, la part alta de la qual té l'accés des de l'interior del terraplè del baluard per una rampa que puja juntament al parament de la cara SO. Les casamates es situen a diferent nivell, la que mira cap al sud està a una cota superior, només es va construir completament la part descoberta. Presenta dos troneres obertes al flanc amb la derrama en sentit invers (ascendent) per a poder cobrir el peu del baluard de Sant Jaume. La casamata del flanc oriental es situa a un nivell inferior, també disposa de troneres obertes al flanc, la part superior de a qual va ser tancada amb arcades al s. XVIII. Un túnel que part del corredor del Portal Nou permetria l'accés a les casamates des de l'interior del recinte. En origen, a la plataforma superior s'accediria des de la ronda, fins que es va construir el cavaller de Sant Lluc, sobre la gola del baluard, obra de defensa projectada per Anoni Saura, cap el 1596.

Elements singulars: Orelló. Sala voltada i casamata coberta. Pintures en bóvedas de casamatas.

Estat de Conservació: Muy bueno.

Intervencions:

1998-2002: Retirada dels pins i restes constructives d'una discoteca. Restauració de les casamates interiors i pavimentació del terraplé.
2002: Sondejos arqueològics en la casamata superior. Apertura del buit de la porta que dóna a la plaça del Sol.
2003: Restauració de paraments verticals. // 2005: Restauració de les galeríes i túnels que porten a las casamatas.
De forma periòdica: retirada de vegetació.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

El 05/12/1555: Pedro Ezquerra informa que s'ha començat el tercer baluard (St. Pere), *que ay tanta obra como en los dos por ser muy grande y haver en este torreón que en los otros no ay.* I va aportar més detalls com: que estaba a 38 palmos sobre la base y faltaban 12 hasta el cordón, pero que "*debaxo de la basa ay dezisiete palmos que en todo lo alto de la pared passan cincuenta palmos hazemos cuenta llegado al cordón y levantadas las troneras que será por todo este mes de março.*

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, projecte de G.B. Calvi. Segena meitat del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46. // *Plano en perspectiva del Caballero de San Pedro de la fortificación de Ibiza.* Juan Alonso de Rubián, 1596. Valladolid, Archivo General de Simancas, P.M. y D. XXXIV -43.
Baluarte de Sant Pere. Antonio Saura, 1597. Valladolid, Archivo General de Simancas, P.M. y D. XLVII -54.
Plano de Ibiza, Defensa Pasiva Anti-Aeronáutica, julio de 1937. Organización de la defensa pasiva de Baleares.

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa i Formentera 2007.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970.
FERRER, A.: "Contra les bombes de la república. Els refugis d'Eivissa". *Eivissa,* núm. 44-45. IEE 2006, p. 20-22.
ORGANIZACIÓN DE LA DEFENSA PASIVA DE BALEARES. Jefatura de antiaeronáutaca. Palma, agosto, 1937.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	001	

Ús existent/Ús compatible: Socicultural, en règim de concesió municipal. Mirador.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT previ Informe favorable de la CIOTHUPA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paños 22 a 25 ; Plano nº 2: Planta de casamatas; Plano nº 5: Alzados
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos (ejecutado 2010-2011).

Usos permesos	Equipament cultural; promoció pública i/o privada (Regulat en Ordenança Municipal).
Elements a preservar	Els originals; dissseny, fàbriques i construció d'interiors, exteriors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantener junta d'unió de trams. No uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapet. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	Mantenir disseny original.
Rasants int./ ext.	
Elements Ornamentals	Conservació.
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com de murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

En la década dels anys 70 del passat segle va haver una discoteca al seu interior, que ocupaba la casamata inferior i el terraplé. L'explanada superior era utilitzada també per la celebració de festivitats locals.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

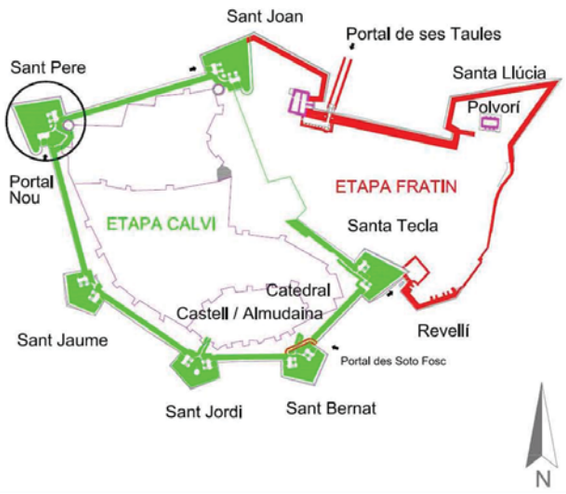

Atlas 440 fols. 45-46.
Leiden, University Library.Collection Bodel-Nijenhuis

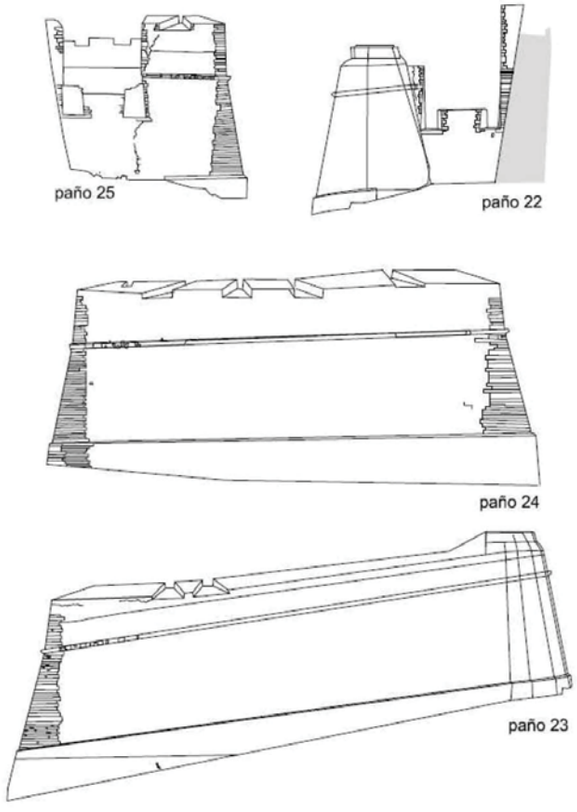

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 13

M.P. y D. XXXIV-43. Valladolid,
Archivo General de Simancas

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	PORTAL NOU	FITXA NÚM.:	A010

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364171 / 4307723	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Parc Reina Sofía, intramurs, plaça del Sol.			

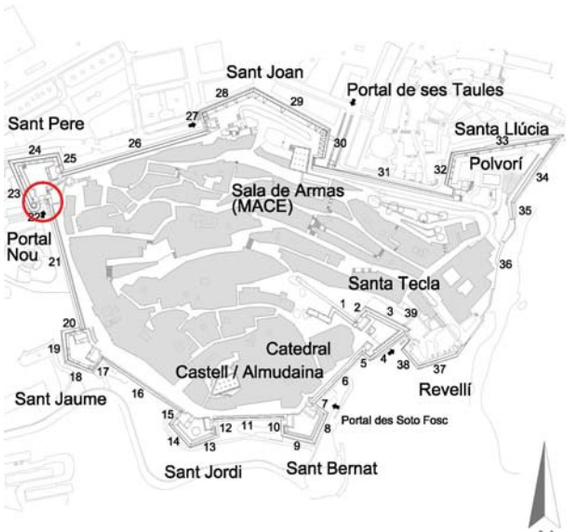

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 1

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1556	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Situada juntament al flanc meridional del baluard de Sant Pere, és una de les dos entrades originals de la muralla renaixentista que s'obren en un dels punts més exposats a la bateria enemiga, per això queda mig tapada per l'orelló circular del baluard que li serveix de defensa. Va ser concebuda com a portell ocult, protegit per l'orelló que penetra al túnel o corredor d'uns 50 m, que travessa la muralla i desemboca a l'actual plaça del Sol. Per a la seva defensa disposa d'una buhera oculta per un arc rebaixat situat per sobre del cordó, que dóna a l'interior del cavaller de Sant Lluc (A011). El corredor presenta una volta de canó i al seu recorregut queden els brancals d'altres dos portes intermèdies, entre elles hi havia una altra buhera de planta rectangular, el forat superior del qual s'obria al tram final de la Ronda Calvi, actualment tapat. La protecció de l'exterior de la porta també estava assegurada per les troneres del flanc de Sant Jaume, que miren cap el NO. Al tram final del corredor s'obre altra galeria que descendeix cap a la casamata inferior de Sant Pere. Respecte a la porta, pròpiament dita, construïda amb pedra de marès, es trobava en un avançat estat de deterioració la qual cosa motivà la seva restauració el 2008. Quan s'eliminaren els aplacats col·locats al voltant del forat i de l'escut, es va poder documentar l'obertura original, flanquejada per grans carreus de pedra calcària i marès, rematada per un arc de mig punt amb dovelles de marès. També es va poder precisar el lloc exacte que ocupava l'escut amb les barres de la Corona d'Aragó.

Elements singulars: Túnel. Buheras. Escut. Portes.

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

1996: Restauració de les portes de fusta. Ajuntament d'Eivissa.
2008: Restauració del Portal Nou. Ministeri de Fomento(1% Cultural), Ajuntament d'Eivissa.
De forma periòdica: retirada de vegetació en paraments verticals i parapets

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

El Portal Nou rebre aquest nom per la seua proximitat a la torre Nova (torre XXX) de la muralla medieval.

4.1. Cartografia Històrica

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
COSTA RAMON, A.: *La triple murada de l'Eivissa àrab*. Institut d'Estudis Eivissencs. Eivissa 1985 [1962].
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	001 (Baluarte de St. Pere)	

Ús existent/Ús compatible: Entrada per al vianants a l'interior del recinte emmurallat, per l'oest.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT previ Informe favorable de la CIOTHUPA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paño 21- 22 ;Plano nº 8: Alzado Cortina, con la puerta en el extremo norte
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Espais de domini públic
Elements a preservar	Els originals; dissseny, fàbriques i construció d'interiors, exteriors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Eliminació de jardineres i paviment de gres de la part exterior de l'entrada.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. No uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica de corredors i galeries. Recuperació del buit de la buhera del tram intermedi del túnel, que es troba tapada pel paviment de la Ronda Calvi. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperación de rasantes originales, cuando exista documentación para ello.
Elements Ornamentals	Conservació d'escut, arcs i d'altres elements de pedra de les portes.
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives, en totes les intervencions, que afectin al subsòl o les fàbriques.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Element relacionat amb el baluard de Sant Pere (A009). Del corredor que puja cap a l'interior del recinto part un altre ramal que descen a la casamata del flanc Este del baluard.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

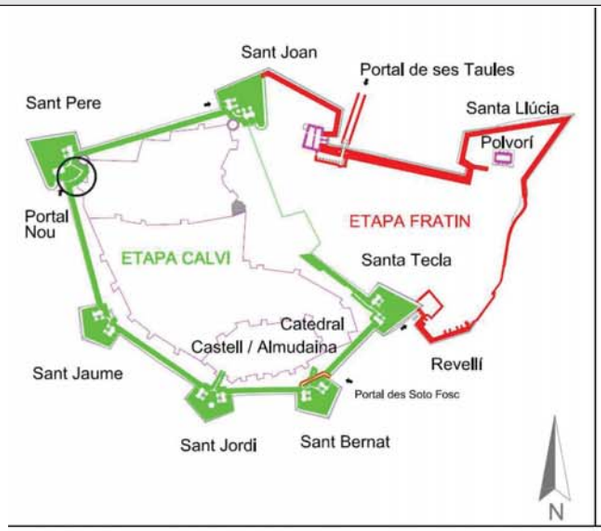

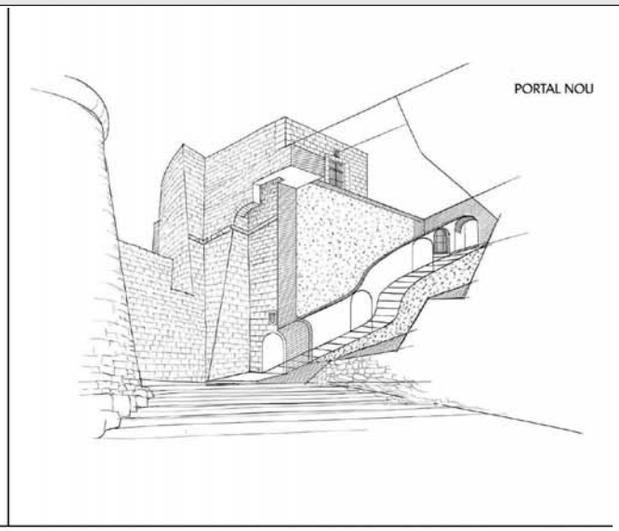

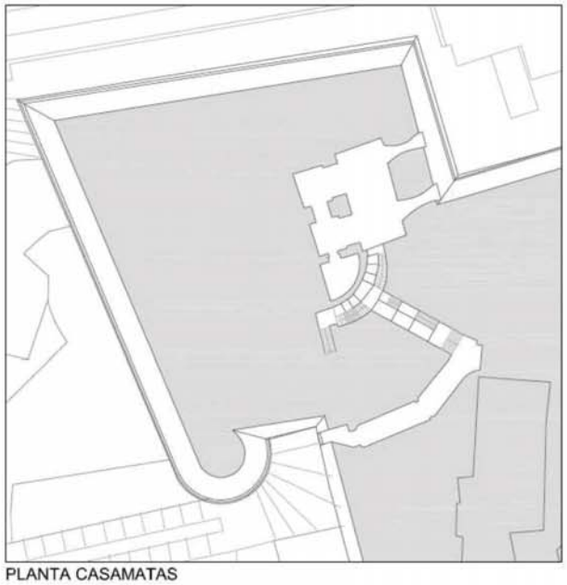

PLANTA CASAMATAS

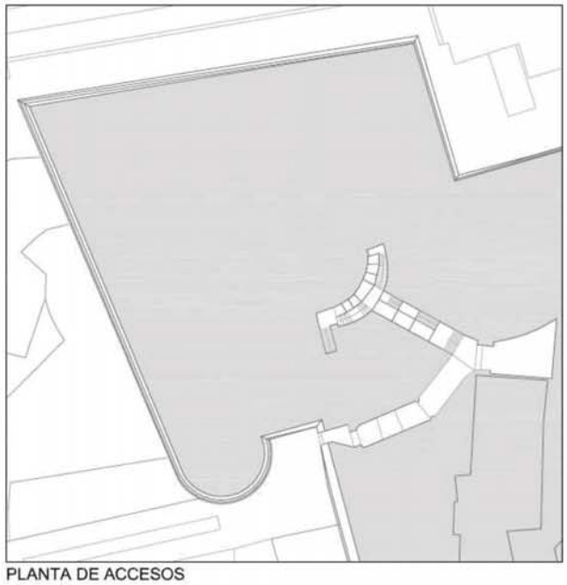

PLANTA DE ACCESOS

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANOS 3 y 4

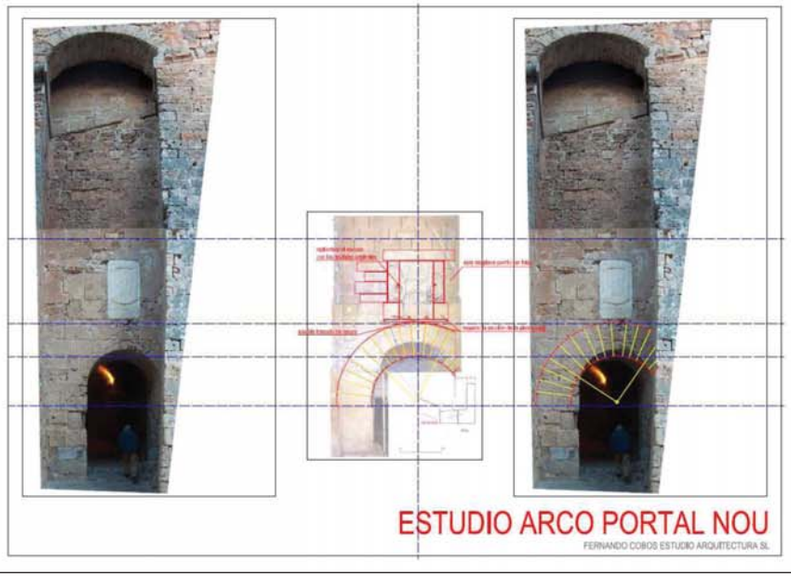

8. FOTOGRAFIES

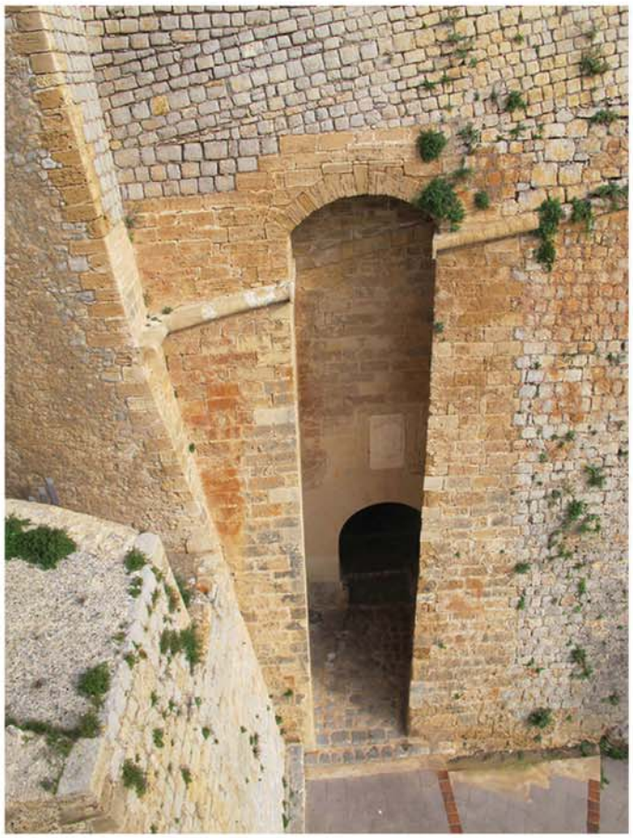

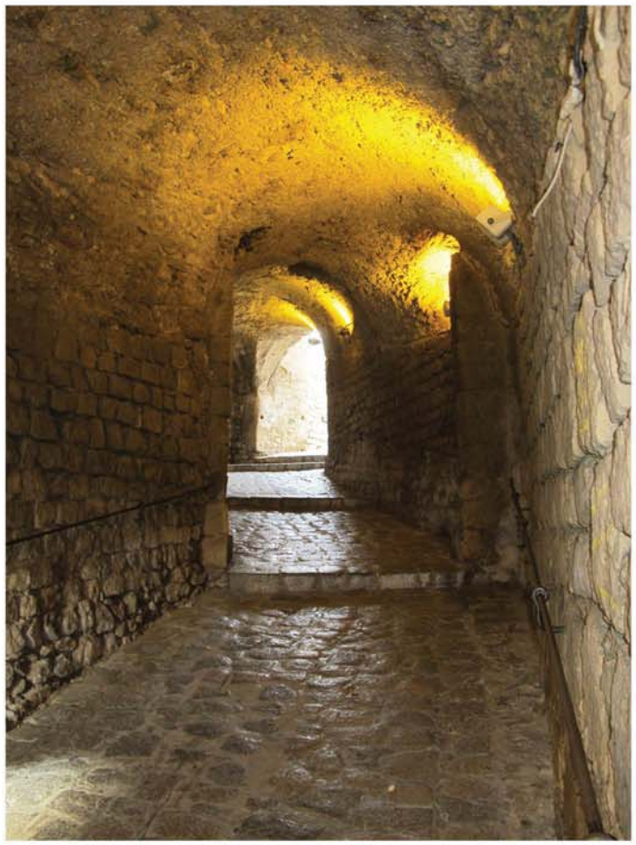

IDENTIFICACIÓ	CAVALLER DE SANT LLUC	FITXA NÚM.:	A011

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364182 / 4307723	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Equipament cultural.	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Ronda de Giovanni Battista Calvi, Baluard de Sant Pere			

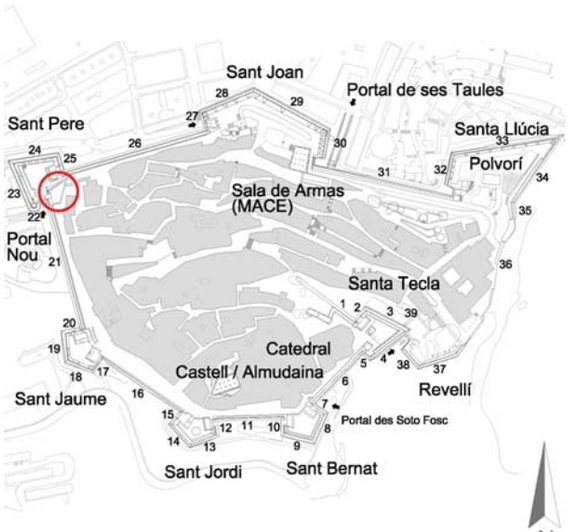

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 1

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	1596	Antoni Saura

Descripció:

Situat al NO de la fortificació, sobre la gola del baluard de Sant Pere. Un “cavaller” és una fortificació sobre aixecada que permetia optimitzar el foc de l’artilleria. El de Sant Lluc es creà per cobrir les zones que no s’atenyien amb el baluard de Sant Pere. Va ser projectat per l’enginyer Antoni Saura a finals del s. XVI. Per la banda que mira cap a la ciutat es superposa parcialment a una torre circular del recinte medieval, coneguda com a Torre Nova. Al cavaller s’accedeix des de la ronda de muralles que descendeix des del baluard de Sant Jaume, a través d’una gran porta amb llinda sobre la qual es situà l’escut del governador Zanoguera. És de planta triangular delimitat per un parapet de poca alçada, rematat en derrama recta, exceptuant la cara que mira sobre el terraplè del baluard, que presenta dos troneres. Al lateral oest té una sala voltada o cos de guàrdia. A l’esquerra de l’entrada es troba una obertura superior de la buhera, punt des del qual s’articulava la protecció de l’entrada al Portal Nou (A010).

Elements singulars: Escud a sobre l'arc de la porta. Buhera sobre el Portal Nou.

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

1995: Eliminació del dipòsit i restauració de paraments y troneres. Escola Taller. Ajuntament d'Eivissa.
1998-99.: Empedrat interior. Escola Taller. Ajuntament d'Eivissa.
De forma periòdica: retirada de vegetació en paraments i parapets.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

1596: hi ha Informes d'Alonso Zanoguera que aludeixen a la necessitat de construir el Cavaller de Sant Lluc.

4.1. Cartografia Històrica

Plano en perspectiva del Caballero de San Pedro de la fortificación de Ibiza. Juan Alonso de Rubián, 1596. Valladolid, Archivo General de Simancas, P.M. y D. XXXIV -43

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989**.**

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	002	

Ús existent/Ús compatible: Socicultural, per a actes diversos dependents del baluard de Sant Pere.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT previ Informe favorable de la CIOTUPHA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos

Usos permesos	Cultural, equipat amb elements museogràfics sobre les muralles. Obert al públic.
Elements a preservar	Disseny i construcció original de l'interior i exterior. Garita. Porta amb llinda i escut.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. No uniformar rejuntats de fàbrica. Mantenir linies de mamposteria diferents. Documentació arqueològica de l'espai interior, parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Conservar rasant interior existent
Elements Ornamentals	Conservació escud i elements definitoris de la porta sud
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Element connectat amb el Baluard de Sant Pere (A009) i Portal Nou (A010)

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

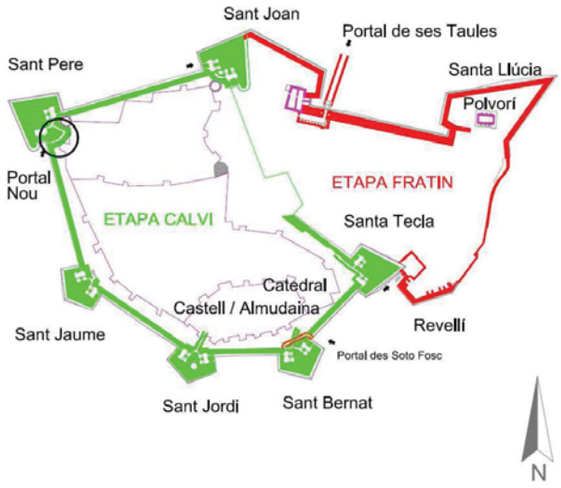

M.P. y D. XXXIV-43. Valladolid, Archivo General de Simancas

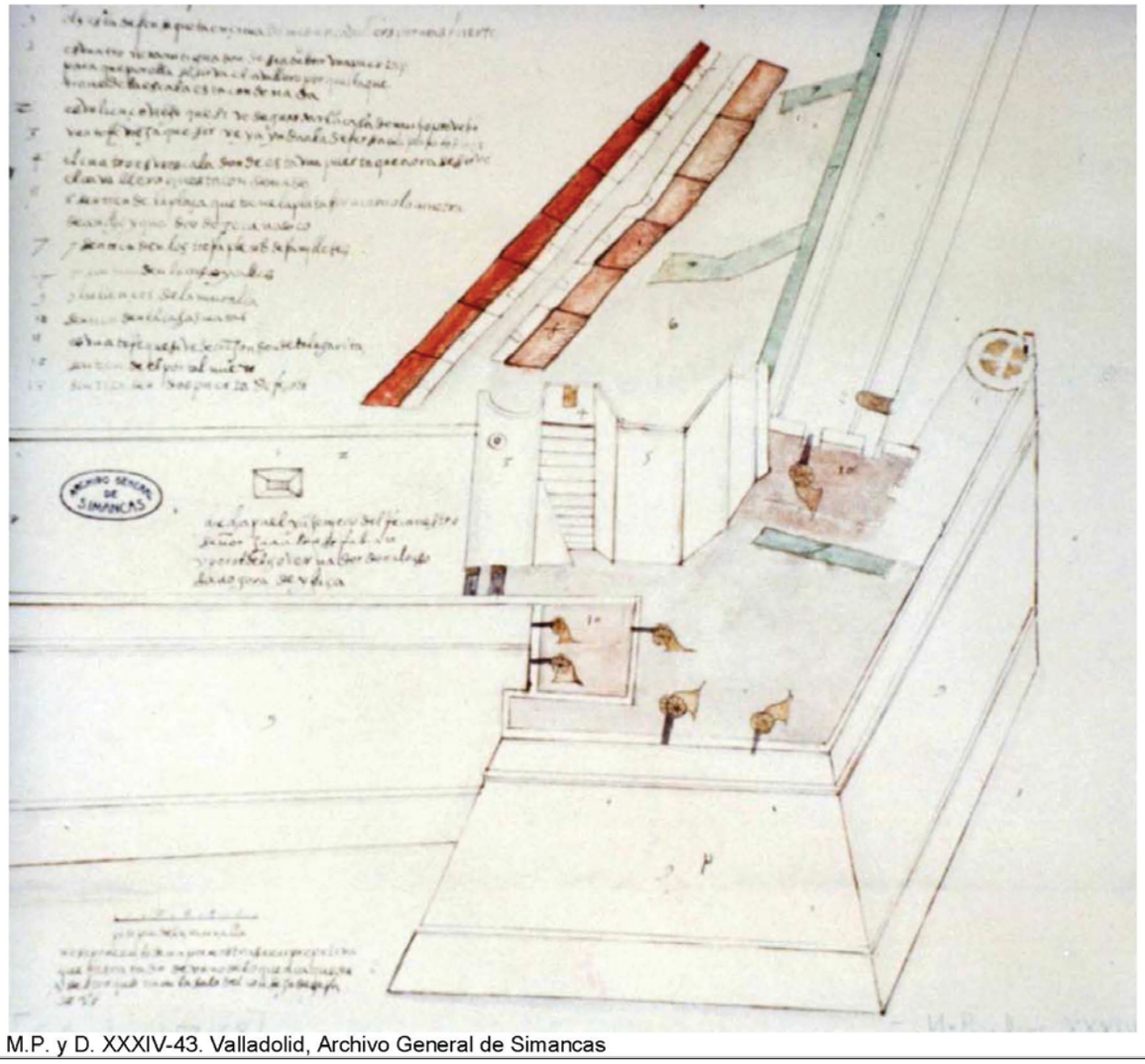

M.P. y D. XXXIV-43. Valladolid, Archivo General de Simancas

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	CORTINA ENTRE BALUARDS: ST. PERE - ST. JOAN	FITXA NÚM.:	A012

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364264 / 4307773	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Intramurs: plaça del Sol i carrer d'Antoni Costa Ramon; al peu de muralla: carrer de Jaume I			

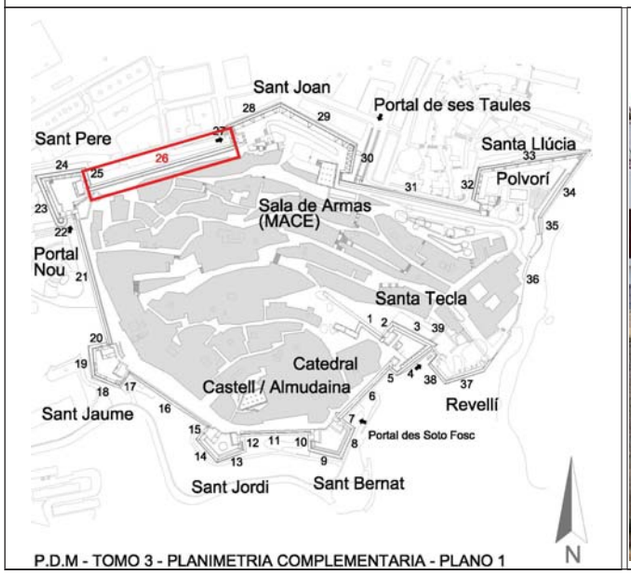

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	1560-1576	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Cortina que tanca el recinte per la tramuntana. Té una longitud d'uns 160 m. i una alçada mitja entre 12 i 14 m. Correspon al disseny que Calvi va projectar paral·lel a les muralles medievals. La cortina es començà a construir l'any 15602 però no s'acabà. Al s. XVIII s'eleva el parapet amb una tècnica constructiva diferent, fet que pot es pot veure des de l'exterior. El parament atalussat des de la línia del cordó, és de paredat de pedra calcària formant files regulars, rejuntades amb morter de cal, recolzades en un ressalt o alambor a algunes zones i a d'altres directament sobre la roca. El mur per sobre del cordó o parapet és vertical i està rematat per una derrama inclinada coberta per crosta de cal. Al parament interior té adossat una branqueta col·locada directament sobre un relleu de terra, construïda al mateix temps que el recrescut del s. XVIII. Al subsòl de la ronda de muralla a l'interior s'han documentat restes d'una torre de tàpia del recinte medieval (Torre XXIX). La ase exterior de la cortina s'adapta a la topografia del terreny sobreposant-se a restes d'època antiga, al tall existent es pot veure una cavitat revocada corresponent a una cisterna antiga. A més a més d'aquesta, durant els treballs de consolidació del peu de muralla es trobà una altra, a la part elevada del tall rocós on s'assenta la base de la muralla, també s'ha documentat un túnel excavat a la roca del puig que alberga una instal·lació de mitjans del s. XX destinada al bombeig d'aigua a Dalt Vila, ja en desús i que constava d'un pou vertical de planta circular i de considerable alçada ja que desembocava a ras del carrer Antoni Costa Ramon a la confluència amb la plaça del Sol.
S'han documentat grafits incisos al morter de junta en diverses parts del parament exterior de la cortina de la muralla.

Elements singulars: Cordó. Grafits, Cisternes d'època antiga en la base rocosa, túnels.

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

2002: Restauració del parapet.
2009-10: Restauració i consolidació del parapet i banqueta.
2013: Consolidació del peu de muralla, entre la punta de Santa Llúcia i el flanc de Sant Pere. Ministeri de Foment, Ajuntament d'Eivissa (Subvenció 1% Cultural)
De forma periòdica: retirada de vegetació en paraments verticals i parapets

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

En septiembre de 1560, Alonso de Andrade Informea que s'ha fet bona part del bastió que està sota l'església i la cortina des de el bastió de la torre nova fins el portal de la mar.

4.1. Cartografia Històrica

Plano de la ciudad de Eivissa, proyecto de GB. Calvi. Segunda mitad del siglo XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970.
MARTÍN, Á. (2010): "Documentació de dues torres del recinte islàmic durant la restauració dels parapets de la muralla renaixentista", *Quaderns d'Arqueologia Ebusitana, 2*. Consell d'Eivissa. Eivissa 2010, p.11-15.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	003	

Ús existent/Ús compatible: Passeig de ronda i Mirador
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT previ Informe favorable de la CIOTUPHA

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paño 26 ; Plano nº 8: Alzado Cortina
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Espais de domini públic adjacents a la cortina.
Elements a preservar	Disseny, fàbriques, rasants, remats superiors, banc, cisternas antiguas al peu de muralla
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperació de les originals, quan existeix documentació per portar-lo a terme.
Elements Ornamentals	
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Els restes arqueològics trobats a la base de la muralla es descriuen en las fitxes núm. J021 y J022.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

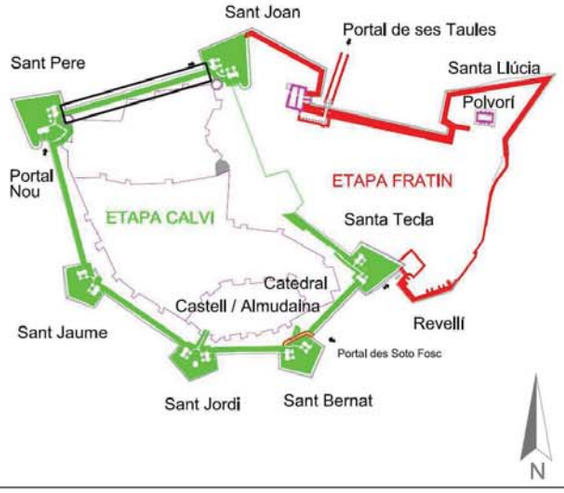

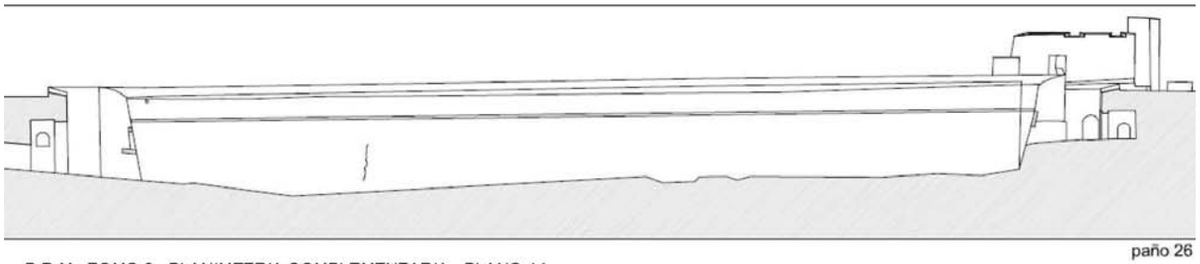

paño 26

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 14

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden, University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

8. FOTOGRAFIES

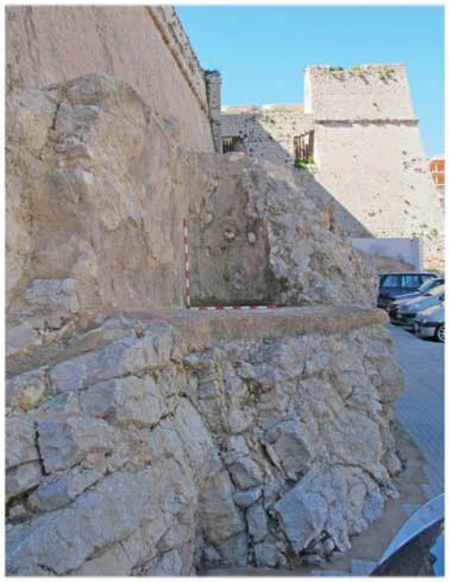

IDENTIFICACIÓ	BALUARD DE SANT JOAN	FITXA NÚM.:	A013

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364374 / 4307817	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: A extramurs, barri de la Marina, a intramurs, Plaça de Vila			

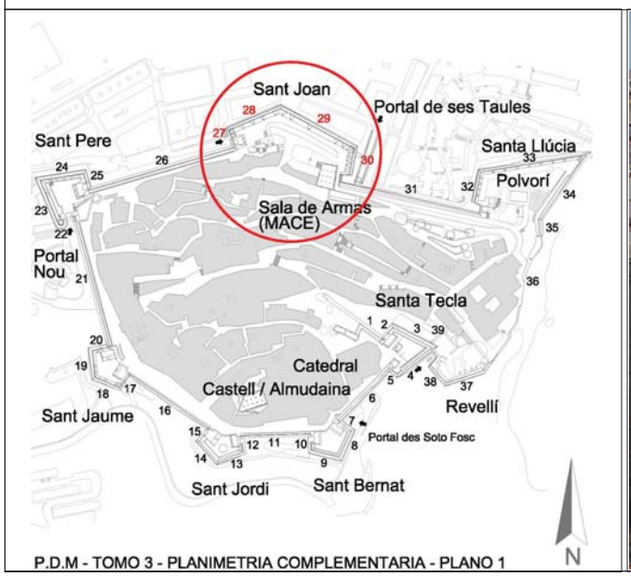

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	Entre 1555-1598	G.B. Calvi - Fratín

Descripció:

És el baluard més gran i l'únic que conté elements dels dos projectes de la fortificació. La construcció s'inicià a la dècada dels anys 60 del s. XVI i s'acabà a finals del mateix segle. El projecte Calvi, preveia un baluard d'estructura similar al de Sant Pere, amb orelló inclòs, però va quedar inacabat i va ser totalment modificat per Fratín. Pertanyien al disseny inicial: el flanc i casamata oest, par de la cara nord i l'orelló inacabat que queda a la gola del baluard sense cap funció. El projecte de Fratín readapta el baluard al nou traçat, fent-ho molt més gran i amb una planta molt diferent als ja construïts. La nova traça s'allunya de la línia perimetral de les muralles medievals, incorporant en l'àmbit a intramurs un ampli espai d'incipient urbanització. A la part nova del bastió se la dota d'una ampla casamata descoberta amb troneres al flanc E per a la defensa del Portal de ses Taules. Sobre aquesta casamata s'edificà el 1727 la Casa d'Armes, segons el projecte de l'enginyer militar Simón Poulet (A014). Pel que fa al procés de l'obra, es sap que l'any 1596 encara faltaven per aixecar els parapets del baluard i acabar la garita i cobrir-la. A començaments de la centúria següent, Alonso Zanoguera reitera que s'han de construir parapets al baluard. A la mateixa data, davant l'alarma d'un possible atac, es va terraplenar a corre-cuita per poder suportar l'artilleria. A la confluència dels flancs i cares s'aixequen sendes garites de vigilància sobre el matacà de mènsules motllurades. Durant les obres de reforma del Museu es va descobrir una galeria contramina subterrània que apareix representada a planimetries de l'època.

Elements singulars: Orelló, garites, casa d'Armes,Galería contramina, restes arqueològics interior terraplé

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

2008: Ampliació del Museu d'Art Contemporani en el interior del terraplén.
2009: Restauració de parapetos.
2009-10: Obres de renovació d'infraestructures de Dalt Vila.
2012: Restauració de les garites del baluard de Sant Joan. Ministeri de Cultura; Ajuntament d'Eivissa.
De forma periòdica: retirada de vegetació en paraments verticals i parapets

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

1937: Galeries utilitzades com refugis obertes durant la guerra civil a la base del baluard. Aquest apareixen senyalitzats en un plànol de 1937 i descrits en la relació de regugis que acompanya al plànol. Es localtizen a la cara noroest i norest del baluard, panys 28 i 29.
1960: Modificació del flanc oest per creació d'un vial de sortida de vehicles de Dalt Vila.

4.1. Cartografia Històrica

Plano de la ciudad de Eivissa, G.B. Calvi. s.XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46
Traza de la fortificación de Eivissa. de "el Fratín", 1578. Madrid, CGE, Ibiza 170
Traza de Ibiza. Giovan Giacomo Palearo "el Fratín", hacia 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171
Traza de Eivissa y sus alrededores. "el Fratín", hacia 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171b
Estado de la Fortificación de Eivissa. Juan Alonso Rubián, 1579. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XV-4

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa. IEE. Eivissa 1970.
FERRER, A.: "Contra les bombes de la república. Els refugis d'Eivissa". *Eivissa,* núm. 44-45. IEE 2006, pp. 20-22.
ORGANIZACIÓN DE LA DEFENSA PASIVA DE BALEARES: Jefatura de antiaeronáutaca. Palma, agosto 1937.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	004	

Ús existent/Ús compatible: Passeig públic i sortida de tràfic rodat a Dalt Vila. Instal·lacions del MACE. Mirador.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT previ Informe favorable de la CIOTUPHA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paños 27 a 30; Plano nº 2: Planta de casamatas; Plano nº 5_ Alzados
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos (ejecutado 2010-2011).

Usos permesos	Espais de domini públic. Museu d'Art Contemporani. Equipamiento cultural.
Elements a preservar	Els originals; dissseny, fàbriques i construció d'interiors, exteriors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA.

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantener linies de fàbriques diferents i d'unió de trams. No uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapet. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	Mantener diseño original.
Rasants int./ ext.	
Elements Ornamentals	Conservació
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM,

6. OBSERVACIONS

El jaciment arqueològic trobat durant les obres d'ampliació del Museu d'Art Contemporani i integrat en la instal·lació s'explica a la fitxa J020

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

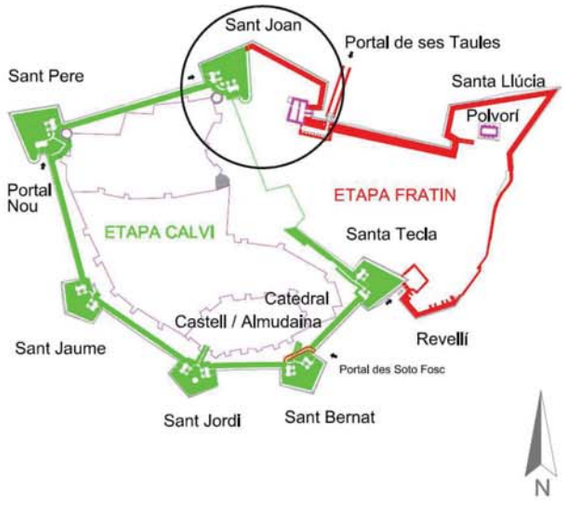

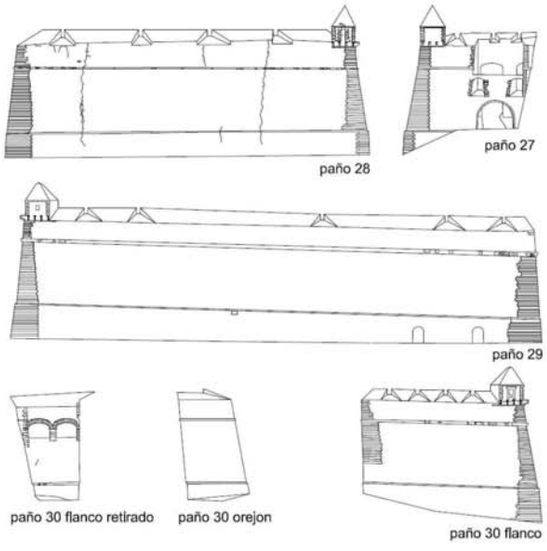

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 15

Atlas 440 fols. 45-46. Leiden, University Library. Collection Bodel-Nijenhuis

CGE, Ibiza 170. Madrid

CGE, Ibiza 171. Madrid

CGE, Ibiza 171b. Madrid

M.P. y D. XV-4. Valladolid, A. G. S.

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	SALA D'ARMES (MACE)	FITXA NÚM.:	A014

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364422 / 4307767	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Equipamet cultural.	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Ronda de Narcís Puget			

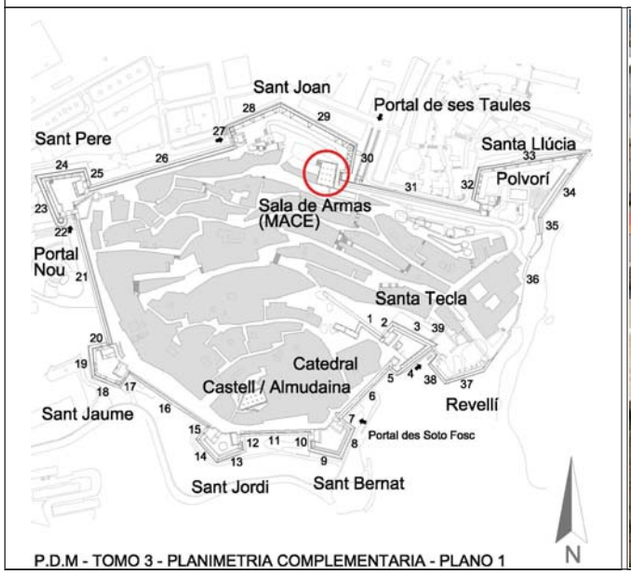

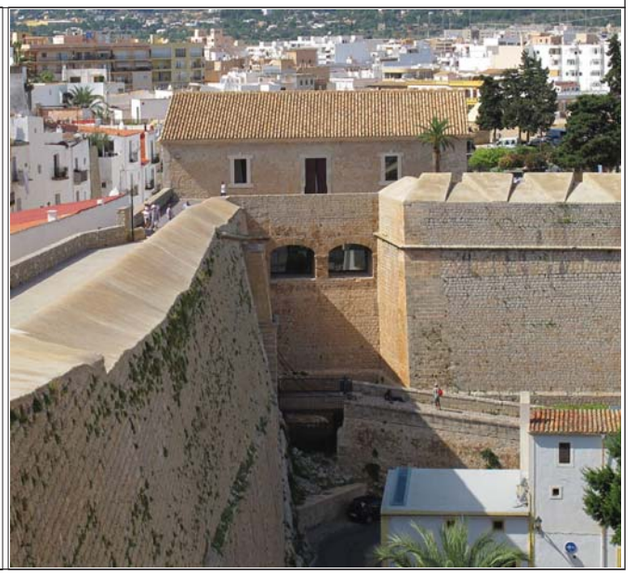

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	S. XVIII	1727	Simón Poulet

Descripció:

Edifici projectat per l'enginyer militar Simón Poule, per situar-lo sobre la casamata descoberta del flanc de llevant del baluard de Sant Joan. El pis superior s'utilitzava com a Sala d'Armes i l'interior, que ocupa l'espai de l'antiga casamata, estava destinat al magatzem de pólvora (o edifici de prova). Aquest espai que queda integrat a l'estructura subterrània de l'edifici, és de planta quadrangular amb murs fets de paredat regular de pedra calcària treballats amb morter de cal i graves, seguint la tècnica comuna de l'obra de les muralles. Originalment es trobaria descoberta, tant perquè es quedà inacabada o bé perquè el plantejament de Fratín era deixar-les al descobert. El projecte de l'enginyer Poulet, va dividir l'espai creant dos naus paral·leles cobertes per una volta de canó, comunicades per un buit obert a la part central. La pèrdua de la seva funcionalitat inicial, va suposar la transformació de les antigues troneres en finestrals amb arcs rebaixats. La sala superior és un espai ampli de planta rectangular amb coberta a doble fulla. A l'interior, una doble línia de pilars sosté l'estructura de fusta del forjat. La porta d'entrada original a l'edifici té accés des de la ronda de muralles. Amb la pèrdua de la seva primitiva funció militar, el 1969 l'edifici es va convertir en seu del Museu d'Art Contemporani i avui dia, aquestes sales acullen l'exposició permanent del museu.

Elements singulars: Sales voltades. Finestrals planta inferior. Interior de sala d'Armes.

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

2006-12. Ministeri de Cultura i Ajuntament d'Eivissa. Obres de reforma i ampliació dels espais expositius del Museu d'Art Contemporani.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

1726: Referències sobre la necesitat de dotar a la fortificació d'edificis adequats per a militars com quartels, magatzems, hospitals i queviures (COBOS, CÁMARA 2008: 182 i 252).
1727: Proyecte de la Sala d'Armes per Simón Poulet.

4.1. Cartografia Històrica

Plano y perfil de los almacenes a prueba y elevación de la Sala de Armas. Simón Poulet. 1727. Madrid, CGE, Ibiza 174
Perfil del baluarte donde se han costruido los almacenes y la sala de armas. 1727. Madrid CGE, Ibiza 176a.
Almacenes y sala de armas. 1727. Madrid CGE, Ibiza 176b. (COBOS, CÁMARA 2008: Fig. 136 y 137, 252).

4.2. Bibliografia

COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa.* IEE. Eivissa 1970.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.
TORRES, E.: *Guía de Arquitectura de Ibiza y Formentera*. Publicaciones del COAC. Barcelona 1981.
EIVISSA PATRIMONI DE LA HUMANITAT, Arquitectura i ciutat. COAIB- CEPH, p. 102-103

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	040	

Ús existent/Ús compatible: Exposició, magatzem del Museu d'Art Contemporani d'Eivissa.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT previ Informe favorable de la CIOTUPHA.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº1:Planta de elementos, paños 27 a 30; Plano nº 2: Planta de casamatas; Plano nº5: Alzados
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos (ejecutado 2010-2011).

Usos permesos	Els existentes; Equipament cultural: Museu
Elements a preservar	Els originals; dissseny, fàbriques i construció d'interiors, exteriors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantener linies de fàbriques diferents i d'unió de trams. No uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapet. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	Mantenir dissny original.
Rasants int./ ext.	
Elements Ornamentals	Conservació
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

En la sala -2 del MACE, s'exposa el jaciment arqueològic (J020) trobat durant les obres d'ampliació del Museu d'Art Contemporani.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

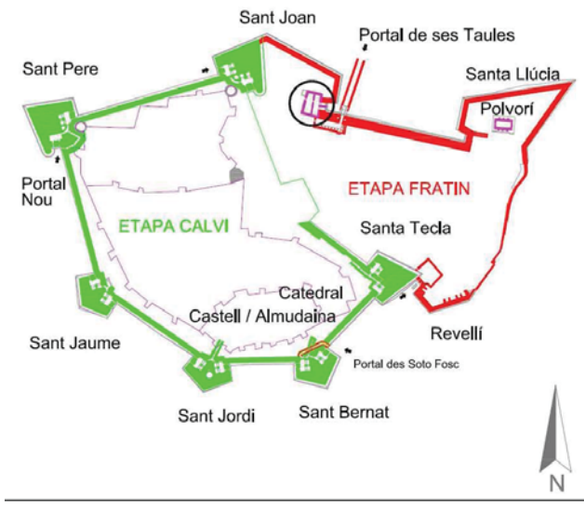

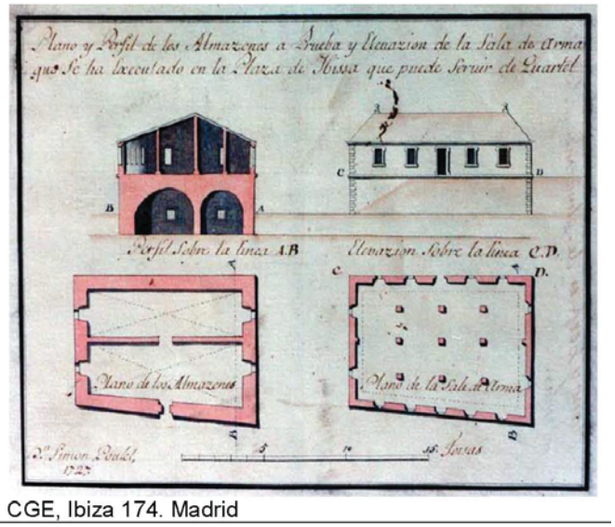

CGE, Ibiza 174. Madrid

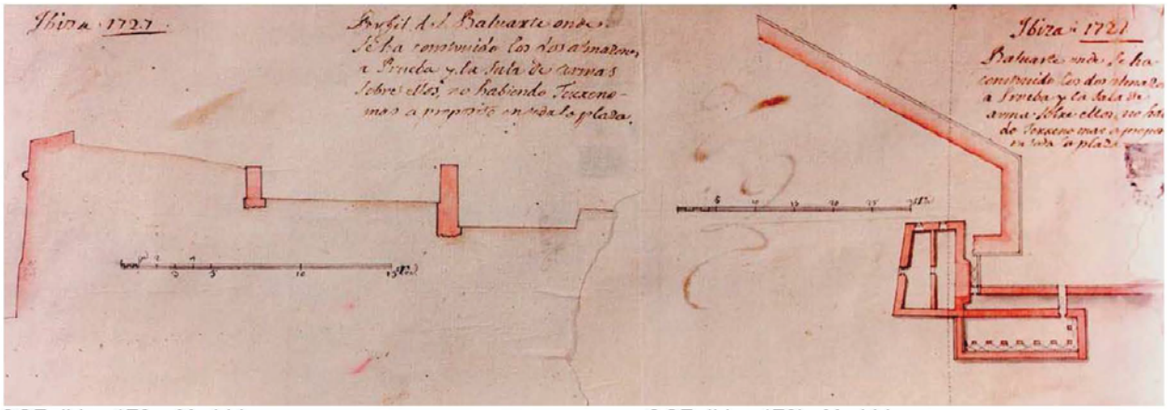

CGE, Ibiza 176a. Madrid

CGE, Ibiza 176b. Madrid

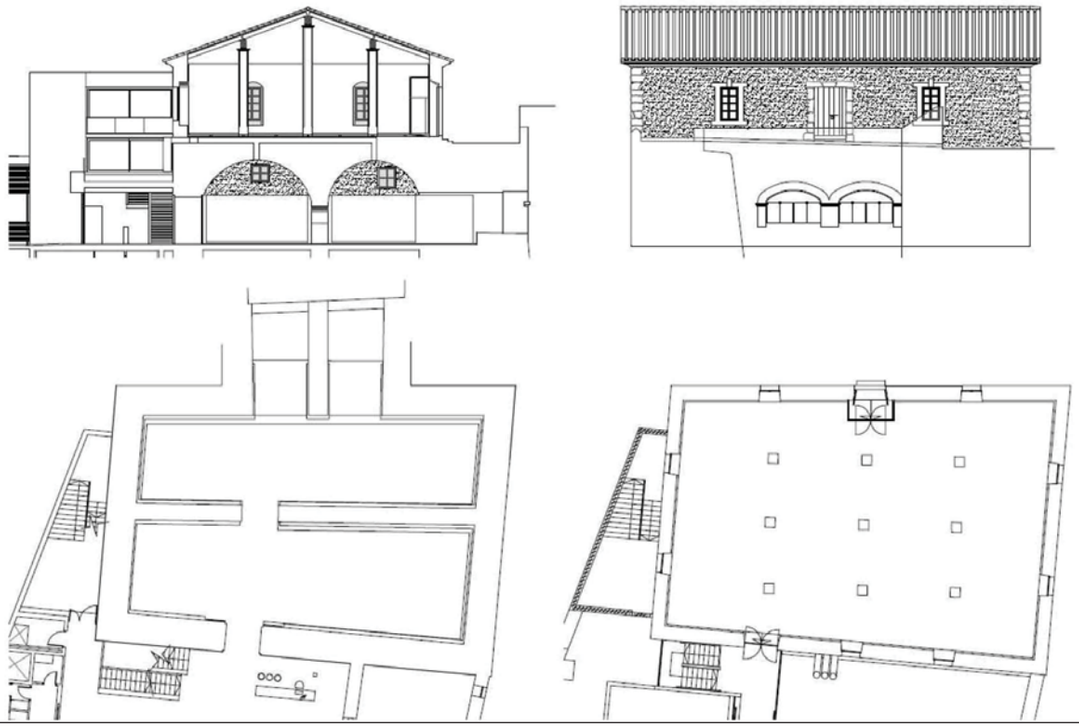

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	PORTAL DE SES TAULES I PATI D'ARMES	FITXA NÚM.:	A015

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364449 / 4307756	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Enfront de la plaça de la Constitució; intramurs, Plaça de Vila.			

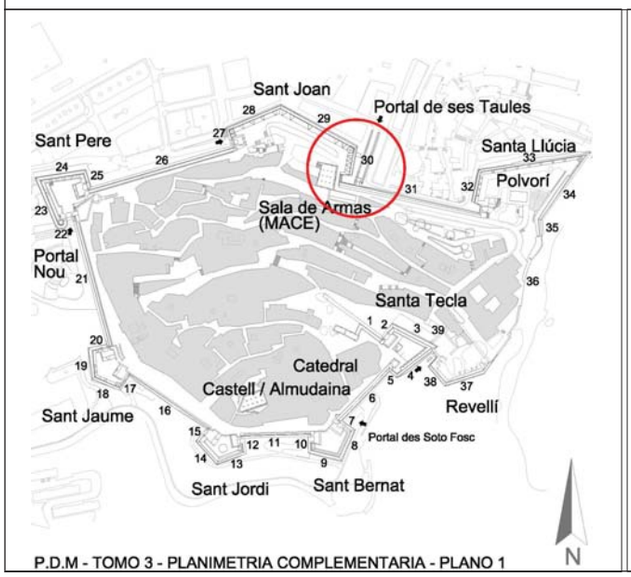

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	1585	G.G.Palearo, el Fratín

Descripció:

La Porta del Mar o Portal de ses Taules és l'entrada principal del recinte emmurallat. S'obre a la cortina entre els baluards de Santa Llúcia i San Joan, la més propera a la badia i zona portuària de la ciutat. La porta d'estil, monumental, va ser projectada a la fase de l'enginyer Fratín, construïda amb carreus de pedra marès; l'entrada en arc de mig punt queda emmarcada per una llinda i brancals de carreus encoixinats. A les dos bandes de la porta es situen unes fornícules amb escultures d'un guerrer i una victòria, d'època romana. Una cornisa situada sobre la llinda, la separa d'un gran escut amb els emblemes del rei, Felip II, acompanyat d'una làpida en la què figuren els noms del rei i del governador de l'època Ferran Zanoguera, i l'any 1585. L'entrada conserva para de l'engranatge del pont llevadís sobre una fossa excavada davant la mateixa. Es conserven les fulles de fusta, de la doble porta que protegia l'entrada, d'ambdós costats de l'interior, hi ha dos buits laterals al mur per a la guàrdia, una tercera porta donaria accés al pati d'armes. Aquest espai es caracteritza per un pòrtic d'arcs de mig punt en un dels laterals, és de planta allargada, a un extrem es situa el cos de la guàrdia amb un balcó decorat amb motius de l'estil renaixentista i en l'altre una porta amb arc de mig punt, comunica amb la part urbana. Sobre l'arc es representen els escuts de la Corona d'Aragó i el de la ciutat, al lateral hi ha una tercera fornícula amb l'escultura d'un togat.
Es pensava que les escultures romanes col·locades a l'entrada varen ser trobades durant les obres de la muralla. No obstant, estudis més recents assenyalen que segurament varen ser portades des de fora a fi de contemplar la ornamentació de a porta i transmetre el missatge imperialista de la monarquia espanyola.

Elements singulars: Escut i lápida commemorativa. Escultures i lápides d'època romana, Fulles de fusta de portes

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

1996: Restauració de les portes de fusta i engranatge del pont llevadís. Ajuntament d'Eivissa.
2008: Restauració del Portal de ses Taules i Pati d'Armes. Ministeri de Foment, Ajuntament d'Eivissa (Subvenció 1% Cultural).
De forma periòdica: retirada de vegetació en paraments verticals i parapets.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

La rampa d'accés original es representa en un gravat dibuixat el 1867, que es troba a l'obra de l'Arxiduc Lluis Salvador d'Austria (1869: 125). La rampa es va modificar el 1870, quan es reformà la plaça de la Constitució per la construcció del mercat de verduras i el destinat a carn i peix.

4.1. Cartografia Històrica

Traza de Ibiza. Giovan Giacomo Palearo "el Fratín", cap al 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171
La fortificación con la puerta y el cuerpo de guardia entre los baluartes de Sant Joan y Santa Llúcia. Antonio Saura, 1597. Valladolid, Archivo General de Simancas, P.M. y D. XLVII-55

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa. IEE. Eivissa 1970.
SALVADOR DE AUSTRIA, L.: *Las Baleares: Las antiguas Pitiusas*. Leipzig. Ed. 1982, Sa Nostra, Palma de Mallorca 1869.
TUR, F.: *Es mercat vell.* Col·lecció Edificis i Monuments Singulars 1. Ajuntament d'Eivissa 2006.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	041	

Ús existent/ Ús compatible: Oficina municipal d'Informació, accés a Dalt vila
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº1: Planta de elementos, paño 30; Plano nº 8: Alzado cortina
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Espais de domini públic adjacents a la cortina.
Elements a preservar	Els originals; dissseny, fàbriques i construció d'interiors, exteriors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantener linies de fàbriques diferents i d'unió de trams. No uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapet. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperació de les originals, quan existeixi documentació
Elements Ornamentals	
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

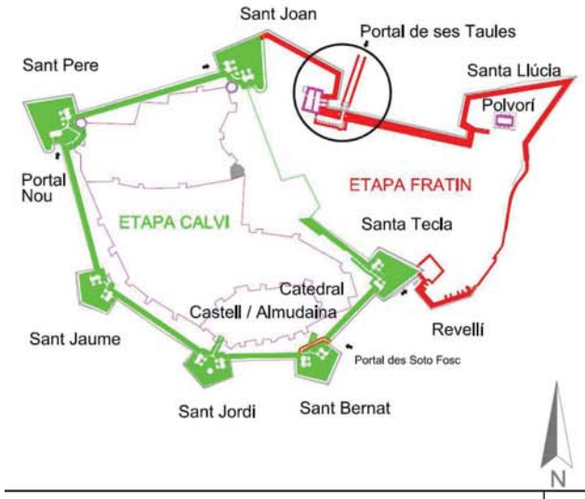

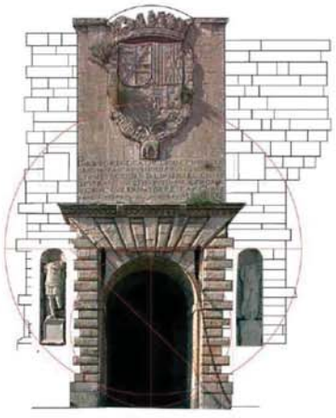

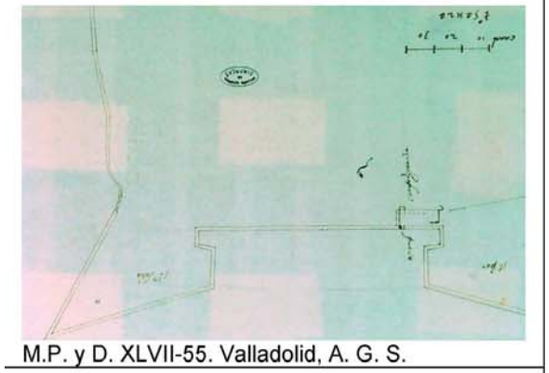

M.P. y D. XLVII-55. Valladolid, A. G. S.

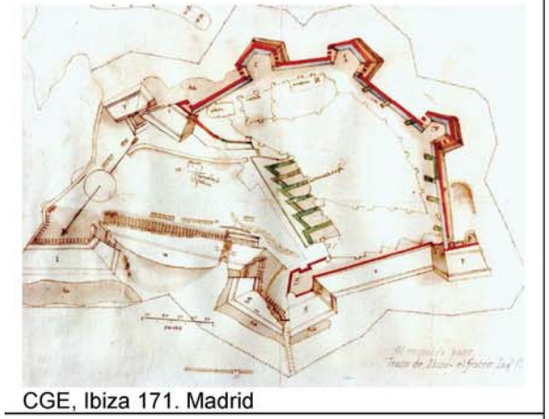

CGE, Ibiza 171. Madrid

Dibujo del Archiduque Luís Salvador de Austria

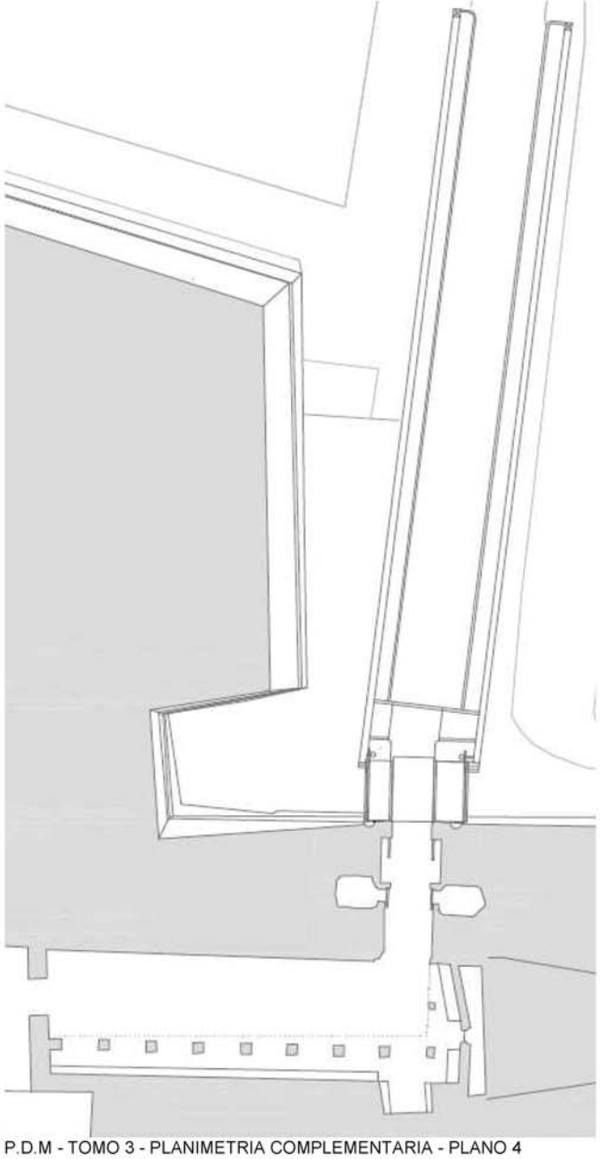

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 4

8. FOTOGRAFIES

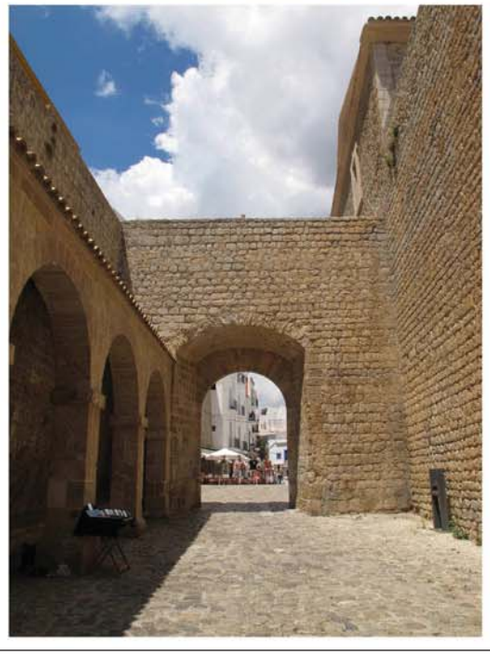

IDENTIFICACIÓ	CORTINA ENTRE BALUARDS: ST. JOAN - STA. LLÚCIA	FITXA NÚM.:	A016

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364506 / 4307738	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: A intramurs, ronda de Narcís Puget ia extramurs els barris de sa Penya i la Marina.			

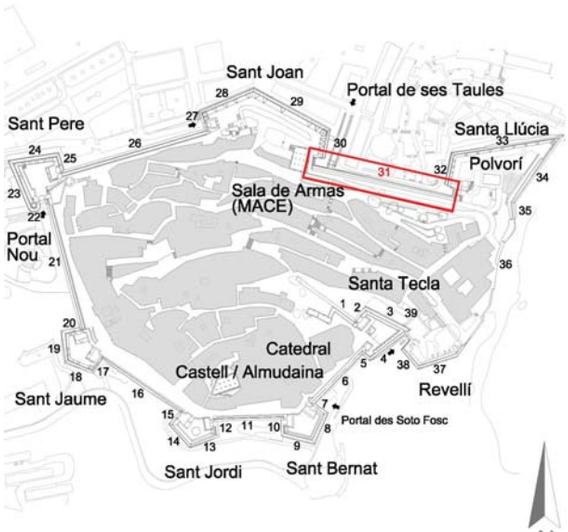

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 1

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI/ S.	1578-1598	G.G. Palearo, el Fratín

Descripció:

És el tram que uneix els dos baluards que Fratín va projectar a la part N del recinte, incorporant a intramurs el padrastre de Santa Llúcia, que va permetre ampliar la part protegida de la ciutat, així com la seva defensa i la del port. La construcció del baluard de Santa Llúcia en un punt elevat, va generar problemes al replantejament de la cortina que mai s'arribaria a rematar. Aquesta falta de previsió és evident a la línia del cordó que només es realitzà als primers metres, per sobre de la porta principal, no arribant a aconseguir la resta del pany de paret, la línia defensa que marca aquest element. Aquesta cortina presenta una tècnica constructiva similar a la resta de l'obra. Només el parament sobre el Portal de ses Taules representa el parapet rematat, la esta no té parapet ni remat, és un mur interromput, la part superior del qual es va rematar amb morter de cal. A la base de la cortina, al costat de la fossa que hi ha abans de portal, s'han documentat diverses coves, excavades a la roca. A una d'elles es conserven les restes d'una cisterna d'època púnica. Aquestes cavitats varen ser ampliades i utilitzades com a refugis durant la guerra civil espanyola.

Elements singulars: Cordó inacabat. Portal de ses Taules. Cisterna púnica. Refugis de la guerra.

Estat de Conservació: Molt bo

Intervencions:

2013. Consolidació del peu de muralla, entre la punta de Santa Llúcia i el flanc de Sant Pere. Ministeri de Foment, Ajuntament d'Eivissa (Subvenció 1% Cultural)
De forma periòdica: retirada de vegetació en paraments verticals i parapets

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

Els refugis antiaeris excavats a la penya al peu de la cortina apareixen localitzats a un plànol de juliol de 1937 i descrits a la relació que acompanya el plànol.

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, projecte de G.B. Calvi. Segona meitat del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46. // *Estado de la Fortificación de Eivissa*. Juan Alonso Rubián, 1579. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XV-4. // *Traza de la fortificación de Eivissa.* de "el Fratín", 1578. Madrid, CGE, Ibiza 170. // *Traza de Ibiza.* Giovan Giacomo Palearo "el Fratín", hacia 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171. // *Traza de Eivissa y sus alrededores.* "el Fratín", hacia 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171b. // *Estado de la Fortificación de Eivissa*. Juan Alonso

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa. IEE. Eivissa 1970.
SALVADOR DE AUSTRIA, L.: *Las Baleares: Las antiguas Pitiusas*. Leipzig. Ed. 1982, Sa Nostra, Palma de Mallorca 1869.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	05	

Ús existent/Ús compatible: Accés per a vianants a Dalt Vila per Portal de Ses Taules. Passeig de ronda i mirador
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº1: Planta de elementos, paño 30; Plano nº 8 Alzado cortina
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Espais de domini públic adjacents a la cortina.
Elements a preservar	Disseny, fàbriques, rasants, espais interiors remats superiors.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperació de les originals, quan existeixi documentació
Elements Ornamentals	
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

El 2013 es van documentar dos refugis de la Guerra Civil i les restes d'una cisterna púnica conservada a l'interior d'una de les coves. Les restes arqueològiques es descriuen a la fitxa núm. J026.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

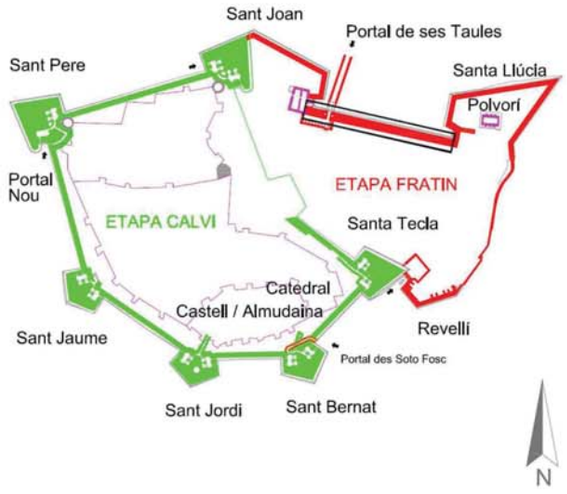

CGE, Ibiza 171b. Madrid

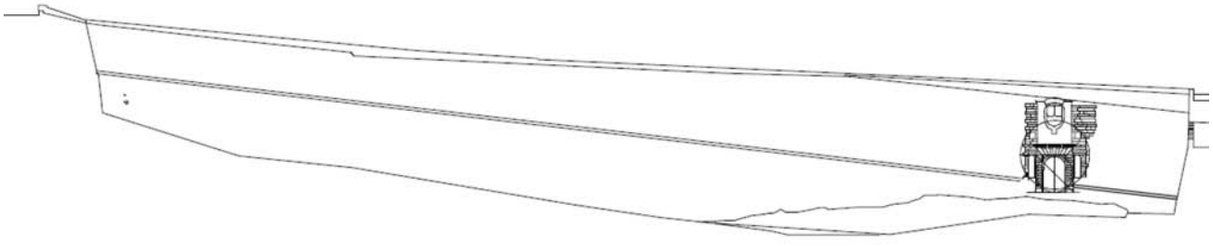

paño 31

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 16

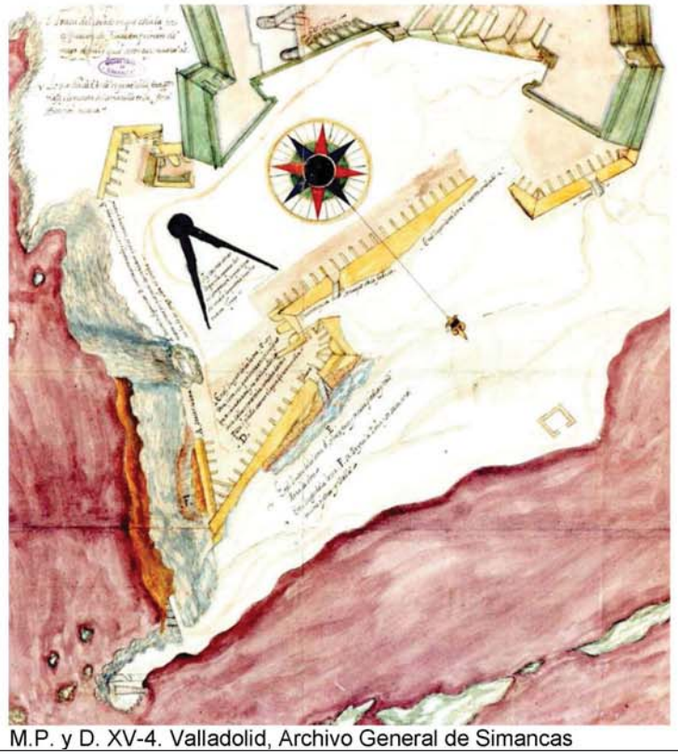

M.P. y D. XV-4. Valladolid, Archivo General de Simancas

CGE, Ibiza 170. Madrid

CGE, Ibiza 171. Madrid

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	BALUARD DE SANTA LLÚCIA	FITXA NÚM.:	A017

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364631 / 4307763	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: A intramurs confina amb la ronda de Narcís Puget, a extramurs amb els barris de sa Penya i la Marina.			

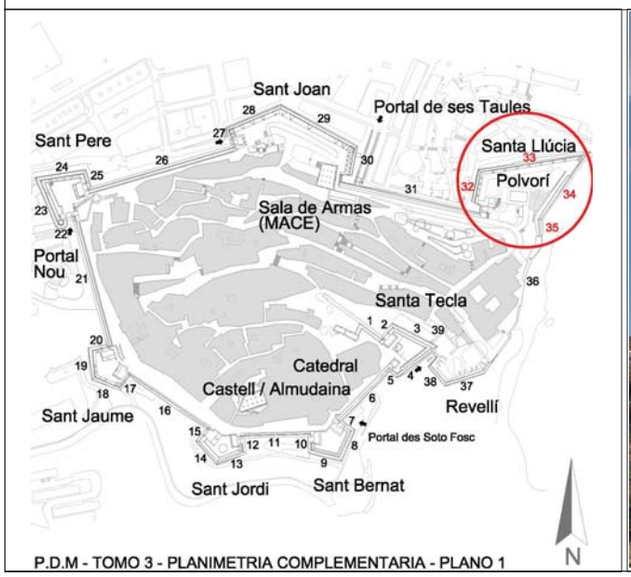

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	1578-1598	G.G. Palearo, el Fratín

Descripció:

És l'únic baluard dissenyat plenament per Fratin, la seva ubicació respon a la necessitat de millorar la protecció del port però també per a poder incloure a intramurs el barri que s'havia creat sobre el Puig de Santa Llúcia, fora de les muralles medievals. Juntament amb el baluard de Sant Joan, és un dels més grans del recinte de Dalt Vila. En planta, difereix de la resta de bastions adoptant una planta triangular amb una sola cara, la N i un flanc a l'O, que compta amb una casamata retirada que cobreix la cortina del Portal de ses Taules fins la cara del baluard de Sant Joan. En realitat, la forma és la de mi baluard perquè cap a llevant s'assenta sobre el penya-segat que en si mateix constitueix una defensa natural. Per aquesta banda, la plataforma es tanca amb un mur de paredat de menor alçada. Pel que fa als parapets de la cara que mira al port, aquesta tenia originalment catorze troneres separades per derrames cobertes amb crosta de cal. El 1687, un Informee de l'enginyer Castellón planteja la necessitat d'elevar el parapet, obra que s'hauria d'haver fet i amb ella es varen ocultar la meitat de les troneres anteriors que van ser descobertes de nou fruit de les obres de restauració de la derrama. A la punta del baluard s'alça una garita amb coberta piramidal. L'interior del terraplè va albergar una edificació per guardar la pólvora que va explotar l'any 1730 produint greus danys. En substitució d'aquella, es va construir l'actual edifici del Polvorí, el 2008 va permetre documentar una sèrie de murs arrasats. Es tractaria d'edificacions afectades per l'explosió de l'antic polvorí l'any 1730. Aquests murs pareix que corresponen a un antic quarter. Entre el 2014 i el 2015 durant el seguiment arqueològic de l'obra de remodelació del baluard, es documentà el mur inacabat del tancament de la casamata projectada i que s'orientava a l'oest (J019)

Elements singulars: Garita. Es Polvorí. Cisternes i fons de cases antigues. Coves i d'altres cavitats.

Estat de Conservació: Molt bo.

Intervencions:

2002: Restauració de parapets. Ajuntament d'Eivissa. **//** 2012: Restauració del parapet interior i garita del baluard de santa Llúcia. Ministeri de Cultura. Ajuntament d'Eivissa. // 2013: Consolidació del peu de muralla, entre la punta de Santa Llúcia i el flanc de Sant Pere. Ministeri de Foment, Ajuntament d'Eivissa (Subvenció 1% Cultural).
2014-2015: Reordenació de l'accés oest del Baluard de Sta Llúcia. CEPH, Ajuntament d'Eivissa

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

4.1. Cartografia Històrica

Traza de Ibiza. Giovan Giacomo Palearo "el Fratín", cap a 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171
Traza de Eivissa y sus alrededores. Giovan Giacomo Palearo "el Fratín", cap a 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171b
Estado de la Fortificación de Eivissa. Juan Alonso Rubián, 1579. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XV-4
Plano y perfiles del frente del arrabal de la plaza de Eivissa. Carlos Beranguer, 1738. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XII-104

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa, 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa. IEE. Eivissa 1970.
GRAZIANI, G. (2009): *Es Polvorí.* Col·lecció Edificis i Monuments Singulars 3. Ajuntament d'Eivissa 2009.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	006	

Ús existent/ Ús compatible: Passeig públic, mirador. Locals depenents del MACE. Banys públics.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paños 32 a 34; Plano nº 2: Planta de casamatas; Plano nº 5: Alzados
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos (ejecutado 2010-2011).

Usos permesos	Espai públic. Cultural. Mirador
Elements a preservar	Els originals; fàbriques, rassants, galeries i casamates, remats superiors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantener linies de fàbriques diferents i d'unió de trams. No uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapet. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	Documentació arqueològica de la casamata de ponent.
Rasants int./ ext.	
Elements Ornamentals	Conservació
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

La intervenció de 2013 va permetre documentar una cisterna púnica i d'altres cavitats i túnels en la base rocosa sobre la qual s'aseia la muralla, alguns d'ells varen ser utilitzats com a refugis durant la guerra civil espanyola (ficha núm. J024). Els restes arqueològics trobatsal terraplé del baluard es descriuen a la fitxa núm. J019.
El Polvorí, integrat dins el baluard, consta en la fitxa núm. A018.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

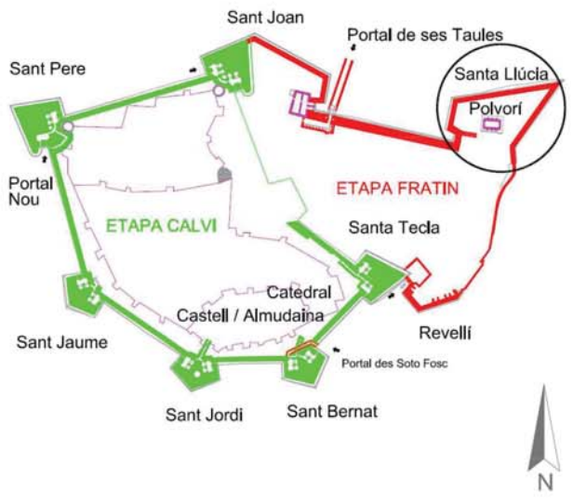

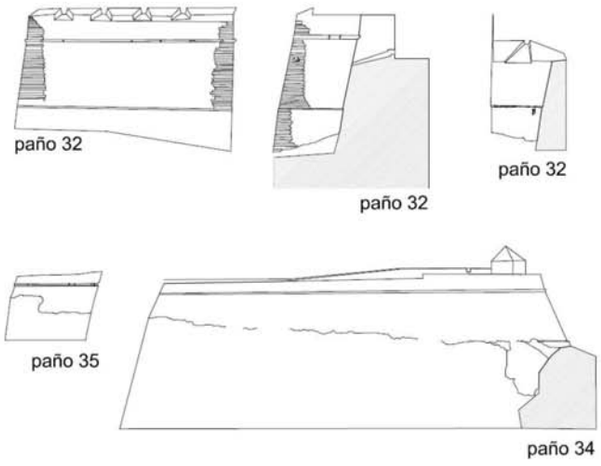

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANOS 17 Y 18

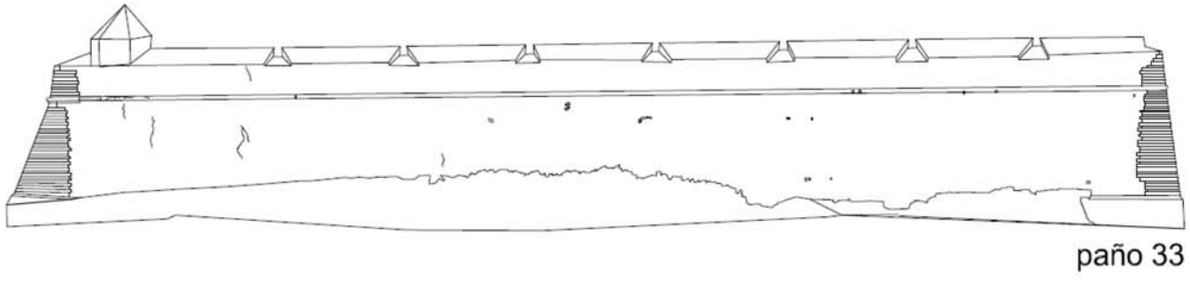

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 17

CGE, Ibiza 171. Madrid

M.P. y D. XII-104. Valladolid, Archivo General de Simancas

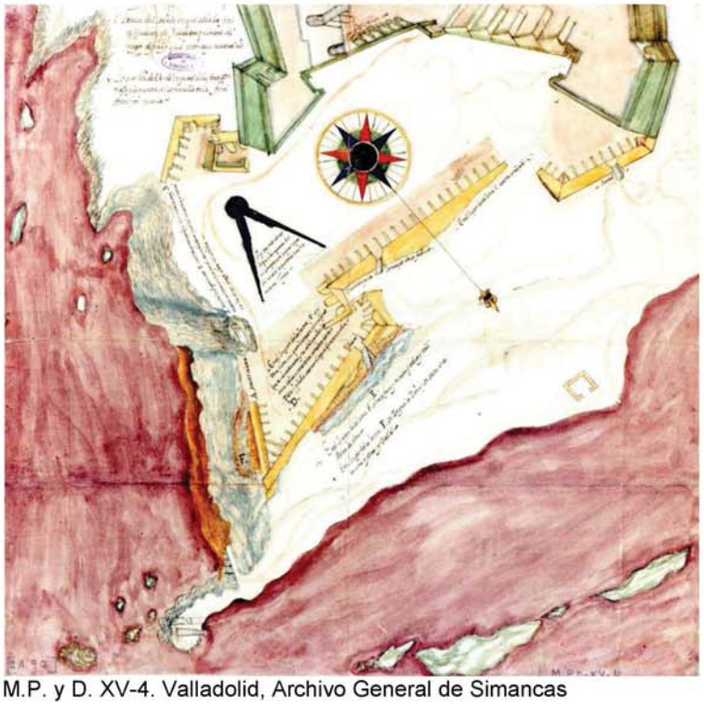

M.P. y D. XV-4. Valladolid, Archivo General de Simancas

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	ES POLVORÍ	FITXA NÚM.:	A018

1. UBICACIÓ

Direcció: Narcís Puget, s/n		**Coordenades UTM:** 364602 / 4307744	
Referència Catastral: 4679801CD6048N	**Propietat:** Pública	**Ús actual:** Equipament cultural	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Terraplè del baluard de Santa Llúcia			

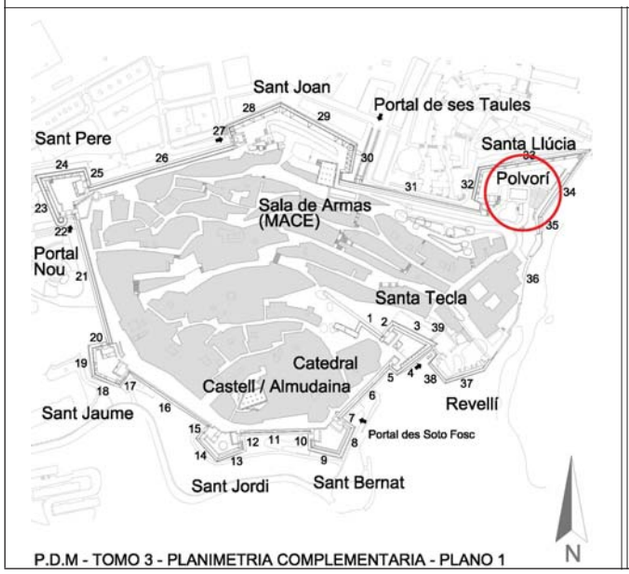

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipología	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Moderna, segle XVIII	1764	

Descripció:

A finals del s. XVI es va construir el terraplè del baluard de Santa Llúcia, una edificació destinada a emmagatzemar pólvora de la *Real Fuerza*. El 21 de setembre de 1730, va caure un llamp sobre ell, provocant una gran explosió que causà la mort de 15 persones i considerables danys a l'església del convent dels Dominics. L'edifici actual, construït cap el 1764 és de planta rectangular, edificat per sota de la cota de la plataforma, sobre la qual només sobresurt el carener de la coberta de dos aigües. Ocupa un espai rectangular soterrat, delimitat per parets de contenció de pedra, deixant l'edifici totalment exempt i separat per un passadís a tall de deambulatori extern. Els murs exteriors estan lleugerament atalussats amb contraforts als laterals. La construcció és de paredat de pedra calcària, a l'interior està cobert per una volta de canó, als laterals de la volta s'obren dos petites troneres que contribuïen a l'aireig de l'àmbit. A les façanes E i O de l'edifici es situen portes amb llinda i sobre elles una finestra. Es comunica amb la ronda interior del baluard, per un corredor semi soterrat al final del qual es troba un porta en arc rebaixat que marca l'accés al l'espai del polvorí, pròpiament dit. Va ser destinat a usos militars fins els anys 70 del s. XX, moment en què la propietat va passar, juntament amb les muralles, a l'Ajuntament d'Eivissa.

Configuració actual

Parcel·la i entorn: Soterrat al terraplè del baluard de Santa Llúcia, delimitat per uns murs de contenció.

Planta: Rectangular simetria axial, amb tres contraforts exteriors als costats llargs i una porta als transversals.

Volum/Alçada: Única alçada.

Cobertes: A dos aigües revestida amb teules.

Interiors: Únic espai diàfan amb coberta voltada.

Façana: Simètriques, portes allindanades amb finestres superiors en eix. Contraforts exteriors.

Elements singulars: Dos petites troneres d'aireig a cada banda longitudinal.

Elements dissonants: Cablatge, tubs, aparells d'airat a la façana.

Estat de Conservació: Molt bona.

Intervencions: 2014-2015. Reordenació de l'accés oest del baluard de Sta. Llúcia redactat per Toni Marí.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS I BIBLIOGRÀFIQUES

4.1. Documental/ Cartogràfica

Plano de la Plaza de Iviza y sus Contornos. Juan Ballester, *1738.* AHE*, XIX.1-38. Plano y perfiles del frente del arrabal de la plaza de Eivissa.* Carlos Beranguer, 1738. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XII-104 (COBOS, CÁMARA 2008. // *Plaza de Eivissa.* Juan Ballester, 1755. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XXIX – 62.

4.2. Bibliografia

COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008, fig. 124, p.180 y fig. 116, p. 168.
ESCANDELL, B.: *Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa*. IEE. Eivissa 1970.
GRAZIANI, G.: *Es Polvorí.* Col·lecció Edificis i Monuments Singulars 3. Ajuntament d'Eivissa 2009.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

Referència inventaris anteriors	PEPRI de Dalt Vila i es Soto núm.: 062

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría A** (integral)	**Ref. tipologia**	5
Usos actuals:	Equipament cultural, sala d'exposicions.		
Usos permesos:	Els mateixos.		
Elements a preservar:	Disseny i construcció original d'interiors i exteriors.		
Intervencions preferents:	Conservació i restauració.		
Autorización:	Comissió Municipal de Patrimoni, CIOTUPHA i Informe de Costes		

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Protegit, d'aplicació normativa PEPRI de Dalt Vila i es Soto		
Modificacions parcel·la	**Agregacions**	No permeses	
	Segregacions	No permeses	
Volumetria / estructures	**Demolicions**	No permeses	
	Ampliacions	No permeses	
Façanes	**Composició**	Inalterable	
	Buits	**Supressió**	No permès
		Buits nous	No permès
	Estil Fusteria	**Tipologia**	Conservació o recuperació de les tipologies tradicionals
		Material	Fusta
		Color	Similar als originals
	Acabats	Arrebossats i referits tradicionals sobre maçoneria	
	Color	Similar als originals o conservació dels existents	
	Annexions	No permeses	
Interiors	Espai diàfan, compartimentacions d'obra no permeses		
Cobertes	Mantenir tipologia de coberta		
Elements característics	Conservació de buits i petites troneres		
Elements dissonants	**Instal·lacions**	Evitar instal·lacions de tubs i aparells d'aire en façanes	
	Tendals/pèrgoles	Segons normativa PGOU.	
	Rètols	Segons normativa PGOU.	

6. OBSERVACIONS

1986. Reforma de l'accés al Polvorí. Durant les obres es varen descobrir les restes de dos cisternes de tipologia púnica (consultar fitxa núm. J019).
1994. Neteja de la volta i pavimentació interior segons el projecte executat per l'Escola Taller d'Eivissa de l'Ajuntament d'Eivissa.
2007-2008. Obres de reforma de l'espai exterior del Polvorí, segons el projecte de l'arquitecte Toni Marí. Consorci d'Eivissa Patrimoni de la Humanitat i Ajuntament d'Eivissa.
L'explosió del polvorí l'any 1730 és recordat entre els eivissencs com *s'any des tro*. El seguiment arqueològic de les obres realitzades a l'exterior del Polvorí en 2008 van permetre documentar les restes constructives d'uns quarters destruïts per l'explosió (consultar fitxa núm. J019).
Actualment, l'edifici s'utilitza com a sala d'exposicions gestionada per la Fundació Baleària. Compta amb un bany públic annex i un bar amb terrassa exterior davant l'entrada del Polvorí.
Aquest element catalogat es troba parcialment afectat per la regulació sectorial de Costes vigent en cada moment.

Data:	Setembre de 2015. Revisada en juny de 2017.
Autor:	Rosa Gurrea, Ángeles Martín, Manuel Navarro.

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

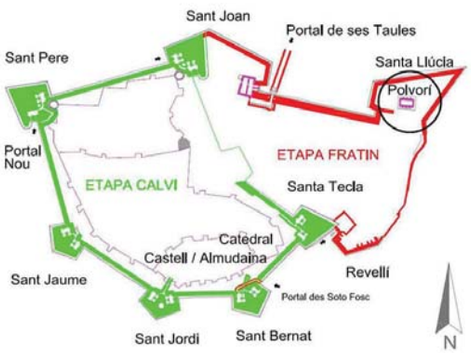

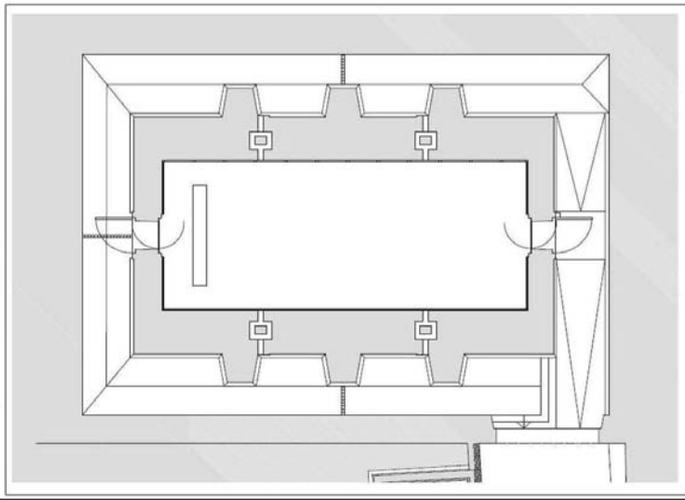

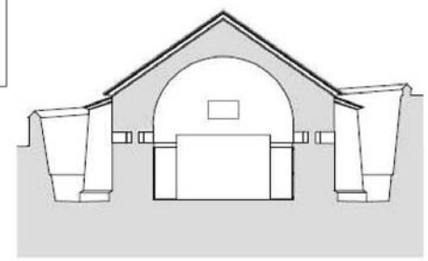

Projecto de reforma del Polvorín. Arquitecto: Toni Marí.

8. FOTOGRAFIES

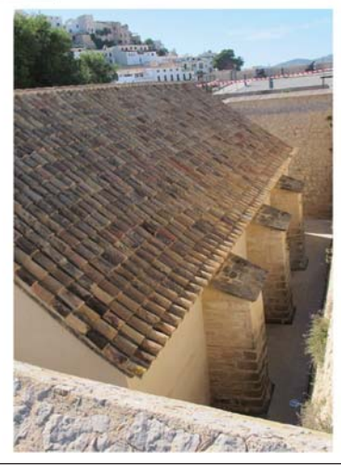

9. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA

IDENTIFICACIÓ	TRAM ENTRE SANTA LLÚCIA I ES REVELLÍ	FITXA NÚM.:	A019

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364610 / 4307669	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: A intramurs, ronda Fratín i mirador plaça d'Espanya. A extramurs, penya-segats			

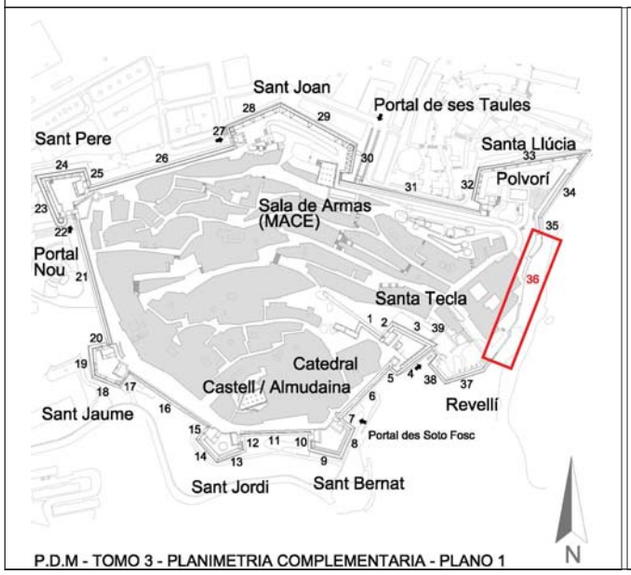

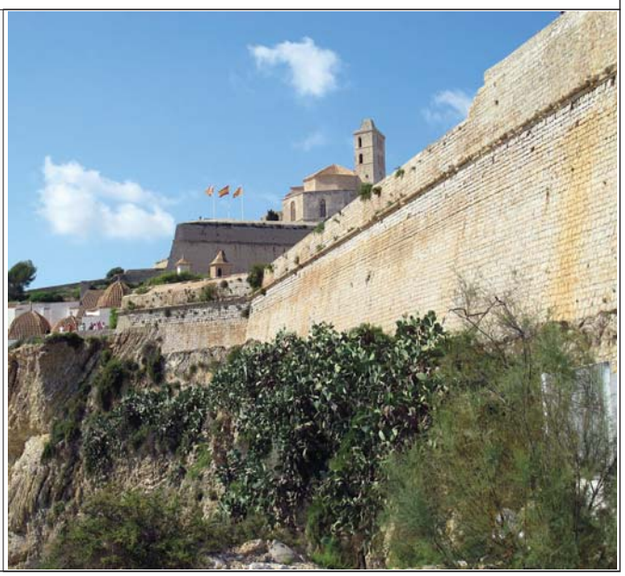

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	1578-1598	Fratín

Descripció:

Es tracta d'un llarg tram de muralla que des de la cara SE del baluard de Santa Llúcia es prolonga de forma continua sobre el penya-segat costaner fins enllaçar amb Es Revellí. La construcció és desigual, existeixen trams amb murs de pedra que s'adapten a la pendent de la part superior del penya-segat i en altres zones gairebé existeix construcció. En tot cas, el gran desnivell del penya-segat constitueix en sí mateix una defensa natural. A la part més propera a Es Revellí, el penya-segat és més elevat i només es construeix un parapet o muralleta, mentrestant prop del baluard de Santa Llúcia la cortina consta d'un cordó i parapet recte de sorra de muralleta posterior.
En al·lusió a aquest tram, l'any 1687 l'enginyer Jose Castellón deia que s'havia d'igualar i perfeccionar la part del recinte que uneix Es Revellí amb el baluard de Santa Llúcia, de manera que puguin pasar les rondes i es pugui tirar des d'ell.
Aquesta part de muralla es la que presenta majors riscos, a causa de l'erosió marina sobre el penya-segat i per aquesta raó, l'any 2008 es realitzà una important consolidació de la part superior, segellant entrants i roques, per evitar despreniments que facin perillar els edificis propers així com el monument. L'any 2012, també es va corregir el descalç de a part del mur al tram que toca amb el baluard de Santa Llúcia.

Elements singulars:

Estat de Conservació: Pateix risc de despreniments per l'erosió del penya-segat

Intervencions:

2008: Consolidació del penya-segat de la plaça d'Espanya i Ronda Fratin. Govern Balear (Conselleria de Medio Ambiente).
2012: Obra d'emergencia per corregir el mur descalçat del tram junt al baluard de santa Llúcia. Consorci Eivissa Patrimoni de la Humanitat i Ajuntament d'Eivissa.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

4.1. Cartografia Històrica

Traza de la fortificación de Eivissa. Giovan Giacomo Palearo “el Fratín”, 1578. Madrid, CGE, Ibiza 170
Traza de Eivissa y sus alrededores. Giovan Giacomo Palearo “el Fratín”,cap a 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171b
Estado de la Fortificación de Eivissa. Juan Alonso Rubián, 1579. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XV-4

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa. IEE. Eivissa 1970.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	No en té	

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paño 36; Plano nº 8: Alzado cortina
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Espais de domini públic adjacents a la cortina.
Elements a preservar	Els originals; disseny, fàbriques, remats superiors i elements singulars.
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni, CIOTUPHA i Informe de Costes

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantener linies de fàbriques diferents i d'unió de trams. No uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapet. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperació de les originals, quan existeix documentació per portar-lo a terme.
Elements Ornamentals	Conservació.
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

2003: Museïtzació de les murallas renaixentistes, incorporació de pannels explicatius del recinte fortificat.

Aquest element catalogat es troba parcialment afectat per la regulació sectorial de Costes vigent en cada moment.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

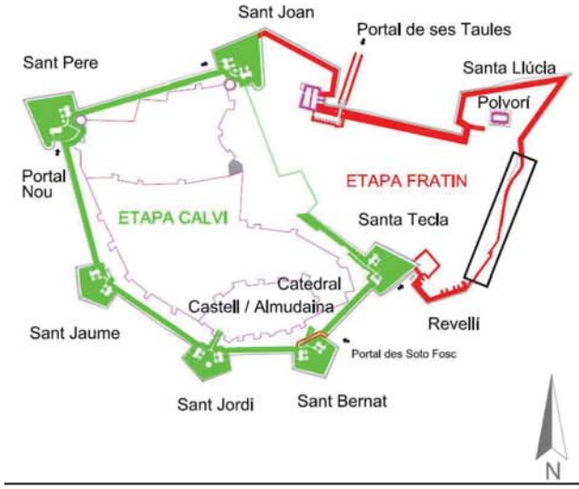

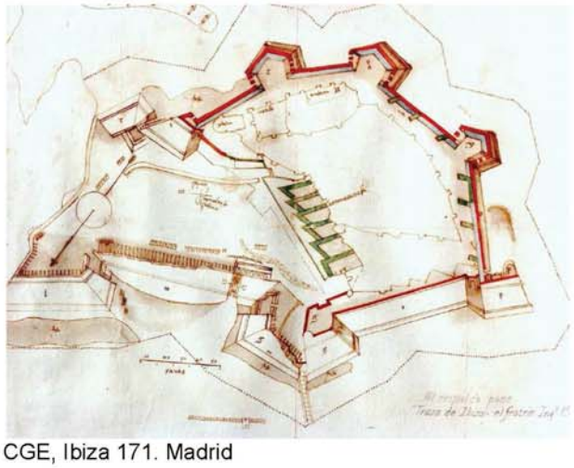

CGE, Ibiza 171. Madrid

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 18

CGE, Ibiza 171b. Madrid

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	ES REVELLÍ	FITXA NÚM.:	A020

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:**	**364538 / 4307584**
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:**	Restringit total
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:**	O.3.10
Entorn: A intramurs, plaça d'Espanya, a extramurs zona del Soto Fosc i penyasegat de llevant			

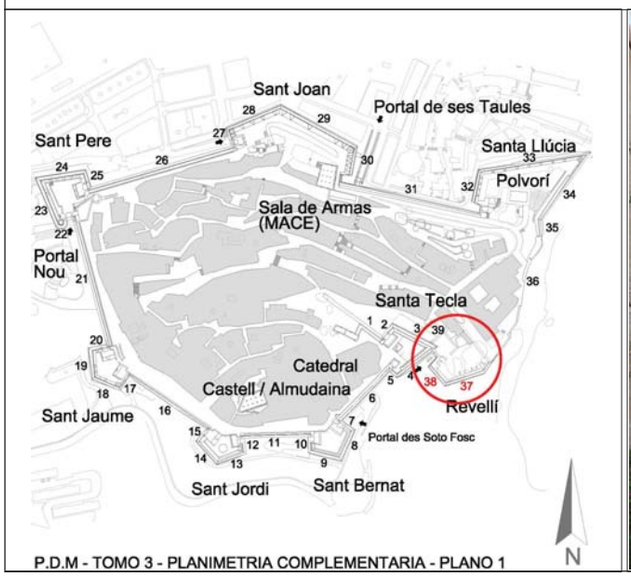

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	1578-1598	G. G. Palearo, el Fratín

Descripció:

Es Revellí és un mig baluard dissenyat per Fratin amb l'objectiu de tancar el pas a l'interior del recinte fortificat des de la zona d'es Soto i es Molins, reforçant la defensa per la banda sud. És un dels elements nous incorporats al seu projecte per protegir la zona del padrastre de Santa Llúcia, que quedà a intramurs del recinte renaixentista. Amb la construcció d'es Revellí, el baluard de Santa Tecla va perdre part del seu potencia defensiu, ja que les cares i el flanc oest eren a intramurs. Consta d'una cara orientada al sud-est i d'un flanc amb una sola casamata descoberta amb troneres que cobreixen la muralla fins la cara del baluard de Sant Bernat, el parapet és de muralleta simple. L'accés es realitza des d'una porta oberta al mur NO, aquest parament s'assenta sobre la roca on es troben dos cisternes púniques seccionades segurament durant les obres de fortificació. L'obra d'es Revellí queda interrompuda cap el nord-est, tocant amb el penya-segat sobre el qual es situa el mirador de Plaça d'Espanya. Sobre aquest element, l'Informee de Castellón de 1687 assenyala que el parapet d'es Revellí de Santa Tecla era tan feble que s'havia de derrocar i fer-lo més gruix, tant com la muralla permetés.
Durant la Guerra Civil Espanyola, s'obre un túnel per comunicar la zona d'es Soto amb la ciutat. El seu traçat presenta el doble colze característic de l'entrada a un búnquer.

Elements singulars: Cisternes púniques al peu del mur de ponent del Revellí.

Estat de Conservació: Bo.

Intervencions:

2001: Restauració i consolidació del cantó SO de Es Revellí. Ajuntament d'Eivissa.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

Apareix citat als textos de l'època com mig cavaller o mig baluard, i sense nom propi que el designés, a diferencia del reste de bastions.

4.1. Cartografia Històrica

Traza de la fortificación de Eivissa. Giovan Giacomo Palearo "el Fratín", 1578. Madrid, CGE, Ibiza 171
Traza de Eivissa y sus alrededores. Giovan Giacomo Palearo "el Fratín", cap a 1579. Madrid, CGE, Ibiza 171b
Estado de la Fortificación de Eivissa. Juan Alonso Rubián, 1579. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XV-4

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa. IEE. Eivissa 1970.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.
TORRES, E.: *Guía de Arquitectura de Ibiza y Formentera*. Publicaciones del COAC. Barcelona 1981.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	007	

Ús existent/ Ús compatible: Passeig de ronda. Mirador.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paños 37 a 39; Plano nº 2: Planta de casamatas; Plano nº 5: Alzados
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos (ejecutado 2010-2011).

Usos permesos	Mirador, espai lliure
Elements a preservar	Els originals; disseny, fàbriques, remats superiors, construccions i elements singulars
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni, CIOTUPHA i Informe de Costes

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants interiors documentades.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	Mantenir disseny original
Rasants int./ ext.	Documentació
Elements Ornamentals	Conservació.
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Aquest element catalogat es troba parcialment afectat per la regulació sectorial de Costes vigent en cada moment.

Data	Novembre de 2015
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

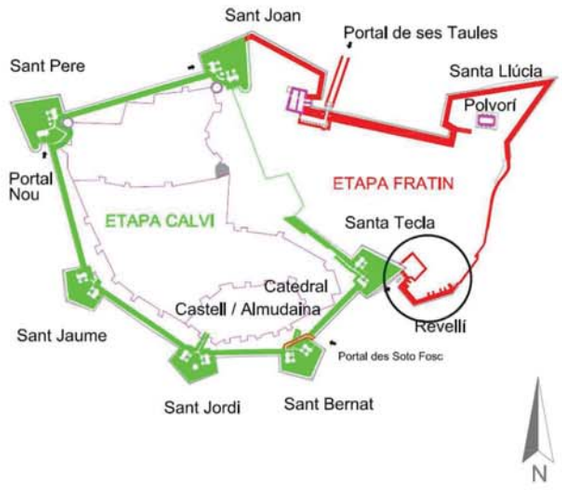

CGE, Ibiza 171. Madrid

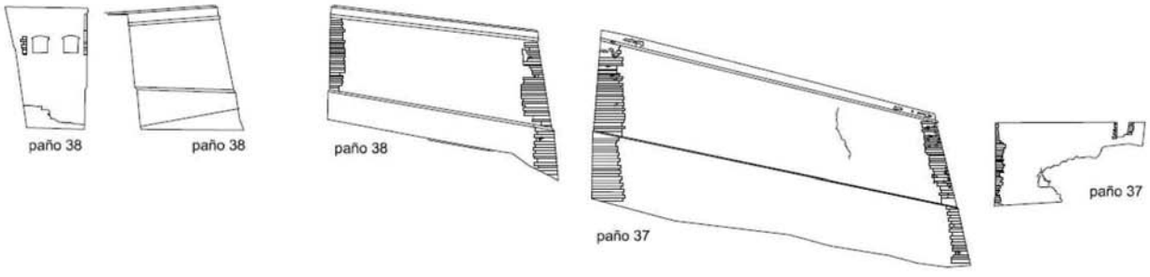

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 19

CGE, Ibiza 171b. Madrid

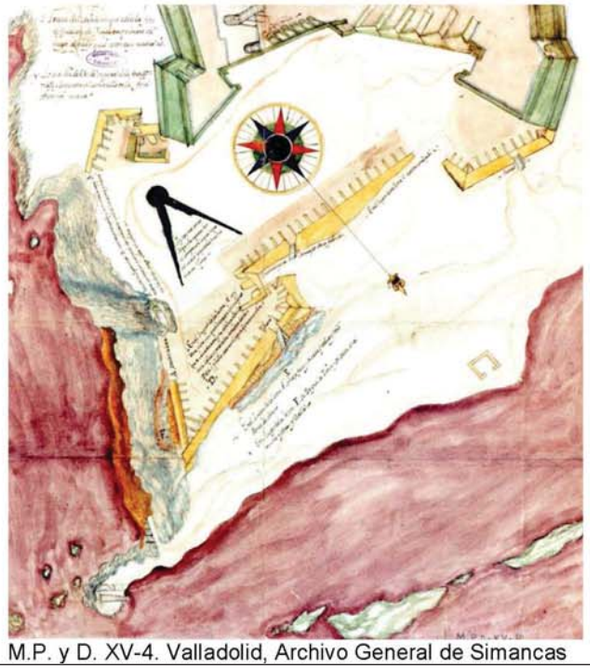

M.P. y D. XV-4. Valladolid, Archivo General de Simancas

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	TRAM DE SANTA TECLA CAP A SA PORTELLA	FITXA NÚM.:	A021

1. UBICACIÓ

Direcció: Dalt Vila, ciutat d'Eivissa		**Coordenades UTM:** 364437 / 4307629	
Referència Catastral:	**Propietat:** Púbilc	**Ús actual:** Domini públic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Carrer de Santa Maria.			

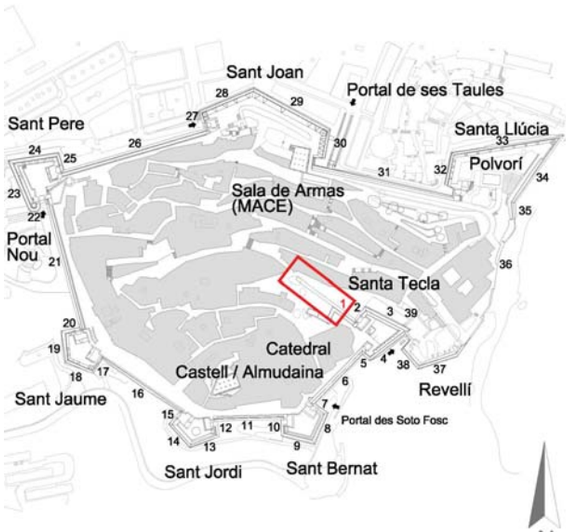

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 1

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipologia	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	1560 - 1576	Giovanni Battista Calvi

Descripció:

Cortina inacabada del projecte Calvi. Era part del flanc occidental del baluard de Santa Tecla i s'havia d'unir amb el baluard de Sant Joan. L'obra queda inacabada al ser modificat i ampliat el recinte per Fratin. Es va construir la cortina, des del baluard de Santa Tecla cap el NO, en una longitud d'uns 20 m., dels quals un tram d'uns 8.5 m. té cordó. La resta presenta diferents tipus d'aparell a la paredat que denoten diferents moments de la seva construcció. Aquest tram envolta exteriorment el primer recinte de les muralles medievals, entre l'edifici de la Universitat i la Cúria, terraplenant l'espai intermedi. Les excavacions arqueològiques desenvolupades en aquest sector van permetre documentar al menys dos fases constructives, ja que es va poder distingir una línia de muralla fins l'alçada de la derrama del parapet que posteriorment va ser folrada exteriorment i rematada en l'extrem cap a sa Portella per un mur transversal de considerable gruix. Així, s'observa una intenció de donar un acabat a l'obra tot i que no s'acabés el traçat dissenyat per Calvi. Aquest front inacabat, presentava la particularitat d'estar articulat amb tisora amb la traça d'un cavaller intermedi. Disseny que es coneix per la cartografia històrica del s. XVI. S'han documentat elements constructius de l'antiga fàbrica com una plataforma amb empremtes de postes de bigues de fusta que podrien correspondre a la garita que apareix representa amb un pla de Fratín de 1579.

Elements singulars:

Estat de Conservació: Bo

Intervencions:

2007: Projecte de reforma dels espais exteriors de la Cúria, 1ª fase. Consorci Eivissa Patrimoni de la Humanitat.
2014-2016: Projecte dels espais exteriors de la Cúria, 2ª fase. Consorci Eivissa Patrimoni de la Humanitat.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

La part interior entre Santa Tecla y Sant Joan no es va terminar, però com particularitat s'ha de assenyalar que es va projectar com un front entrecruzat amb la traça d'un cavaller intermig. Aquest disseny es conneix per un plànol de 1579 i pel atles holandès . La seua execució va quedar sense terminar darrera el falleciment de Calvi i del mestre d'obres Antoni Jaume
Amb l'ampliació del recinte per Fratín, aquesta cortina va quedar com a un element fòssil de la fortificació renaixentista a l'interior de la ciutat.

4.1. Cartografia Històrica

Plànol de la ciutat d'Eivissa, projecte de G.B. Calvi. Segona meitad del segle XVI. Leiden, University Library Collection Bodel-Nijenhuis Atlas 440 fols. 45-46.
Traza de Ibiza. Giovan Giacomo Palearo “el Fratín”, cap a1579. Madrid, CGE, Ibiza 171.
Estado de la Fortificación de Eivissa. Juan Alonso Rubián, 1579. Valladolid, Archivo Gereral de Simancas M. P. y D. XV-4.

4.2. Bibliografia

AAVV: *Béns d'interès cultural i béns catalogats de les Illes Pitiüses (1931-2007)*. Consell d'Eivissa 2007, p. 70-71.
COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa 2008.
ESCANDELL, B.: Aportación a la historia de las murallas renacentistas de Eivissa. IEE. Eivissa 1970.
POSADAS, E.: *Las murallas de Ibiza*. Ibiza 1989.

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoria A** (Integral)	**Ref. tipologia**	5
PEPRI DE DALT VILA I ES SOTO (1997)	**Fitxa núm.**	010	

Ús existent /Ús compatible: Jardí públic.
Obres permeses: MANTENIMENT, CONSOLIDACIÓ, RECUPERACIÓ. Excepcionalmente CONDICIONAMENT.

PLA DIRECTOR DE MURALLES (PDM)

TOMO 3: Plano nº 1: Planta de elementos, paño 36; Plano nº 8: Alzado cortina
TOMO 5 (Criterios y propuestas de actuación): Restauración de paramentos y parapetos.

Usos permesos	Espais de domini públic adjacents a la cortina.
Elements a preservar	Els originals; disseny, fàbriques, remats superiors i elements singulars
Criteris d'intervenció generals	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 6-9
Criteris de restauració o conservació	Els establerts al Pla Director de Murallas, Tomo 5, pp. 24-26.
Autorització	Informe favorable de la Comisió Municipal de Patrimoni, CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Inalterable, llevat recuperació de rasants exteriors previa documentació.
Paraments, parapets, derrames i cordó	Mantenir el criteri utilitzat en l'obra original. Mantenir les línies que marquen canvis dels aparells, no uniformar rejuntats de fàbrica. Documentació arqueològica dels tipus de parapets i derrames. Evidenciar la condició inicial i les reformes històriques posteriors. Cordó: consolidació i sellat. En casos justificats recuperació amb elements de pedra similar.
Casamates	
Rasants int./ ext.	Recuperació de les originals, quan existeixi documentació
Elements Ornamentals	
Estudis i excavacions arqueològiques	Preceptives en totes les intervenciones, tant del subsòl com anàlis arqueològic dels murs i espais interiors i exteriors.
Materials, estil intervenció	Els previstos al PDM, Tomo V, pp 9-11.

6. OBSERVACIONS

Data	Novembre de 2015. Revisada en juny de 2017
Autor/s	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

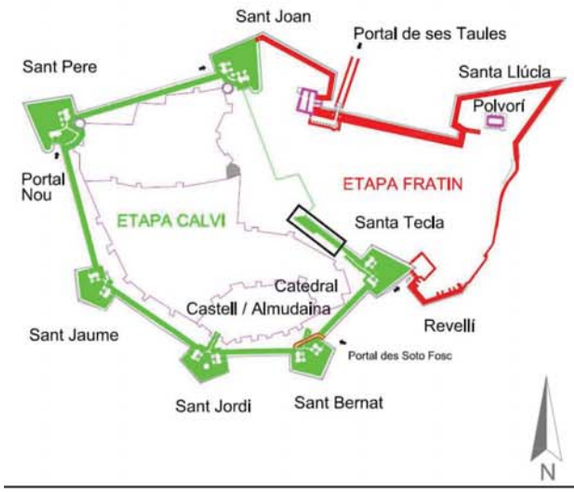

CGE, Ibiza 171. Madrid

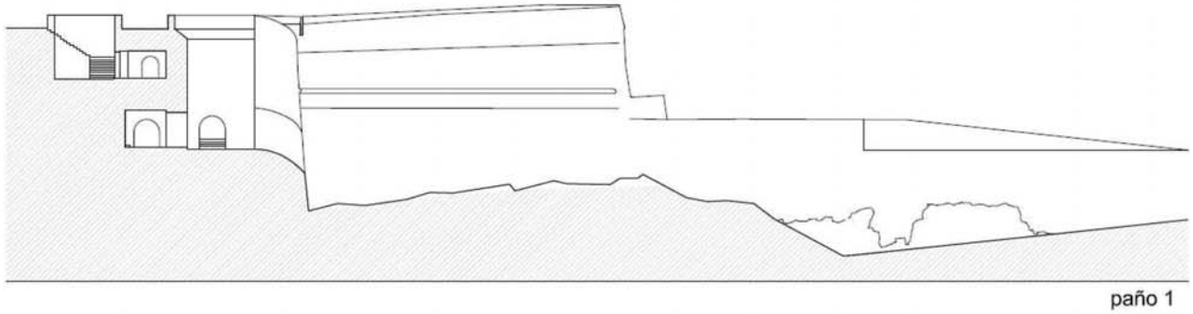

paño 1

P.D.M - TOMO 3 - PLANIMETRIA COMPLEMENTARIA - PLANO 5

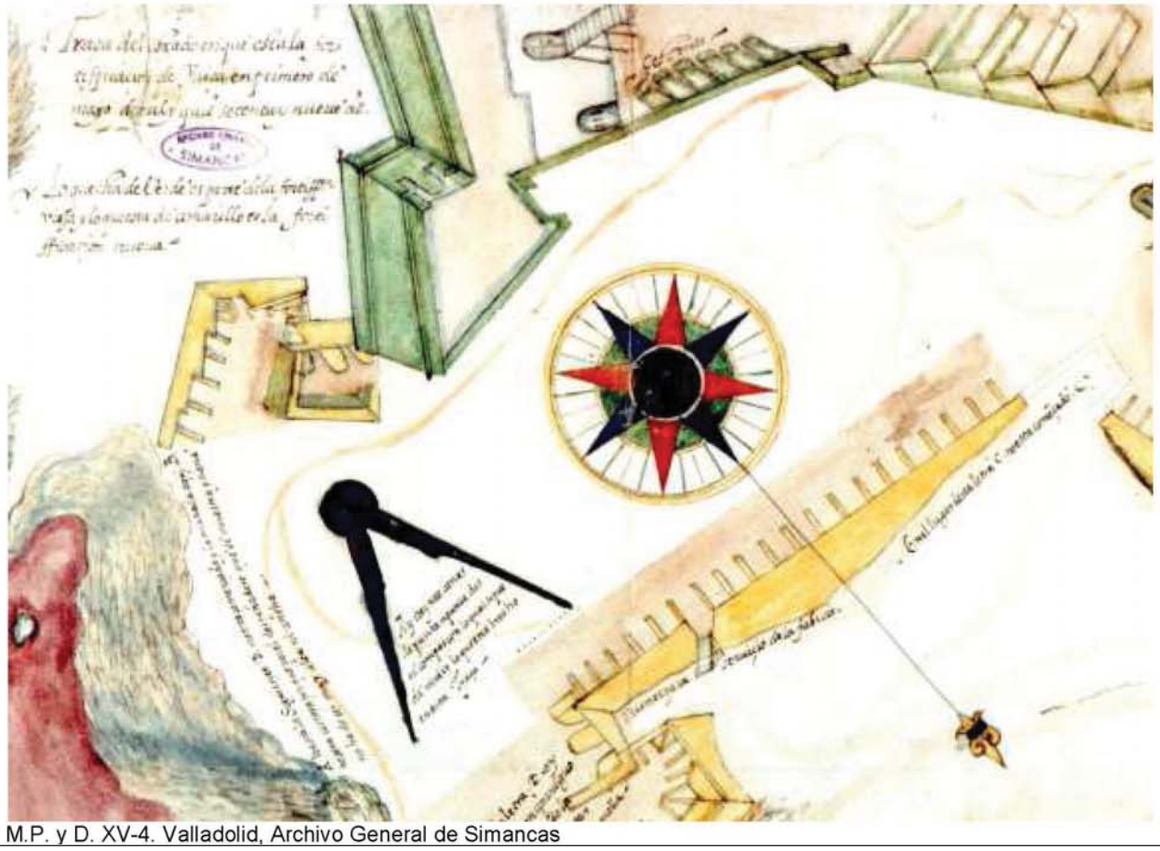

M.P. y D. XV-4. Valladolid, Archivo General de Simancas

8. FOTOGRAFIES

IDENTIFICACIÓ	ESGLÉSIA I CONVENT DELS DOMINICS	FITXA NÚM.:	A022

1. UBICACIÓ

Direcció: Plaça d'Espanya 1, amb carrer del General Balanzat		**Coordenades UTM:** 364568 / 4307658	
Referència Catastral: 4678602CD6048N	**Propietat:** Públi/ Privat	**Ús actual:** Administratiu - Religiós	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	

Entorn: Façana davant la plaça baix el Revellí. Confina amb la ronda de Fratín, tocant el penya-segat a llevant.

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipología	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura Religiosa	Moderna	1592 - 1730	

Descripció:

La construcció del convent juntament amb l'església s'inicià l'any 1592, però les obres es varen prolongar en el temps amb freqüents interrupcions i no s'acabaren fins finals del s. XVII. Al projecte hi treballaren mestres d'obres genovesos. L'edifici consta de dos claustres quadrangulars entorn als quals s'organitzà les diferents dependències del convent. Annex al claustre més gros, al NE, es construí l'església. Consta d'una nau ampla, coberta per una volta de canó, decorada el 1884 amb pintura mural realitzada pel mallorquí Vicent Matas. A cada lateral de la nau, s'obren cinc capelles. Presideix l'altar un retaule barroc fet a Gènova a mitjans del s. XVII. Les capelles laterals de la part evangèlica destaquen per les seves dimensions, la del Rosari, a l'extrem NO, és la més gran; té cor, presbiteri i sagristia pròpies, a més a més d'un retaule de fusta policroma de la mateixa època que l'absis. Va ser la primera en consagrar-se com capella per a l'ús dels frares. Li segueixen les capelles de la Puríssima, també amb retaule barroc i Sant Antoni de Pàdua; des d'aquí s'accedeix a la Capella del Sant Crist del Cementeri, reedificada a començaments del s. XX. Les capelles estan revestides amb rajoles policromades de tipus valencià del segle XVIII. L'explosió del polvorí l'any 1730 provocà desperfectes a l'església. Pere Ferro se n'ocupà de la reconstrucció, a ell li hem d'agrair tres de les quatre voltes cobertes de teula de l'estil valencià que destaquen al context urbà de Dalt Vila.

Configuració actual

Parcel·la i entorn: Ocupa la totalitat d'una parcel·la colindant a vies públiques i al penya-segat al SE.

Planta: Irregular, formada per diferents cruixies de tendència rectangular al voltant dels claustres.

Volum/Alçada: Església d'alçada única, major a la nau que a les capelles. Convent d'una a tres plantes.

Cobertes: De teules a una vessant al voltant dels claustres, doble vessant a l'església, voltes en quatre capelles.

Interiors: Antigues cel·les i altres dependències al voltant dels claustres. Voltes a l'església i al refectori.

Façana: Porxada porticada precedint l'entrada, certa simetria a la composició de buits i finestres.

Elements singulars: Pintures murals a l'església i refectori. Retaules. Voltes. Claustres. Escut cel·la del Prior.

Elements dissonants: Cablatge, tubs, aparells d'airat a la façana.

Estat de Conservació: Bo

Intervencions: 2014: Reabilitació de la Capella del Sant Crist del Cementeri. Consorci i Ajuntament d'Eivissa.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS I BIBLIOGRÀFIQUES

4.1. Documental/ Cartogràfica

Planimetries adjuntes elaborades pels serveis tècnics de patrimoni i urbanisme de l'Ajuntement d'Eivissa.

4.2. Bibliografia

CIRER, F.: *El Convent dels pares Dominics d'Eivissa. Introducció, estudi i transcipció d'un manuscrit de 1765.* Consell Insular d'Eivissa i Formentera, 1998. // CIRER, F.: "Convent el". *Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera*, vol. 3 [En línea],1999.
FAJARNÉS TUR, E.: *La Iglesia de San Vicente Ferrer fundada en Ibiza en el siglo XVI.* Palma de Mallorca, 1929.
TORRES, E.: *Guía de Arquitectura de Ibiza y Formentera*. Barcelona, 1981.

Referència inventaris anteriors	PEPRI de Dalt Vila i es Soto núm.: 085 (Església) i 086 (Convent)

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría A** (integral)	**Ref. tipologia**	2
Usos actuals:	Convent: Seu administrativa, Ajuntament. Església: religiós		
Usos permesos:	Els mateixos		
Elements a preservar:	Disseny i construcció original dels interiors i exteriors		
Intervencions preferents:	Conservació i restauració		
Autorització:	Comissió Municipal de Patrimoni, CIOTUPHA i Informe de Costes		

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Protegit, d'aplicació normativa PEPRI de Dalt Vila i es Soto		
Modificacions parcel·la	**Agregacions**	No permeses	
	Segregacions	No permeses	
Volumetria / estructures	**Demolicions**	Només elements paràsits o aliens als edificis històrics	
	Ampliacions	No permeses	
Façanes	**Composició**	Inalterable	
	Buits	**Supressió**	No permès
		Buits nous	No permès
	Estil Fusteria	**Tipologia**	Conservació o recuperació de les tipologies tradicionals
		Material	Fusta
		Color	Similar als originals
	Acabats	Similars als existents. Arrebossats i referits tradicionals sobre maçoneria	
	Color	Similar als originals o conservació dels existents	
	Annexions	No permeses	
Interiors	Inalterable pel que fa als murs de càrrega i distribució original conservada		
Cobertes	Només manteniment i conservació sense canviar tipologies i pendents.		
Elements característics	Conservació		
Elements dissonants	**Instal·lacions**	Evitar instal·lacions de tubs i aparells d'aire en façanes	
	Tendals/pèrgoles	Segons normativa PGOU	
	Rètols	Segons normativa PGOU	

6. OBSERVACIONS

Els dominics fundaren el convent a l'illa a finals del s. XVI. El 1578, en un acte solemne, es celebrà la pressa de possessió de les cases on es construiria el convent de Dalt Vila. Anteriorment, els monjos s'allotjaven a la parròquia de Jesús. Les obres varen començar l'any 1592 i avançaren molt a poc a poc. Actualment, de l'antic convent es conserven els claustres i la sala capitular, que també s'utilitzà com a refectori. A la volta de canó es conserven pintures murals en blanc i negre que representen una al·legoria del rosari atorgat per la Mare de Déu a l'església. La cel·la del prior estava orientada cap a la façana de llevant i de la qual es conserva l'escut sobre la porta d'una de les dependències municipals. Amb la desamortització i dissolució de la comunitat el 1835, l'edifici va passar a ser propietat de l'Estat, que el destinà a diferents usos: seu de l'Ajuntament, presó, hospital de la ciutat i institut d'ensenyament de secundària. Actualment acull dependències municipals i la sala Capitular està dedicada a activitats culturals. La capella del Sant Crist del Cementeri i la seva volta varen ser reedificades a principis del s. XX. L'any 2010-12, rehabilitació de la part NE de l'Ajuntament. Consorci i Ajuntament d'Eivissa. A l'exterior es trobà una cisterna de tipologia púnica.
Aquest element catalogat es troba parcialment afectat per la regulació sectorial de Costes vigent en cada moment.

Data:	Desembre de 2015. Revisada en juny de 2017
Autor:	Rosa Gurrea, Ángeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

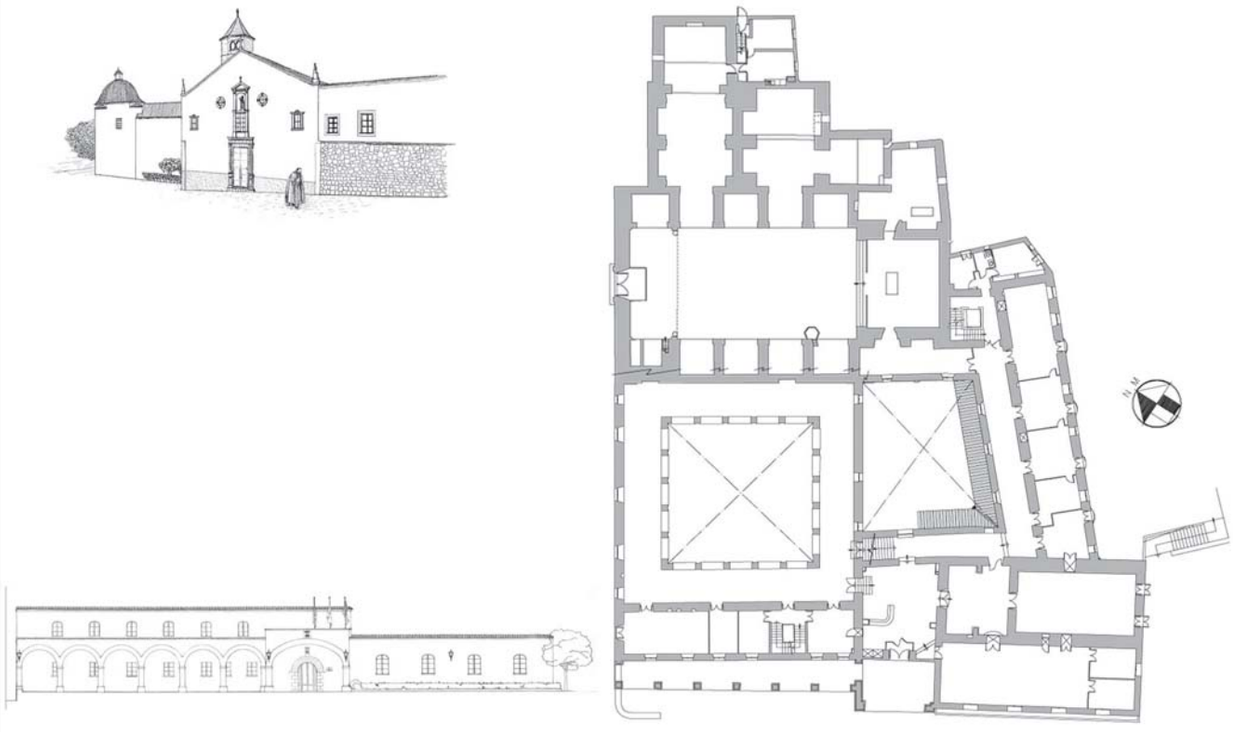

8. FOTOGRAFIES

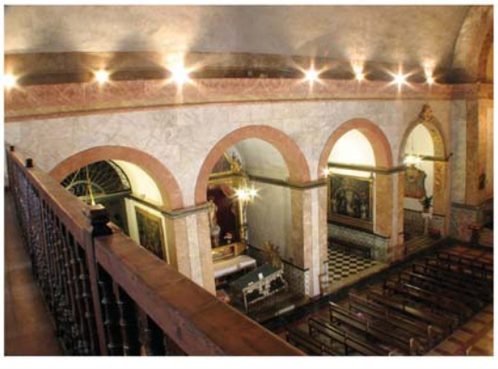

9. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA

IDENTIFICACIÓ	CAPELLA DEL SALVADOR I SEU DE L'ANTIGA UNIVERSITAT	FITXA NÚM.:	A023

1. UBICACIÓ

Direcció: Plaça de la Catedral		**Coordenades UTM:** 364435 / 4307616	
Referència Catastral: 4578107CD6047N	**Propietat:** Pública	**Ús actual:** Museu Arqueològic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Plaça de la Catedral, jardins de la Cúria confinant amb la façana posterior			

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument	BOE, 09/03/1962	**NºReg:** 7026-2-2-51-000059

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipología	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura religiosa i civil	Medieval cristiana	1299 - 1364	

Descripció:

Són dos edificis històrics en els quals s'instal·là el Museu Arqueològic d'Eivissa des de l'any 1907. Un dels edificis va ser seu de la Universitat, òrgan de govern de les illes instaurat per Jaume II el 1299 que es mantingué fins el 1724, any en què va ser substituït per l'actual Ajuntament. És un edifici de planta rectangular amb exemples arquitectònics d'estil gòtic que conserva un finestral germinat a la façana posterior. Es construí a començaments del s. XIV, sobre un tram de muralla medieval, ocupant l'espai entre torres a extramurs. Sobre la porta original, actualment tapiada, es conserva un escut de pedra de la ciutat amb data de maig de 1703. Per la banda SO se li afegeix la capella del Salvador, construïda per la Confraria de mariners i que ja apareix documentada el 1364. La capella, també de planta rectangular, té una nau coberta amb una volta ogival de tres trams. Presenta un rosetó a la façana O sobre la primitiva porta, que possiblement es va tapiar quan es construí la llotja del mirador el 1435 i s'obrí la que dóna a la plaça. El 1702 va ser venuda a la Universitat, la qual va obrir comunicació entre els dos espais el 1708. Abans de la venta, el 1688, la imatge del Sant fou trasllada a l'església de Sant Telm, al port, ja que s'havien unificat les confraries del Salvador i de Sant Telm. Durant una reforma de l'edifici el 1907, es trobà una cripta en la qual hi havia abundants restes humanes, destacant també una talla de fusta policroma de Crist Crucificat, entre d'altres.

Configuració actual

Parcel·la i entorn: Límit NE de la plaça, l'edificació s'adapta al desnivell existent entre la plaça i el carrer de Sta. Maria.

Planta: Rectangular dividida transversalment en dos espais corresponents a la capella i a la sala de la Universitat.

Volum/Alçada: Una planta i cripta semisoterrada.

Cobertes: Plana rematada per ampit baix.

Interiors: Volta ogival de tres trams a la capella. Enteixinat de fusta amb escuts pintats a la sala.

Façana: Asimetria en la composició de l'obertura de buits. Ventalls antics tapiats. Finestral gòtic al nord.

Elements singulars: Finestral i relleus gòtics, rosetó, volta ogival, enteixinat, tram de muralla medieval.

Elements dissonants:

Estat de Conservació: Interior deficient, des de l'obra de 2010 no s'han tornat a habilitar les sales.

Intervencions: 2010-2011: Obres de consolidació de l'edifici, des de llavors roman tancat.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS I BIBLIOGRÀFIQUES

4.1. Documental/ Cartogràfica

CERVERA MIRALLES, L.: *Els carrers de Dalt Vila. El triple recinte de l'Eivissa Àrab*. Ed. Mediterrània-Eivissa, 2001, p. 53.
PALLEJÀ, X.; ROIG, S.: "Museu arqueològic de Dalt Vila". *Eivissa Patrimoni de la Humanitat*. Col·legi oficial d'Arquitectes de les Illes Balears. Eivissa, 2003, p. 109.

4.2. Bibliografia

COSTA RAMON, A.: *La triple murada de l'Eivissa àrab*. IEE, 1985.
COSTA B.; H. FERNÁNDEZ, J.: *Ibiza y Formentera, de la prehistoria a la época islámica. Guía del Museo.* Eivissa, 1995.
MARÍ CARDONA, J.: *Eivissa, passa a passa: per les vies públiques històriques.* IEB, 1999.
TORRES, E.: *Guía de Arquitectura de Ibiza y Formentera*. Barcelona, 1981.

Referència inventaris anteriors	Catàleg PEPRI Ficha nº 123

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría A** (integral)	**Ref. tipologia**	2 / 4

Usos actuals:	Equipament cultural, tancat per obres.
Usos permesos:	Cultural, Museu
Elements a preservar:	Disseny i construcció original d'interiors i exteriors.
Intervencions preferents:	Conservació i restauració.
Autorització:	Comissió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Protegit, d'aplicació normativa PEPRI de Dalt Vila i es Soto.		
Modificacions parcel·la	**Agregacions**	No permeses	
	Segregacions	No permeses	
Volumetria / estructures	**Demolicions**	Només elements paràsits o aliens als edificis històrics.	
	Ampliacions	No permeses	
Façanes	**Composició**	Inalterable	
	Buits	**Supressió**	No permès
		Buits nous	No permès
	Estil Fusteria	**Tipologia**	Conservació i/o recuperació de les tipologies tradicionals
		Material	Fusta
		Color	Similar als originals
	Acabats	Maçoneria vista	
	Color	Similar als originals o conservació dels existents	
	Annexions	No permeses	
Interiors	Inalterable pel que fa als murs de càrrega i distribució original conservada		
Cobertes	Només manteniment i conservació sense canviar tipologies i pendents		
Elements característics	Conservació		
Elements dissonants	**Instal·lacions**	Evitar instal·lacions de tubs i aparells d'aire en façanes	
	Tendals/pèrgoles	Segons normativa PGOU	
	Rètols	Segons normativa PGOU	

6. OBSERVACIONS

L'any 1966 es realitzà una obra de rehabilitació i millora de les instal·lacions del Museu.
Entre 2010 i 2011 es durien a terme obres d'impermeabilització del terraplè del baluard de Santa Tecla, finançat pel Ministeri de Forment (1% cultural) i promogut per l'Ajuntament d'Eivissa.
La sala de la Universitat conserva un enteixinat medieval d'estil mùdejar amb decoració policroma a la coberta en la qual figuren els escuts de la ciutat i de la Corona d'Aragó. A l'interior també es conserva un tram de muralla medieval al subsòl. Les restes arqueològiques trobades a l'interior de l'edifici es descriuen a la fitxa núm. J004.

Data:	Desembre de 2015
Autor:	Rosa Gurrea, Ángeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

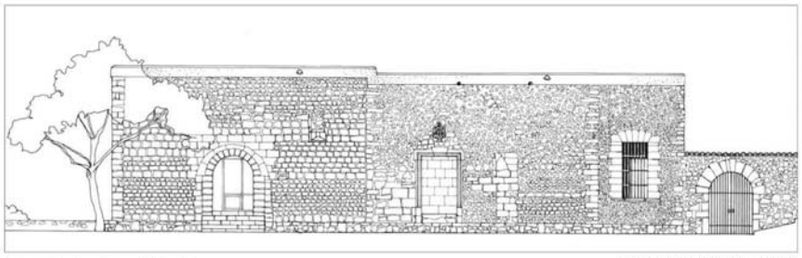

Alzado fachada meridional — *L. Cervera Miralles, 2001.*

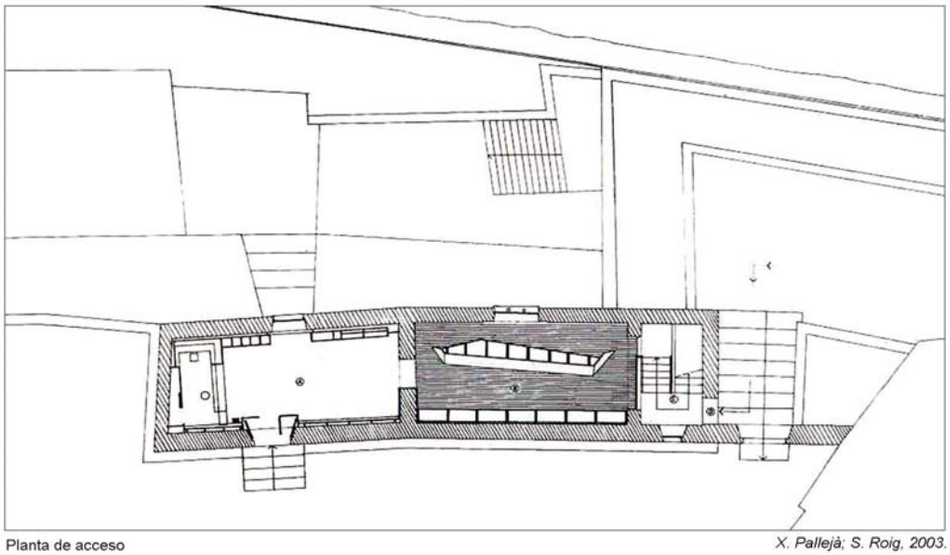

Planta de acceso — *X. Pallejà; S. Roig, 2003.*

8. FOTOGRAFIES

9. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA

IDENTIFICACIÓ	CATEDRAL D'EIVISSA	FITXA NÚM.:	A024

1. UBICACIÓ

Direcció: Plaça de la Catedral		**Coordenades UTM:**	364455 / 4307584
Referència Catastral:	**Propietat:** Eclesiàstic	**Ús actual:**	Religiós - Cultural
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:**	O.3.10

Entorn: Plaça de la Catedral i la ronda superior de les muralles. C/ Universitat, el separa del Castell-Almudaina

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Monument Nacional	BOE, Nº 37 06/02/1942	**NºReg**: 7026-2-2-51-000028

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipología	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura Religiosa	Gòtica - Barroca	Segles XIII - XVIII	

Descripció:

La configuració actual de la Catedral és el resultat de diferents fases constructives. La nau i l'absis presenten contraforts exteriors entre els qual es situen les capelles. La torre del campanar destaca sobre l'edifici i l'entorn, consta de dos plantes superposades a la capella de Sant Pere i Sant Pau, a l'exterior conserva un rellotge de Sol, elements d'estil gòtic en relleu con un medalló figurat mig amagat en la unió entre la façana i la nau. L'interior de la nau està coberta amb una volta de canó de sis trams, volta de closca d'ou sobre el presbiteri i ogival en les capelles absidals, a les capelles de la nau les voltes són de mig punt. Les cobertes a l'exterior són de diferent vessant i orientació, revestides amb teules, exceptuant la torre de coberta plana i un remat en forma de piràmide truncada. Les capelles de l'absis presenten paraments de pedra vista de carreus de marès, amb relleus figurats d'estil gòtic en impostes d'arcs, claus de voltes i finestrals ogivals amb traceries i vidrieres policromes. A la nau els paraments estan inclosos i pintats en blanc, presenten bocateules policromes figurades pintades sobre les capelles i altres en relleu, introduïdes a partir de l'obra barroca en l'edifici. Al paviment es conserven una sèrie de làpides sepulcrals i criptes al subsòl. Baix al presbiteri queda un tram de la muralla medieval i una torre. L'òrgan és del s. XVIII. La sagristia i les edificacions annexes de la banda sud consten de planta baixa i d'un pis.

Configuració actual

Parcel·la i entorn: Confina amb vies públiques, adaptat a l'espai existent davant el Castell al cim de la ciutat.

Planta: Nau rectangular amb capelles laterals i absis de planta pentagonal. Torre de planta en forma de trapezi irregular.

Volum/Alçada: Nau i absis de major alçada. Destaca la torre de dos plantes. La sagristia i annexos amb dos plantes.

Cobertes: Cobertes de teula de diferent vessant i orientació. La torre, coberta plana amb remat piramidal.

Interiors: Murs de pedra vista de carreus de marès a l'absis. Paraments enlluïts a la nau.

Façana: Murs de carreus de pedra calcària. Porta principal situada al peu de la nau.

Elements singulars: Ornamentació gòtica. Rellotge de sol. Decoració pintada a l'interior.

Elements dissonants: Cablatge a les façanes.

Estat de Conservació: Molt bona.

Intervencions: 1975: Absis. 1989 i 1992: Consolidació i excavacions arqueològiques. 1999-2006: Museu Diocesà

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS I BIBLIOGRÀFIQUES

4.1. Documental/ Cartogràfica

Els documents sobre la primitiva església de Santa Maria són nombrosos, a ells s'al·ludeix en les obres de referència de la bibliografia. El més antic és de 1235, es tracta de l'escriptura pública de dotació de la parròquia de Santa Maria on es descriu la ubicació de l'església. Compta amb un plànol de l'edifici de 1787 fet per Josep Garcia.

4.2. Bibliografia

GURREA, R.; MARTÍN, Á.: *Excavaciones arqueológicas en la Catedral de Eivissa, Quaderns d'Arqueologia Pitiüsa, 5*. Consell Insular d'Eivissa i Formentera, 1999.// MARÍ CARDONA, J.: *Santa Maria d'Eivissa, segles XIV-XVIII, Episcopologi, el Temple, l'Arxiu.* IEE, 1985. // MARÍ CARDONA, J.: *Els Llibres d'Entreveniments.* IEE, 1981.
VILLANGÓMEZ, M: "L'església de Santa Maria d'Eivissa". *Eivissa* 7, 1975. pp. 9-17.

Referència inventaris anteriors	Catàleg PEPRI Ficha nº 142

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría A** (integral)	**Ref. tipologia**	2
Usos actuals:	Religiós / cultural.		
Usos permesos:	Religiós i cultural (Museu Diocesà)		
Elements a preservar:	Configuració global, decoracions i identificació de les fases històriques.		
Intervencions preferents:	Manteniment, conservació i recuperació. Acondicionament d'annexos.		
Autorització:	Comissió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA		

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Protegit, d'aplicació normativa PEPRI de Dalt Vila i es Soto.		
Modificacions parcel·la	**Agregacions**	No permeses	
	Segregacions	No permeses	
Volumetria / estructures	**Demolicions**	Només elements paràsits o aliens als edificis històrics	
	Ampliacions	No permeses	
Façanes	**Composició**	Inalterable	
	Buits	**Supressió**	No permès
		Buits nous	No permès
	Estil Fusteria	**Tipologia**	Conservació i recuperació de tipologies tradicionals
		Material	Fusta
		Color	Similar als originals
	Acabats	Mantenir la tipologia dels paraments i acabats existents.	
	Color	Similar als originals o conservació dels existents.	
	Annexions	No permeses	
Interiors	Conservació d'elements decoratius i de les làpides funaràries al lloc actual		
Cobertes	Només manteniment i conservació, sense canviar tipologies ni les pendents		
Elements característics	Conservació		
Elements dissonants	**Instal·lacions**	Integrades a l'edificació, evitar instal·lacions vistes	
	Tendals/pèrgoles	Segons normativa PGOU	
	Rètols	Segons normativa PGOU	

6. OBSERVACIONS

Després de la conquesta de 1235 la primitiva església de Santa Maria, ocupà un edifici existent de planta rectangular de l'època musulmana. Al segle XIV s'amplià amb l'absis, les seves capelles radials i la torre del campanar, la sagristia se situà a la primera capella de la nau. L'absis gòtic es va construir sobreposant-se a un tram i una torre de les muralles medievals. Durant el s. XVI s'agreguen les capelles laterals de la nau i a finals es reedificà la sagristia. Entre 1712 i 1728 els mestres d'obra Pere Ferro i Jaume Espinosa s'encarregaren de la reforma de l'edifici que va suposar la unificació de les dimensions de les capelles de la nau, es va refer la cobert i s'introduí la decoració barroca de l'interior. El 1803 la carreuada del cor es situà en una capella darrera l'altar. El 1819 es va situar el templet de l'altar major, obra del mestre mallorquí Adrià Ferran. El museu Diocesà ocupa la sagristia i la Sala Capitular a la planta pis.
Intervencions contemporànies: 1975, restauració dels elements gòtics de l'absis. 1989, consolidació estructural i excavacions arqueològiques. 1992, consolidació estructural i excavacions arqueològiques. 1999-2006, rehabilitació i ampliació de les sales destinades al Museu Diocesà. Les troballes arqueològiques es descriuen a la fitxa núm. J002

Data:	Febrer de 2016
Autor:	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

8. FOTOGRAFIES

9. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA

IDENTIFICACIÓ	CASTELL-ALMUDAINA: EDIFICI DE SES VOLTES	FITXA NÚM.:	A025

1. UBICACIÓ

Direcció: Interior Castell-Almudaina		**Coordenades UTM:**	364341 / 4307553
Referència Catastral: 4378830CD6047N	**Propietat:** Pública	**Ús actual:**	Equipament turístic
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:**	O.3.10

Entorn: S'inserta al terraplè del cavaller de Santa Bàrbara a la qual s'annexiona l'ala nord del quarter d'infanteria

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipología	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Renaixentista, segle XVI	1564 - 1568	

Descripció:

Edifici que va fer servir la Universitat (òrgan de govern local) fins el segle XVIII. La construcció data del segle XVI, és de planta rectangular amb lateral O en xamfrà. Originàriament constava d'una planta i d'un semisoterrani i a començaments del segle XX se li va afegir un altre pis amb cobertes merletades, una cornisa diferencia aquesta planta de les inferiors corresponents a l'obra original. El primer pis té dos fileres d'arcs recolzats en vuit pilars que formen tres naus cobertes amb voltes de canó. L'accés principal és a través d'una gran porta oberta en un extrem de la façana N, sobre l'arcada figura l'escut de la corona d'Aragó amb una cartel·la on s'observa el nom de Felip II i de J.A. Devi i l'any 1568. A la part oest de l'entrada, a un nivell inferior es situa l'accés al semisoterrani, sobre la porta en arc de mig punt també es troba un escut de la Corona d'Aragó i la inscripció fa al·lusió als personatges anteriors, tot i que consta l'any 1564. El semisoterrani és una sala de menor alçada que la superior, tradicionalment coneguda com sala gòtica, nom que no correspon amb l'estil de l'edifici. Té nou pilars de planta quadrada que recolzen les voltes per aresta, al seu interior hi ha dotze molins de sang. Aquesta sala comunicava amb el magatzem de queviures, citat per les fonts, que s'adossava al sud i era un espai soterrani totalment modificat durant les obres realitzades entre 1988 i 1989 en les quals el magatzem es convertí en un tipus de fossa oberta.

Configuració actual

Parcel·la i entorn: Edificació envoltada per una fossa, confina al sud amb l'ala nord del quarter d'infanteria del s. XVIII.

Planta: Rectangular però amb el costat oest en xamfrà, alineat amb la trajectòria del túnel de la Bomba.

Volum/Alçada: Planta primera i baixa. Se li afegeix una tercera planta de construcció contemporània.

Cobertes: Plana.

Interiors: Voltes de creueria sobre gruixuts pilars en planta baixa i triple volta de canó en planta primera.

Façana: Principal orientada al N, proporció en la distribució de ventalls. Una cornisa separa l'obra del S. XVI del XX.

Elements singulars: Voltes de creueria i de canó. Escuts i cartel·les amb inscripcions. Cornisa.

Elements dissonants: Planta segona, ventalls ovoïdals de planta baixa, gelosies de fuesta en finestres.

Estat de Conservació: Regular, deterioració per falta de manteniment i ús.

Intervencions: 1988-1989. Restauració de la sala de les voltes. 2008-2014. Rehabilitació Parador Nacional.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS I BIBLIOGRÀFIQUES

4.1. Documental/ Cartogràfica

L'edifici del s. XVI es correspon amb la Casa de la Ciutad, així apareix citat a un plànol de Simón Poulet de 1729 que segons inscriu es destinava a quarter. Al mateix plànol apareix representat i citat el *Almacén de víveres*.
Plano del castillo de Ibiza. Simón Poulet, 1729. Madrid CGE, Ibiza 179.

4.2. Bibliografia

COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa, 2008, p. 98, figura 67.
RAMON, J.: *Estudi arqueològic i històric del castell d'Eivissa*, *Quaderns d'Arqueologia Pitiüsa, 6*. Consell d'Eivissa, 2000.
PALLEJÀ, X.; ROIG, S.: "Rehabilitació de l'antiga Casa de la Ciutat del Castell". *Eivissa Patrimoni de la Humanitat*. Col·legi oficial d'Arquitectes de les Illes Balears. Eivissa, 2003, p. 133.

Referència inventaris anteriors	Catàleg PEPRI Ficha nº 144

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría A** (integral)	**Ref. tipologia**	5/4
Usos actuals:	Equipament turístic i cultural		
Usos permesos:	Els mateixos		
Elements a preservar:	Configuració global, elements singulars i identificació de les fases històriques		
Intervencions preferents:	Conservació i restauració		
Autorització:	Comissió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA		

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Protegit, d'aplicació normativa PEPRI de Dalt Vila i es Soto		
Modificacions parcel·la	**Agregacions**	No permeses	
	Segregacions	No permeses	
Volumetria / estructures	**Demolicions**	Només elements paràsits o aliens als edificis històrics	
	Ampliacions	No permeses	
Façanes	**Composició**	Inalterable.	
	Buits	**Supressió**	Recuperació dels ventalls originals
		Buits nous	No permès
	Estil Fusteria	**Tipologia**	Recuperació de les tipologies tradicionals
		Material	Fusta
		Color	Natural, similar o igual
	Acabats	Mantenir la tipologia dels paraments i acabats existents	
	Color	Similar als originals o conservació dels existents	
	Annexions	No permeses	
Interiors	Inalterable pel que fa als murs de càrrega i distribució original conservada		
Cobertes	Només manteniment i conservació, sense canviar tipologies ni les pendents		
Elements característics	Conservació		
Elements dissonants	**Instal·lacions**	Integrades a l'edificació. Evitar instal·lacions vistes	
	Tendals/pèrgoles	Segons normativa PGOU	
	Rètols	Segons normativa PGOU	

6. OBSERVACIONS

1988-1989. Restauració de la sala de les voltes. Ministeri de Cultural
2008-2014. Projecte de rehabilitació del Castell per al Parador Nacional. Turespaña. Ministeri de Foment.

Dins del recinte del Castell, de titularitat municipal, cedit a Paradors Nacionals. La sala de les voltes, actualment forma part de les edficiacions que aculliran el futur Parador Nacional.

Data:	Febrer de 2016
Autor:	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

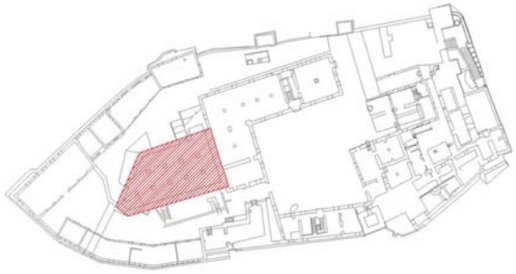

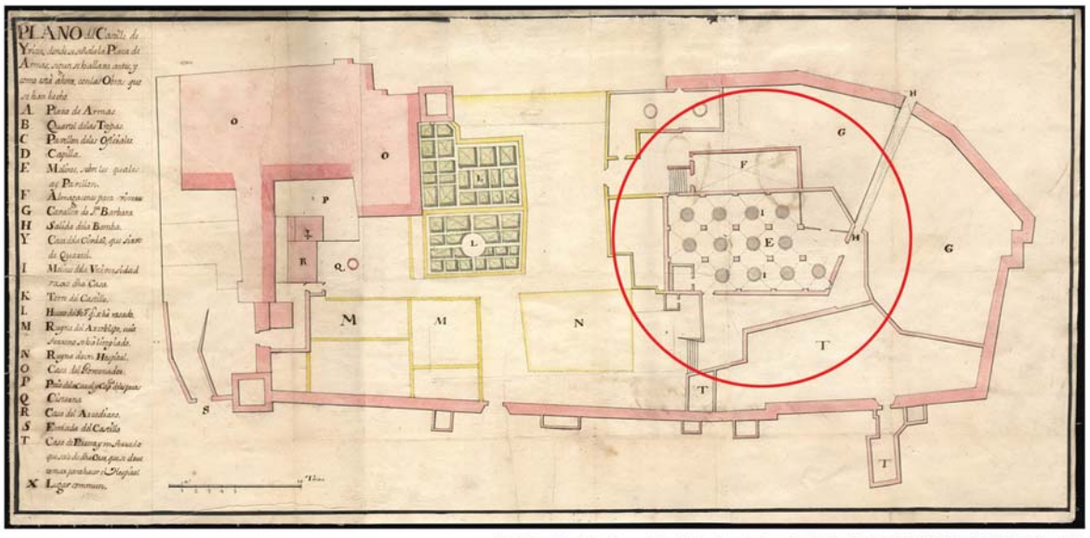

Señalización de la Casa de la Ciudad en el plano de Simón Poulet de 1729. Madrid CGE, Ibiza 179.

8. FOTOGRAFIES

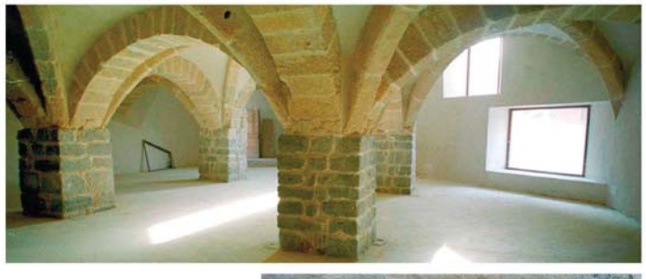

9. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA

IDENTIFICACIÓ	CASTELL - ALMUDAINA: TORRE DE L'HOMENATGE	FITXA NÚM.:	A026

1. UBICACIÓ

Direcció: Castell-Almudaina		**Coordenades UTM:** 364392 / 4307540	
Referència Catastral: 4378830CD6047N	**Propietat:** Pública	**Ús actual:** Equipament turístic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Es realça a la façana meridional del Castell amb visibilitat a la costa, llinda amb Ronda de l'Almudaina			

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipología	Època	Cronologia	Autor
Edifici militar	Medieval cristiana	Segle XIV	

Descripció:

Segons la numeració d' A. Costa Ramon (1962), la Torre de l'Homenatge s'identifica amb la torre VI que es correspondria al recinte de l'Alcàsser, situat en l'angle sud-oest, entre aquest i l'Almudaina. S'edificà al segle XIV, substituint una torre anterior de la fase musulmana. És de planta quadrangular, construïda amb carreus regulars de pedra marès. Consta d'una base massissa sobre la qual s'eleven dos plantes. Posteriorment, entre els segles XVI-XVIII, s'afegí un tercer cos de paredat de pedra irregular. L'interior de la primera planta és una cambra feta de voltes, amb arcs ogivals de descàrrega en dos dels seus murs. La volta té una claraboia, al parament sud s'obren una finestra i dos forats d'aireig. La sala superior té espitlleres en els murs N i S i s'accedeix per una estreta porta rematada en doble arc rebaixat obert al mur de llevant, que la comunicava amb l'andador de la muralla. El cos superior de factura diferent, té petites finestres als murs N i S i una porta que fa llinda realitzada amb carreus de marès, de la qual destaca una inscripció incisa a les peces de la llinda i de la rebranca. És la torre més alta del recinte, des de la qual es domina una ampla panoràmica de la costa sud, el pas i illes des Freus i Formentera. Les excavacions realitzades en el basament permeten comprovar l'existència de la torre anterior d'època islàmica.

Configuració actual

Parcel·la i entorn: S'inscriu al recinte del Castell sobresortint a la façana meridional, amb edificis annexos.

Planta: Quadrangular.

Volum/Alçada: Paral·lelepípede rectangular amb tres alçades i base massissa.

Cobertes: Plana.

Interiors: Sense compartimentacions interiors, volta en primera planta, sostres plans a les superiors.

Façana: Murs de pedra, carreus de marès i paredat de pedra calcària amb cantoneres tallades. Petits ventalls.

Elements singulars: Arcs orgivals de descàrrega, portes en arc, espitlleres, grafitis incisos.

Elements dissonants:

Estat de Conservació: Bo

Intervencions: 1995-1996: Restauració i excavacions. 2008-2014: Rehabilitació Parador Nacional.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS I BIBLIOGRÀFIQUES

4.1. Documental/ Cartogràfica

Torre representada a la cartografía del s. XVI.
"*Ritratto grande della fortezza de Eiviza...*". Atribuido a G.B. Calvi, 1555. Valladolid, Archivo General de Simancas, M.P. y D.I-37. // "*Traça de Iviça*". Atribuido a Simó Ballester, 1555. Valladolid, Archivo General de Simancas, M.P. y D.V-36.

4.2. Bibliografia

COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa, 2008.
RAMON, J.: *Estudi arqueològic i històric del castell d'Eivissa*, *Quaderns d'Arqueologia Pitiüsa, 6*. Consell d'Eivissa i Formentera. Eivissa, 2000.
COSTA RAMON, A.: *La triple murada de l'Eivissa àrab*. Institut d'Estudis Eivissencs. Eivissa, (1985) [1962].

Referència inventaris anteriors	Catàleg PEPRI Ficha nº 145

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría A** (integral)	**Ref. tipologia**	5

Usos actuals:	Equipament turístic i cultural
Usos permesos:	Els mateixos
Elements a preservar:	Configuració global, elements singulars i identificació de les fases històriques
Intervencions preferents:	Conservació i restauració
Autorització:	Comissió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Protegit, d'aplicació normativa PEPRI de Dalt Vila i es Soto.		
Modificacions parcel·la	**Agregacions**	No permeses	
	Segregacions	No permeses	
Volumetria / estructures	**Demolicions**	Només elements paràsits o aliens als edificis històrics	
	Ampliacions	No permeses	
Façanes	**Composició**	Inalterable	
	Buits	**Supressió**	No permès
		Buits nous	No permès
	Estil Fusteria	**Tipologia**	Conservació i recuperació de tipologies tradicionals
		Material	Fusta o forja
		Color	Natural, similar o igual.
	Acabats	Pedra vista. Mantenir tipologia dels paraments i acabats existents	
	Color	No permès	
	Annexions	No permeses	
Interiors	Inalterable		
Cobertes	Només manteniment i conservació sense canviar tipologies		
Elements característics	Conservació		
Elements dissonants	**Instal·lacions**	Evitar instal·lacions de tubs, cablatge i aparells d'aire en façanes.	
	Tendals/pèrgoles	Segons normativa PGOU	
	Rètols	Segons normativa PGOU	

6. OBSERVACIONS

1995-1996. Restauració dels paraments exteriors de la torre. Excavacions arqueològiques a l'interior del basament.Consell Insular d'Eivissa.
2008-2014. Projecte de rehabilitació del Castell per al Parador Nacional. Turespaña. Ministeri de Foment.

La torre forma part del recinte del Castell, de titularitat municipal, cedit a Paradors Nacionals.

Data:	Febrer de 2016
Autor:	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

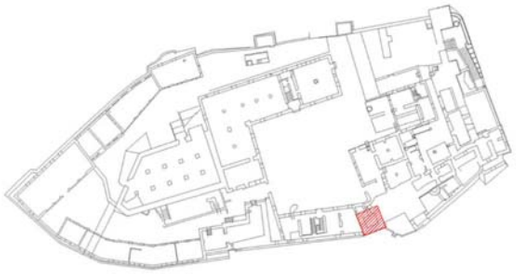

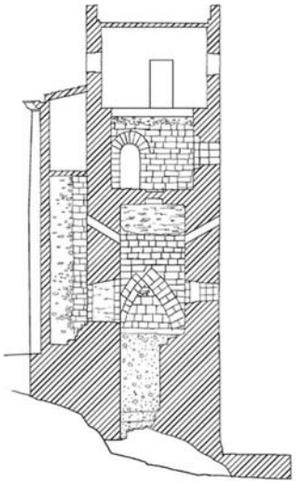

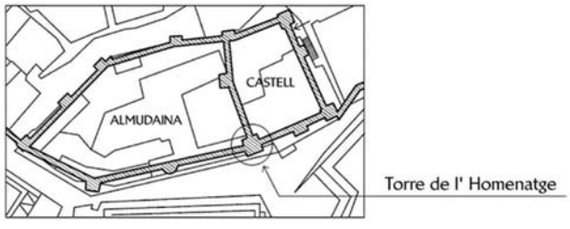

8. FOTOGRAFIES

9. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA

IDENTIFICACIÓ	CASTELL-ALMUDAINA: QUARTELS DE POULET	FITXA NÚM.:	A027

1. UBICACIÓ

Direcció: Interior Castell-Almudaina		**Coordenades UTM:** 364370/4307571	
Referència Catastral: 4378830CD6047N	**Propietat:** Pública	**Ús actual:** Equipament turístic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	

Entorn: Envoltat per les edificacions del recinte del Castell, la façana meridional llinda amb la ronda de l'Almudain.

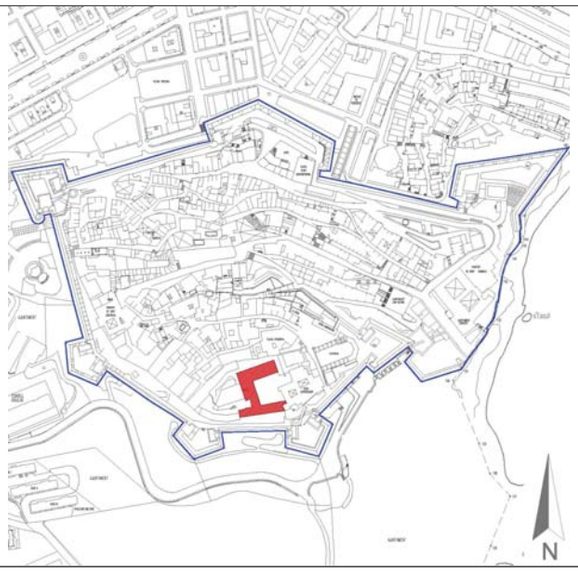

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipología	Època	Cronologia	Autor
Edifici militar	Moderna, segle XVIII	1727-1729	Simon Poulet

Descripció:

Edifici destinat a allotllar a un batalló d'infanteria, constava d'un quarter de tropes, d'un pavelló d'oficials i d'una capella. Les diferents dependències s'articulen conformant una planta en U al voltant d'un ampli pati d'armes. L'ala nord és de dos plantes i meridional de tres. Aquesta façana es va construir avançant sobre la línia de la muralla del recinte de l'Almudaina entre les torres XII i VI (seguint la nomenclatura d' A. Costa Ramon, 1962), únicament preservant l'aspecte de la torre de l'Homenatge. Durant l'execució de l'obra va ser eliminat el tram de la muralla que separava l'Alcàsser de l'Almudaina, el qual significà la unificació de l'espai interior del recinte del Castell. Les obres varen finalitzar el 1729 i es pot considerar com la darrera gran obra realitzada en el recinte. Cap el pati, a la façana E s'insereix una fornícula amb l'escultura de Sant Antoni de Pàdua i nen. Al pati d'armes es conserva el brocal del pou d'una gran cisterna excavada al subsòl del pati, l'interior del qual es divideix en dos sales cobertes amb volta de canó, separades per un mur en el qual s'obren dos arcades, a les seves voltes es conserven dibuixos e inscripcions pintades en color vermell. La cisterna va ser construïda, probablement, al segle XVI. Amb les obres de rehabilitació per a la conversió de l'edifici en parador, s'han conservat les façanes però s'ha alterat la distribució dels buits, igualment no s'ha respectat la distribució original dels interiors i s'ha elevat l'alçada de l'ala N de l'edificació.

Configuració actual

Parcel·la i entorn: De tendència quadrangular, ocupa l'àrea central del Castell confinat amb altres edificis.

Planta: Planta en U, distribució en pavellons al voltant d'un pati central.

Volum/Alçada: Ala meridional de tres plantes, la septentrional de dos a la qual se li ha afegit una alçada.

Cobertes: Inclinades, doble vessant.

Interiors: Distribució original modificada.

Façana: Cap al pati simetria en la composició. Proporcionada a la façana S tot i que s'han ampliat buits.

Elements singulars: Pati d'armes. Brocal i cisterna. Fornícula amb escultura de Sant Antoni.

Elements dissonants: Cablatge exterior. Estrident color de la façana meridional.

Estat de Conservació: En obres

Intervencions: 2008-2014. Rehabilitació per al Parador Nacional. Turespaña. Ministeri de Foment.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS I BIBLIOGRÀFIQUES

4.1. Documental/ Cartogràfica

Plano y elevación de los quarteles quese han executado... en el castillo de Ybiza. Simón Poulet, 1727. Madrid CGE, Ibiza 175.
Plano del castillo de Ibiza. Simón Poulet, 1729. Madrid CGE, Ibiza 179.

4.2. Bibliografia

COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa, 2008. p. 98, figura 67 y p. 183, figura 126.
RAMON, J.: *Estudi arqueològic i històric del castell d'Eivissa*, *Quaderns d'Arqueologia Pitiüsa, 6*. Consell d'Eivissa i Formentera. Eivissa, 2000.
COSTA RAMON, A.: *La triple murada de l'Eivissa àrab*. Institut d'Estudis Eivissencs. Eivissa, (1985) [1962].

Referència inventaris anteriors	Catàleg PEPRI Ficha nº 145

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría A** (integral)	**Ref. tipologia**	5
Usos actuals:	Equipament turístic i cultural		
Usos permesos:	Els mateixos		
Elements a preservar:	Configuració global, elements singulars i identificació de les fases històriques		
Intervencions preferents:	Conservació i restauració		
Autorització:	Comissió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA		

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Protegit, d'aplicació normativa PEPRI de Dalt Vila i es Soto		
Modificacions parcel·la	**Agregacions**	No permeses	
	Segregacions	No permeses	
Volumetria / estructures	**Demolicions**	Només elements paràsits o aliens als edificis històrics	
	Ampliacions	No permeses	
Façanes	**Composició**	Inalterable	
	Buits	**Supressió**	No permès
		Buits nous	No permès
	Estil Fusteria	**Tipologia**	Conservació i recuperació de tipologies tradicionals
		Material	Fusta o forja
		Color	Natural, similar o igual
	Acabats	Mantenir la tipologia dels paraments i acabats similars als originals	
	Color	Similar als originals o conservació dels existents.	
	Annexions	No permeses	
Interiors	Inalterable pel que fa als murs de càrrega i distribució original conservada		
Cobertes	Només manteniment i conservació, sense canviar tipologies ni les pendents		
Elements característics	Conservació		
Elements dissonants	**Instal·lacions**	Evitar instal·lacions de tubs i aparells d'aire en façanes	
	Tendals/pèrgoles	Segons normativa PGOU	
	Rètols	Segons normativa PGOU	

6. OBSERVACIONS

A la fornícula es reconeix l'escultura de Sant Antoni de Pàdua, per l'hàbit franciscà, en una mà té un llibre i al nen Jesús i en l'altra mà un ram de flors que podrien ser lliris o assutzenes.

Dins del recinte del Castell, de titularitat municipal, cedit a Paradors Nacionals. L'antic quartell, actualment forma part de les edficiacions que aculliran el futur Parador Nacional.

Data:	Febrer de 2016
Autor:	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

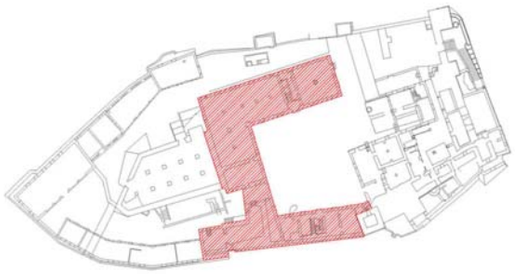

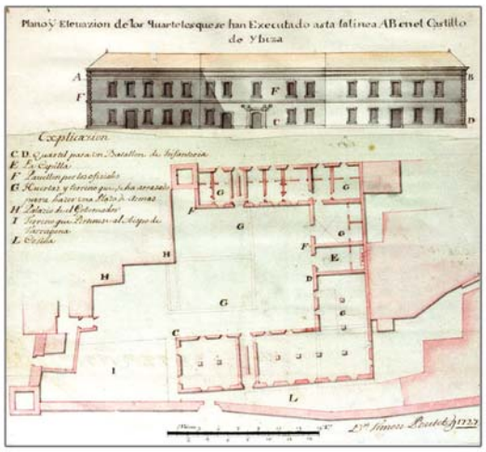

S. Poulet 1727. Madrid CGE, Ibiza 175.

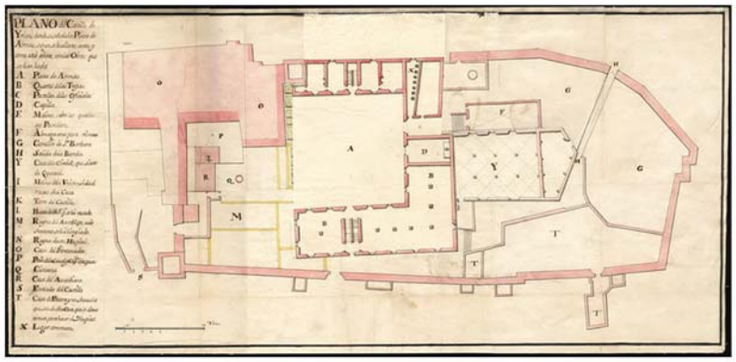

S. Poulet 1729. Madrid CGE, Ibiza 179.

8. FOTOGRAFIES

9. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA

IDENTIFICACIÓ	CASTELL-ALMUDAINA: CASA DEL GOVERNADOR	FITXA NÚM.:	A028

1. UBICACIÓ

Direcció: Interior del Castell-Almudaina		**Coordenades UTM:** 364414 / 4307549	
Referència Catastral: 4378830CD6047N	**Propietat:** Pública	**Ús actual:** Equipament turístic	
Classes de sòl: Urbà		**Plànol:** O.3.10	
Entorn: Edificis del castell, façana davant el mur lateral de la Catedral i la meridional llinda amb la ronda de l'Almudaina			

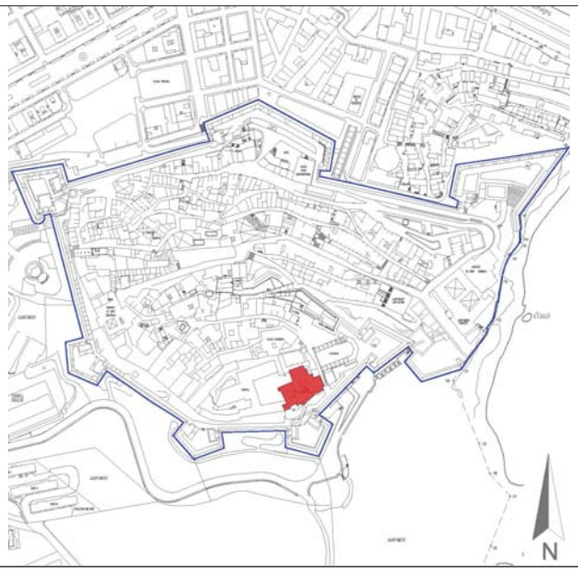

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipología	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura militar	Medieval i Moderna	Segles XV - XVIII	

Descripció:

Edifici utilitzat com habitatge dels governadors de l'illa des del s. XVI, ocupa un ampli sector al SE del recinte del Castell, al lloc on s'erigí el primitiu alcàsser de la medina islàmica. Està format per una sèrie de construccions de caràcter residencial que s'organitzaven al voltant d'un pati porticat amb arcs rebaixats. Per la banda de llevant s'edificaren aquestes construccions annexionades a la línia de la muralla que envoltava l'alcàsser, no obstant al migdia les façanes varen augmentar i es sobreposaren a les estructures de la fortificació medieval conservades a la planta inferior. L'edifici és el resultat de diferents fases constructives iniciades a partir del període medieval cristià, tot i que no es pot excloure que alguna part de la seva estructura correspongui a l'època islàmica. Conserva elements visibles d'estil gòtic i renaixentista, tot i que en general la distribució i les construccions existents són principalment del s. XVIII i posteriors. Cal destacar un passadís que dóna accés al pati central, on es conserven uns arcs ogivals d'estil gòtic, alguns d'ells reutilitzats. Al segle XVI correspon l'edifici que ocupa l'ala meridional, que s'assenta sobre l'espai existent entre les torres I i VII, que tenia un corredor amb arcs rebaixats orientat cap al pati interior. Durant unes obres realitzades en 1998 al patí, es trobà una cisterna, segurament del s. XVI coberta d'una volta rebaixada. Durant les obres es desmuntà el pòrtic del pati.

Configuració actual

Parcel·la i entorn:	Sector oriental del recinte, a l'àrea de l'Alcàsser, conservant algunes torres al seu perímetre.
Planta:	Planta irregular producte de l'annexió de diferents edificacions al voltant d'un pati.
Volum/Alçada:	Planta baixa, primera i altell. Volumetries tendents al paral·lelepípede annexionades.
Cobertes:	A una o dos vessants revestides amb teules.
Interiors:	Distribució original modificada.
Façana:	Paredat revestit i pintat. Ventalls origianals modificats i ampliats.
Elements singulars:	Elements arquitectònics d'estil gòtic i renaixentista.
Elements dissonants:	Estrident color de la façana meridional.
Estat de Conservació:	En obres.
Intervencions:	2008-2014. Rehabilitació per al Parador Nacional. Turespaña. Ministeri de Foment.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS I BIBLIOGRÀFIQUES

4.1. Documental/ Cartogràfica

Plano y elevación de lo quarteles quese han executado... en el castillo de Ybiza. Simón Poulet, 1727. Madrid CGE, Ibiza 175.
Plano del castillo de Ibiza. Simón Poulet, 1729. Madrid CGE, Ibiza 179.

4.2. Bibliografia

COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa, 2008. p. 98, figura 67 y p. 183, figura 126.
RAMON, J.: *Estudi arqueològic i històric del castell d'Eivissa*, *Quaderns d'Arqueologia Pitiüsa, 6*. Consell d'Eivissa i Formentera. Eivissa, 2000.
FERRER, A.; TUR, C.: *Estudi històric i arqueològic del castell d'Eivissa: documents escrits*. Eivissa, 2000.

Referència inventaris anteriors	Catàleg PEPRI Ficha nº 146

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría** **A** (integral)	**Ref. tipologia**	5/4

Usos actuals:	Equipament turístic i cultural
Usos permesos:	Els mateixos
Elements a preservar:	Configuració global, elements singulars i identificació de les fases històriques
Intervencions preferents:	Conservació i restauració
Autorització:	Comissió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Protegit, d'aplicació normativa PEPRI de Dalt Vila i es Soto		
Modificacions parcel·la	**Agregacions**	No permeses	
	Segregacions	No permeses	
Volumetria / estructures	**Demolicions**	Només elements paràsits o aliens als edificis històrics.	
	Ampliacions	No permeses	
Façanes	**Composició**	Inalterable.	
	Buits	**Supressió**	No permès
		Buits nous	No permès
	Estil Fusteria	**Tipologia**	Conservació o recuperació de les tipologies tradicionals.
		Material	Fusta o forja.
		Color	Natural, similar o igual
	Acabats	Mantenir la tipologia dels paraments i acabats similars als originals	
	Color	Similar als originals o conservació dels existents harmònicament	
	Annexions	No permeses	
Interiors	Inalterable pel que fa als murs de càrrega i distribució original conservada		
Cobertes	Només manteniment i conservació sense canviar tipologies i pendents		
Elements característics	Conservació		
Elements dissonants	**Instal·lacions**	Evitar instal·lacions de tubs, cablatge i aparells d'aire en façanes	
	Tendals/pèrgoles	Segons normativa PGOU	
	Rètols	Segons normativa PGOU	

6. OBSERVACIONS

Sense ús des de què el 6 de juliol de 1972 el Ministeri de l'Exèrcit entrega el Castell a l'Ajuntament d'Eivissa.

De titularitat municipal, cedit a Paradors Nacionals, a l'actulitat forma part de les edificacions que aculliran el futur Parador Nacional.

Data:	Febrer de 2016
Autor:	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

L. Cervera Miralles, 2001.

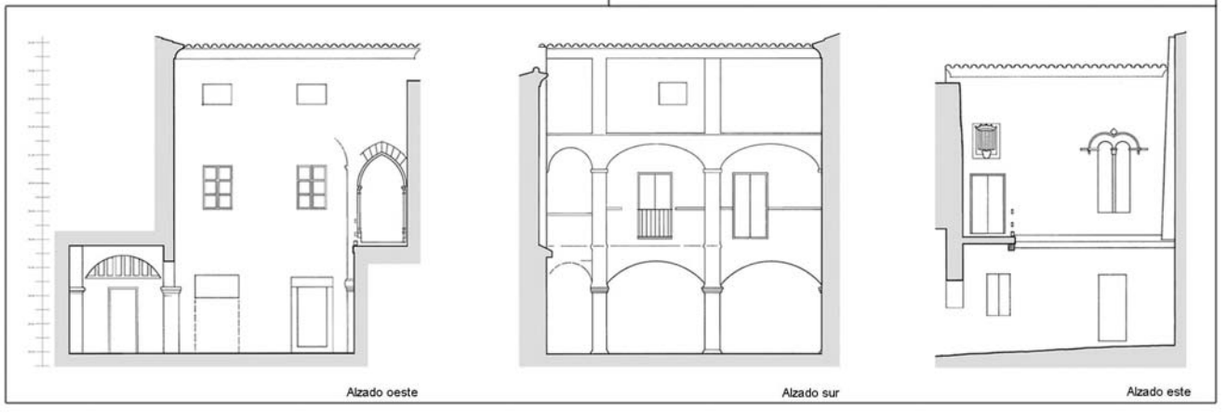

Alzado de las fachadas de la Casa del Gobernador entorno al patio. Publicadas en *J. Ramon, 2000.*

8. FOTOGRAFIES

9. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA

IDENTIFICACIÓ	CAVALLER DE L'ALMUDAINA	FITXA NÚM.:	A029

1. UBICACIÓ

Direcció:	Interior del Castell, façana a Ronda de l'Almudaina	**Coordenades UTM:**	364326 / 4307528
Referència Catastral: 4378830CD6047N	**Propietat:** Pública	**Ús actual:**	Equipament turístic
Classes de sòl:	Urbà	**Plànol:**	O.3.10
Entorn:	Ronda de les muralles renaixentistes davant el baluard de Sant Jordi		

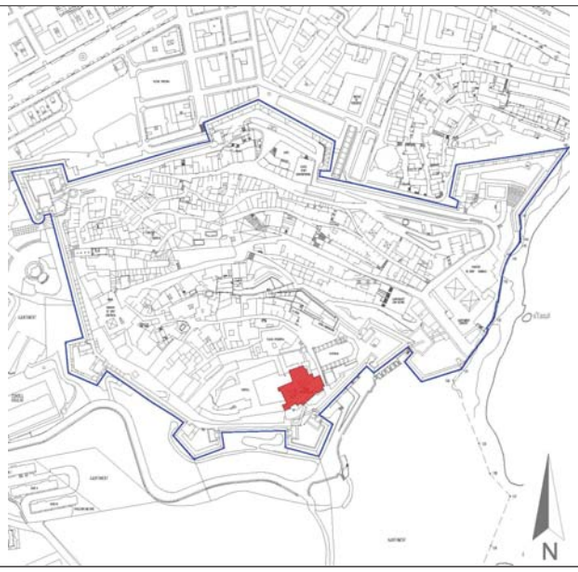

2. DADES BÀSIQUES DE LA CATALOGACIÓ

Categoria	Butlletí/Data	Codi d'identificació
BIC Conjunt Històric-Artístic	BOE, Nº 53 03/03/1969	**NºReg:** 7026-2-2-53-002169

3. DADES DESCRIPTIVES

Tipología	Època	Cronologia	Autor
Arquitectura Militar	Moderna, segle XVI	1584-1585	

Descripció:

El cavaller de l'Almudaina, conegut també com de Santa Bàrbara, ocupa el sector SO del recinte, davant el baluard de Sant Jordi. Per la documentació del s. XVI es coneix que l'indret es va terraplenar abans d'iniciar les muralles renaixentistes, amb l'objectiu de crear una plataforma elevada on es pogués situar l'artilleria. Inicialment, el terraplè de sorra sobre el qual es creà, es contindria per la línia defensiva de l'Almudaina, entre les torres X i XIII, però un informe de l'any 1584 menciona la necessitat de folrar-lo a l'exterior amb un parament de pedra. Aquest va ser construït entre els anys 1584 i 1585 i va permetre regularitzar els seus límits incorporant al seu interior les estructures que sobresortien de les antigues torres medievals. A la mateixa època es va obrir la porta de la Bomba, que accedeix al castell per la banda de ponent, sobre l'arc exterior es col·locà l'escut de la corona d'Aragó i el governador Ferran Zanoguera. A la porta li segueix un túnel cobert per una volta de mig canó que travessa el relleu del cavaller i penetra fins la façana de l'edifici de les Voltes. A una cota inferior, però en paral·lel i baix el seu traç, s'habilità una estreta galeria soterrània que condueix a les casamates del baluard de Sant Jordi. A començaments del s. XX es varen construir sobre la plataforma, un conjunt d'edificacions destinades a quarters militars que es conservaren fins la seva substitució per altres edificis destinats a dependències del parador, que s'ha aixecat reculant-se de la línia del mur exterior del cavaller.

Configuració actual

Parcel·la i entorn:	Configura el límit SO del recinte, seguint la línia de muralla de l'almudaina que integra a l'interior.
Planta:	Composició poligonal irregular de tendència triangular, d'angles oberts al front S, recte a l'extrem O.
Volum/Alçada:	Única alçada massissa , murs cecs, només s'obre al parament la porta de la Bomba.
Cobertes:	
Interiors:	Omplert de sorra, folra el pany de paret de l'Almudaina i les torres. La Casa de la Ciutat ocupa el centre.
Façana:	Exteriors murs continus de carreus de pedra calcària, atalussats. Cantoneres de carreus de marès
Elements singulars:	La porta i túnel de la bomba y escuts. Túnel que comunica amb Sant Jordi. Torres medievals.
Elements dissonants:	Porta de forja que tanca l'entrada.
Estat de Conservació:	Bo
Intervencions:	2008-2014. Rehabilitació del Castell per al Parador Nacional. Turespaña. Ministeri de Foment.

4. REFERÈNCIES DOCUMENTALS I BIBLIOGRÀFIQUES

4.1. Documental/ Cartogràfica

Plano del castillo de Ibiza. Simón Poulet, 1729. Madrid CGE, Ibiza 179.
Plano de la Plaza de Iviza y sus Contornos. Juan Ballester de Zafra, 1738. Arxiu Històric d'Eivissa, XIX.1-38.

4.2. Bibliografia

COBOS, F.; CAMARA, A.: *La fortificació d'Yviça*. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa, 2008. p. 98, figura 67.
COSTA RAMON, A.: *La triple murada de l'Eivissa àrab*. Institut d'Estudis Eivissencs. Eivissa, (1985) [1962]. // RAMON, J.: *Estudi arqueològic i històric del castell d'Eivissa*, *Quaderns d'Arqueologia Pitiüsa, 6*. Consell d'Eivissa i Formentera. Eivissa, 2000. // FERRER, A.; TUR, C.: *Estudi històric i arqueològic del castell d'Eivissa: documents escrits*. Eivissa, 2000.

Referència inventaris anteriors	Catàleg PEPRI Ficha nº

5. DIRECTRIUS DE PROTECCIÓ

GRAU DE PROTECCIÓ (Norma 72 PTI)	**Categoría** **A** (integral)	**Ref. tipologia**	5

Usos actuals:	Equipament turístic i cultural
Usos permesos:	Els mateixos
Elements a preservar:	Configuració global, elements singulars i identificació de les fases històriques
Intervencions preferents:	Conservació i restauració
Autorització:	Comissió Municipal de Patrimoni i CIOTUPHA

DETERMINACIONS DE PROTECCIÓ

Entorn immediat	Protegit, d'aplicació normativa PEPRI de Dalt Vila i es Soto		
Modificacions parcel·la	**Agregacions**	No permeses	
	Segregacions	No permeses	
Volumetria / estructures	**Demolicions**	Només elements paràsits o aliens als edificis històrics	
	Ampliacions	No permeses	
Façanes	**Composició**	Inalterable	
	Buits	**Supressió**	No permès
		Buits nous	No permès
	Estil Fusteria	**Tipologia**	D'acord a la configuració de la porta i l'entorn.
		Material	Forja.
		Color	Negre forja.
	Acabats	Mantenir la tipologia dels paraments i acabats existents. Pedra vista	
	Color	No procedeix	
	Annexions	No permeses	
Interiors	Conservació de les construccions històriques de l'interior del cavaller		
Cobertes	No procedeix		
Elements característics	Conservación		
Elements dissonants	**Instal·lacions**	Evitar instal·lacions de tubs, cablatge i aparells d'aire en façanes	
	Tendals/pèrgoles	Segons normativa PGOU	
	Rètols	Segons normativa PGOU	

6. OBSERVACIONS

El Cavaller forma part del recinte del Castell, de titularitat municipal, cedit a Paradors Nacionals.

Data:	Febrer de 2016
Autor:	Rosa Gurrea, Angeles Martín, Manuel Navarro

7. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

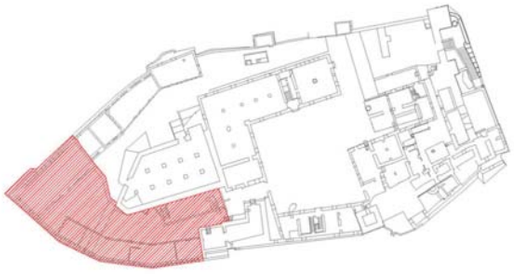

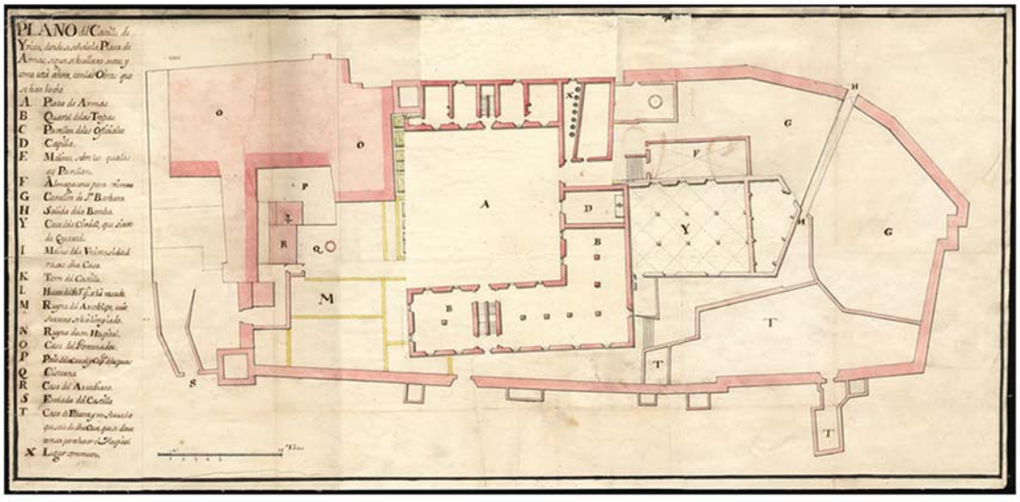

"*Cavallero de Sta. Barbara*" identificado con la letra G y "*Salida de la Bomba*" letra H. Plano de S. Poulet, 1729. Madrid CGE, Ibiza 179.

8. FOTOGRAFIES

9. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA